

DIPLOMOVÁ PRÁCE

SRDCE

HRADCE

Bc. Markéta Jahodářová
vedoucí práce: Ing. Jitka Trevisan

Krajinářsko-architektonická koncepce pro Lesopark
na Moravském Předměstí v Hradci Králové

A park is not simply a place to escape the hustle and bustle of the city; it is a sanctuary for the human spirit.

- Frederick Law Olmsted

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Markéta Jahodářová
AR 2023/2024, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) KRAJINÁŘSKO-ARCHITEKTONICKÁ KONCEPCE PRO LESOPARK
NA MORAVSKÉM PŘEDMĚSTÍ V HRADCI KRÁLOVÉ
(AJ) LANDSCAPE - ARCHITECTURAL CONCEPT FOR FOREST PARK
IN MORAVSKÉ PŘEDMĚSTÍ IN HRADEC KRÁLOVÉ

JAZYK PRÁCE: ČJ

Vedoucí práce:	Ing. Jitka Trevisan	Ústav: 15120 – Ústav krajinářské architektury
Oponent práce:	Ing. Zdeněk Sandler	
Klíčová slova (česká):	Hradec Králové, Moravské Předměstí, Kopec sv. Jana, Rozárka, sídliště, veřejné prostranství, lesopark, městské zemědělství, louky a pastviny, ovocný sad, prostupnost, voda v krajině, revitalizace potočního koryta, krátkodobá rekreace	
Anotace (česká):	Předmětem diplomové práce je krajinný celek na jižním okraji Hradce Králové, jehož součástí je Lesopark na Moravském Předměstí a severní zalesněný svah Kopce svatého Jana včetně zemědělské krajiny a luk. Práce představuje flexibilní koncepční řešení pro celé území. Rozděluje ho na čtyři plochy s odlišnými charakterem, které jsou však vzájemně provázány. Třemi hlavními tématy projektu jsou prostupnost, vegetace a voda, které podpoří obytnou kvalitu území, podporují však i zvýšení biodiverzity, bojují proti erozi a v neposlední řadě pracují se zadržováním vody v krajině. Tyto aspekty je třeba v území provést v první etapě. Druhou etapou je zatraktivnění území, které spočívá v nabídce řady odlišných aktivit, které může potenciál místa nabídnout.	
Anotace (anglická):	The subject of the diploma thesis is the landscape complex on the southern edge of Hradec Králové, which includes the Moravské Předměstí Forest Park and the northern wooded slope of the Kopec svatého Jana, including the agricultural landscape and meadows. The work represents a flexible conceptual solution for the entire territory. It divides it into four areas with different characters, but they are interconnected. The three main themes of the project are permeability, vegetation and water, which will support the residential quality of the area, but also support an increase in biodiversity, fight against erosion and work with retaining water in the landscape. These aspects need to be implemented in the territory in the first stage. The second stage is making the area more attractive. The main idea is offering a number of different activities that the place can offer.	

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 23. 5. 2024

podpis autora-diplomanta

Jahodářová

**Krajinářsko-architektonická koncepce pro Lesopark
na Moravském Předměstí v Hradci Králové**

Bc. Markéta Jahodářová
vedoucí práce: Ing. Jitka Trevisan
15120 - Ústav krajinářské architektury
Diplomní projekt
LS 2024

SRDCE
HRADCE

FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT V PRAZE

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Bc. Markéta Jahodářová

datum narození: 28. 9. 1999

akademický rok / semestr: LS 2024

obor: Krajinářská architektura

ústav: 15 120 Ústav krajinářské architektury

vedoucí diplomové práce: Ing. Jitka Trevisan

téma diplomové práce: Krajinářsko-architektonická koncepce pro Lesopark na Moravském Předměstí v Hradci Králové

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Předmětem diplomové práce je celková koncepce nového parku celoměstského významu, jehož součástí je obnova stávajícího tzv. Lesoparku na rozhraní městských částí Třebeš a Nový Hradec Králové. Část lesoparku byla založena bezprostředně po výstavbě sídliště Moravské Předměstí na konci 70. let 20. století. V současné době se jedná o krajinný celek, který je z kontextu města zcela odtržen i přes to, že zde žije necelých 25 000 lidí, což je zhruba čtvrtina obyvatel celého Hradce Králové.

Řešení této lokality je součástí priorit města, které pro ni nechalo vypracovat studie a návrhy pěstebních opatření. K realizaci však nedošlo, proto je jedním ze zadání diplomové práce tyto podklady kriticky zhodnotit a zvážit jejich uplatnění.

Cílem práce je:

- koncepce krajinářsko-architektonického řešení území v návaznosti na celkovou strukturu města
- řešení území s úctou k historické stopě místa
- řešení modrozelené infrastruktury a biodiverzity
- celkové zlepšení obytné kvality celého prostoru

Návrh bude reagovat na nevyužitý potenciál veřejných prostranství na sídlišti, bude zachovávat a podporovat hodnoty v území, vnese do něj nové obytné kvality a různorodé možnosti rekreačního využití. Zcela nově bude zapojeno i území okolní zemědělské krajiny, které bude součástí nového příměstského parku.

Vybranými částmi se práce bude zabývat do detailu studie, dále bude práce obsahovat popis etapizace případné realizace projektu.

2/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Portfolio bude rozděleno na dvě části – teoretická a analytická část a návrhová část.

Závěrečné výstupy a jejich měřítka budou během semestru konzultovány a odsouhlaseny vedoucí diplomové práce. Předpokládaná měřítka výstupů:

- celková situace, řezy, řezopohledy M1:1000 - M1:10000
- detailní situace, řezy, řezopohledy M1:100 - M1:500

3/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

- Portfolio, formát A4 (2x)
- Poster, formát 4xA1
- Fyzický model vybrané části řešeného území
- CD se všemi výstupy (2x)

Datum a podpis studenta

12.2.2024 Jahodářová

Datum a podpis vedoucího DP

12.2.24

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

15/2/24 KTW

J. Trevisan

OBSAH

úvod, cíl, metodika	11
TEORETICKÁ ČÁST	
Veřejná prostranství a zeleň na sídlišti	14
Přístup k veřejnému prostranství v 70. letech 20. století a dnes	15
Význam zeleně pro tvorbu a ochranu životního prostředí	16
Les, park a rekreace	16
Městské zemědělství - Urban Agriculture	17
Referenční příklady	18
ANALYTICKÁ ČÁST	
Představení území	
Umístění	24
Poloha a základní informace	25
Současný stav	26
Historie	
Historické mapy	32
Osídlování území	34
Vesnice a osady	35
Historicky významné dominanty	36
Soutěž na výstavbu Moravského Předměstí	37
Výstavba Moravského Předměstí	38
Lyžařský svah Rozárka	39
Výsadba Lesoparku	39
Porovnání fotografií po výstavbě sídliště a stávajících	40
Historický vývoj 1962-2009	44
Zaniklé struktury	46
Přírodní podmínky	
Reliéf, sklonitost, expozice	50
Geologie, těžba, pedologie	51
Klima, průměrné teploty a úhrn srážek, větrná růžice	52
fyto geografie, potenciální přirozená vegetace, biogeografie	53
Meliorace, větrná eroze, vodní eroze	54
Voda v krajině	55
Struktura a využití území	
Struktura zástavby	60
Land Use, Land Cover, Demografie	62
Předpokládaná intenzita návštěvnosti	63
Majetkové poměry	64
Půdní bloky a zemědělské kultury	65
Vegetace	66
Současné zájmy v území	
Doprava a cestní síť	74
Občanská vybavenost	78
Dominanty, orientační body a pohledové vazby	80
Platný územní plán	82
Návrh územního plánu	83
Územně analytické podklady - hodnoty	84
Územně analytické podklady - limity	85
Studie lesoparku	86
Vize Central Park Hradec Králové, Studie Rozárka	87
Shrnutí	
Mapa hodnot a problémů	90
SWOT	92

NÁVRHOVÁ ČÁST

Úvod do návrhu	96
Cíle návrhu	938
Integrace území do kontextu města	96
Koncept	100
Historická stopa místa	102
Koncept cestní sítě	104
Koncept vegetace	106
Koncept vody v krajině	108
Zobytnění území	
Prostupnost, doprava a cestní síť - situace	112
Koncept materiálů ploch a povrchů - situace	114
Popis jednotlivých úseků cestní sítě	116
Vzorové znázornění vybraných úseků	118
Vegetace - situace	122
Navrhované vegetační skupiny, pokryvy a hospodaření na orné půdě	124
Vzorové znázornění vybraných vegetačních skupin	126
Voda v krajině	128
Zatraktivnění území	
Body zájmu a místa zastavení	132
Vstupní část, místa pro grilování	136
Vzdělávací centrum Stodola a zvířecí farma	137
Vyhlídka a Galerie Rozárka	138
Komunitní ovocný sad, komunitní zahrady	140
Střebešský kopec a tůňky, Polní kuchyně	141
Na Tůních	142
Pobytová mola, Psí hřiště Na Pastvinách	143
Na Zámečku	144
Studánka Pod Rozárkou	145
Závěr a poděkování	149
Použité zdroje	150

ÚVOD

Předmětem diplomové práce je krajinný celek na jižním okraji Hradce Králové, jehož součástí je Lesopark na Moravském Předměstí a severní zalesněný svah Kopce svatého Jana včetně zemědělské krajiny a luk.

Původně se zde nacházelo několik vesnic a osad, v 70. letech 20. století zde bylo vystavěno sídliště Moravské Předměstí. Od přelomu tisíciletí se výstavba stále pomalu rozrůstá, avšak samotné řešené území má již jasně definované hranice a v jeho ploše nebude docházet k žádné výstavbě.

Území nemá definovaný koncept dalšího rozvoje. Vedení města má o tvorbu koncepce místa zájem, bylo již vytvořeno několik studií zabývajících se jednotlivými částmi tohoto prostoru. Důvodem, proč nedošlo k realizaci, jsou vlastnické vztahy v území. Většina pozemků totiž není ve vlastnictví města.

Území jsem si zvolila, protože pocházím z Moravského Předměstí a budoucnost Lesoparku a jeho okolí mi není lhostejná. Prostor má sloužit téměř 25 000 obyvatel a má potenciál stát se parkem celoměstského významu. Dalším důvodem pro výběr tohoto krajinného celku je zájem města o tuto oblast.

CÍL

Cílem diplomové práce je vytvoření krajinářsko-architektonické koncepce pro lesopark a jeho okolí, která bude vycházet z analytické části. Práce podpoří hodnoty v území, využije jeho potenciálů a bude komplexně řešit jeho problémy.

Koncepce bude v návaznosti na celkovou strukturu města, bude řešena s úctou k historické stopě místa a nabídne celkové zlepšení obytné kvality veřejného prostranství.

Práce se zaměří na etapizaci projektu v závislosti na majetkových poměrech v území.

METODIKA

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou, analytickou a návrhovou část.

Teoretická část obsahuje krátké zamýšlení nad přístupem k veřejným prostranstvím v 70. letech minulého století a dnes, popisuje význam zeleně, představuje téma městského zemědělství a ukazuje dva referenční příklady.

Analytická část je syntézou nepřehledného množství informací získaných na různých webových portálech, v knižních zdrojích a Státním okresním archivu, od referentky pro městskou zeleň a krajinářskou tvorbu, z terénních průzkumů, z vlastních zkušeností a názoru blízkých. V závěru analytické části je souhrnná mapa hodnot a problémů.

Poslední částí je návrh pro zájmové území, který se zabývá celkovou koncepcí pro nový park celoměstského významu. Samotný projekt je rozdělen na koncept, zobytnění území (1. etapa) a zatraktivnění území (2. etapa).

Kapitola Koncept se zabývá obecnou koncepcí prostoru, rozděluje projekt na tři hlavní témata - prostupnost, vegetace a voda v krajině. Do území vkládá symbolickou vrstvu historické stopy místa.

Zobytnění území představuje tři hlavní témata více do detailu.

Zatraktivnění území popisuje vybrané body zájmu a místa zastavení.

Terénní průzkumy probíhaly od září 2023 do května 2024.

Veškeré analýzy jsou buď převzaté nebo upravené vlastním zpracováním, či se jedná o výstup z terénních průzkumů.

TEORETICKÁ ČÁST

VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ A ZELEŇ NA SÍDLIŠTI

O sídlišti a jeho okolí by se mohlo mluvit i jako o „městě daleko za městem“ či jako o „novém světě na zelené louce“.

Ačkoliv byla většina sídlišť předem plánovaná objevilo se několik nezamýšlených důsledků:

- Veřejnému prostoru na sídlišti zcela **chybí lidské měřítko**, často dochází k velice špatné orientaci v prostoru mezi monotónní vysokopodlažní zástavbou

- Vztah člověka a krajiny se zcela **odcizil**, v krajině často zcela chybí orientační body

- „*Hlavním neplánovaným důsledkem urbanistického a ideologického záměru sídliště je vznik sídlištní svobodné prerie/nebezpečné džungle coby rozsáhlého vágního terénu, jenž je jednou místem krásy a volnosti, podruhé ošklivým panelovým peklím.*“

- „*Aniž to kdokoliv zamýšlel, chtěl či plánoval, vzniká hned vedle našich nových moderních domovů rozlehlý vágní terén.*“

Na tyto aspekty se však lze dívat i pozitivně, například Vladimír Páral vyzdvihuje sídliště díky jeho dostupnosti, a hlavně blízkosti volné krajiny (prerie). Tento aspekt kladně hodnotí i většina obyvatel sídlišť, kteří mají dostatek veřejného prostoru na dosah ruky. Otázkou však je, o jak kvalitní veřejné prostranství se jedná? Velice často se zezeň na veřejném prostranství sídliště skládá z keřů a náletových dřevin. V některých případech se zde vy-

skytují i zelené masivy v podobě lesoparků, kterým se většinou nevěnuje dostatečná péče v podobě péstebních opatření.

Pro mnoho krajinných struktur a typů městské a příměstské vegetace dosud neexistuje správný, vystihující název a raději se vše shrnuje pod osvědčené pojmy jako je například plevel, náletová zezeň, neudržované pozemky atd. To však k vyjádření opravdových tvarů a funkcí popisovaných míst nestačí a vede to spíše k nedorozumění a omylu.

Nepojmenované plochy městské zeleně na pomezí parku a přírody nejčastěji nesou název lesopark, což znamená les s parkovou úpravou. Tato území jsou definována střídáním parkových úprav – jsou zde plochy odpovídající veřejnému prostranství (např. parkově upravené cesty), ale i místa s charakterem sociálně vyloučeného prostoru (např. skrytá zákoutí, atmosféra parku v noci, ...). [11]

DNEŠNÍ PŘÍSTUP K ZELENĚ NA SÍDLIŠTÍCH

Lidé se stěhují na periferii města zejména kvůli přírodě, realitou bývá spíše betonová džungle, řepkové pole a pokusy o lesopark. V parku je příroda spíše tolerovaná, hlavně nesmí dojít k jejímu přemnožení, zároveň má však sloužit jako její multifunkční náhrada. Dříve se v parku promenovalo, dnes je snaha o udržení společenské tradice, která již, bohužel, na takových místech nefunguje. Na park jsou v dnešní době kladeny vysoké nároky, které si vzájemně odporují – návštěvníci si chtějí lehnout do trávy a číst si, zároveň tam chtějí mít psy; v parku se chceme procházet, ale i jezdit na kole či inline bruslích, ... [11]

PŘÍSTUP K VEŘEJNÉMU PROSTRANSTVÍ

V 70. LETECH 20. STOLETÍ

V 70. letech minulého století obecně byla velká pozornost v rámci urbanismu soustředěna právě na rozvoj okrajových částí měst. Docházelo k mohutným výstavbám panelových sídlišť, ve kterých byl kladen hlavní důraz na chodníky, parky a veřejná setkávací místa, která měla podporovat společenskou soudržnost. Architektura byla však spíše zaměřená na kulturní/sociální centra ve smyslu objektů/budov, ne venkovních prostorů. Hodnoty na sídlišťích byly často spojeny s modernistickým ideálem, který zdůrazňoval funkcionalitu, jednotný vzhled a technologický pokrok. Sídlíště byla navrhována s cílem poskytnout dostupné bydlení pro rostoucí městskou populaci. Tento přístup k urbanismu měl vytvořit komunitní prostředí s dostatkem veřejné infrastruktury. S hodnotami se však pojí i problémy, které v té době zahrnovaly často nedostatečnou péči o estetiku, což vedlo k monotónnímu designu – nebylo dodrženo lidské měřítko na veřejném prostranství, tudíž často v důsledku stejnotvárnosti dochází k dezorientaci v prostoru. Kvalitu života též ovlivňoval nedostatek prostoru pro volnočasové aktivity a omezený přístup k zeleným plochám. Tato období byla také poznamenána nedostatkem participace obyvatel při rozhodování o plánování sídlišť, což vedlo k odcizení se občana od prostoru, ve kterém žije. [11]

„*Socialistický urbanismus zónu styku s okolní krajinou moc neřeší.*“ [11]

A DNES

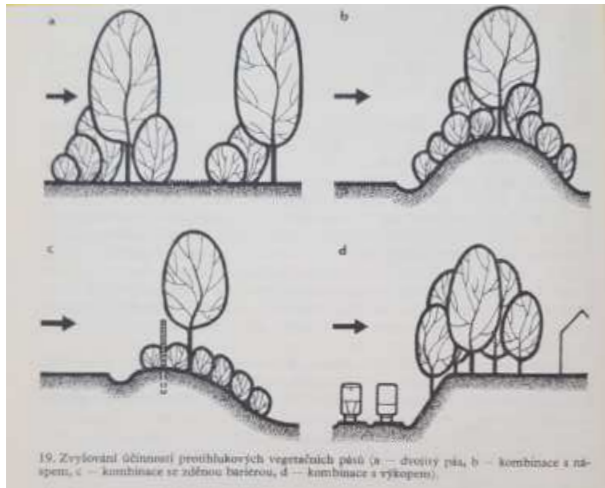
Nedostatek zelených ploch na dnešních sídlišťích představuje závažný problém s důsledky pro kvalitu života obyvatel. Omezený přístup k parkům, zahradám a obecně k zeleným plochám může negativně ovlivnit fyzické i duševní zdraví. Absence zeleně snižuje možnosti obyvatel pro rekreační aktivity, sportovní vyžití a odpočinek na čerstvém vzduchu. Dalším problémem je degradace estetického prostředí sídlišť, což může mít opět vliv na psychickou pohodu obyvatel. Nedostatek zeleně může vést k urbanistické sterilnosti a pocitu izolace. Zdůrazňuje se též ekologický aspekt, jelikož zelené plochy přispívají k biodiverzitě, regulaci klimatu a absorpci znečišťujících látek.

Řešení těchto problémů vyžaduje komplexní přístup zahrnující spolupráci mezi městskými plánovači, sociálními pracovníky a hlavně obyvateli tak, aby bylo možné vytvářet udržitelná a prosperující městská sídliště. [11]

Problémem je, že častokrát dochází k neprovázanosti mezi světem panelového sídliště a volnou krajinou. Chybí vzájemný kontext a návaznost. Mezi sídlištěm a volnou krajinou by mělo být rozhraní, jehož charakteristickým znakem je propojení městské a volné krajiny (tzv. intravilánu a extravilánu). Historická struktura rozhraní intravilánu a extravilánu byla pozvolná – sídlo – zahrada – sad – pole – les. Výstavba sídlišť tuto tradiční strukturu narušila, došlo k pohlčení či vysokému zásahu do zemědělské krajiny (do zkollektivizovaných lánů polí), lesů a pozůstatků původního venkova. [11]

VÝZNAM ZELENĚ pro tvorbu a ochranu životního prostředí

- 1) **regenerace vzduchu** – při fotosyntéze zelených rostlin se váže oxid uhličitý s vodou a jako odpad se uvolňuje kyslík
- 2) klimatické účinky – teplota vzduchu **uvnitř porostů** je zřetelně **nižší** než mimo ně
- 3) antimikrobní účinky – rostliny vylučují látky (fytoncidy), které usmrcují různé mikroorganismy – např. bakterie vyvolávající hnilobu či hmyz (především komáry, mouchy, moly, ...)
- 4) filtrační a absorpční účinky – stromové a keřové patro působí jako **filtr pro prachové částice** ve vzduchu
- 5) psychické a psychohygienické účinky – rekreace v lesích, kde má člověk pocit klidu a soukromí, přináší fyziologické **zotavení** i psychické **uvolnění**
- 6) akustické účinky - **protihlukové** vegetační pásy

obr. 1: Protihlukové pásy vegetace
In: POLENO, Zdeněk. Příměstské lesy.
Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1985.

- 7) estetické a **krajinotvorné** účinky
- 8) **retenční** účinky
- 9) **bioindikační** účinky [24]

LES, PARK A REKREACE

Pro člověka měla zezeň od pradávna především hospodářský (dřevo, lesní plody, zvěř) a společenský (zábava při lovu) význam.

V zázemí a na území města se tvoří koncentrické zóny – centrální (historické jádro a obytné čtvrti), sídlištní, doplňková, příměstská, okrajová a mimo sféru ovlivnění. Podmínky pro krátkodobý rekreační pobyt v přírodním prostředí jsou v sídlištní zóně příznivější než v centrální zóně, a to díky lepší dostupnosti příměstské oblasti. V bezprostřední blízkosti, stále ještě na území města, se nacházejí větší i menší lesní plochy, tzv. přísídlíštní lesy.

V poslední době nabývá nejvíce významu rekreace ve volné krajině, která nabízí možnosti pro všechny formy aktivního i pasivního odpočinku. Parkové a příměstské lesy jsou primárně určeny pro krátkodobou rekreaci, při které se občané každý den vrací do svých domovů. Dle Zdeňka Polena vyhledává krátkodobou rekreaci v lese 50 % obyvatel větších měst, tudíž čím dál tím více vzrůstají nároky na rekreační pobyt ve volné přírodě. Proto je při tvorbě parku/ lesoparku jednou z důležitých otázek:

„Kolik lidí se zde bude rekreovat a jak se roz-
místí v krajině?“ [24]

MĚSTSKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ - URBAN AGRICULTURE

Městské zemědělství se zaměřuje na praxi pěstování plodin či chování hospodářských zvířat v městském prostředí. V posledních letech je městské zemědělství často skloňovaným tématem zastánců udržitelnosti zemědělství a sociální spravedlnosti, protože může poskytnout cesty k pozitivní změně.

„Ačkoliv má městské zemědělství dlouholec-
tější tradici, stává se stále důležitějším téma-
tem v souvislosti se snahou o celkovou udr-
žitelnost světa.“ [25]

Výhody městského zemědělství:

1) lokální produkce

Městské zemědělství může nabídnout lokální zdroj, bez náročné dopravy přes celý svět.

2) hustota

Pro založení komunitní zahrady lze využít například rozsáhlý střešní prostor obchodních center.

3) využití browfieldů

Provoz městského zemědělství najde uplatnění pro nevyužívané prostory/místa.

4) komunitní/ občanská soudržnost

Komunitní zahrady, podpoří posílení vazby obyvatel ke svému okolí i mezi sebou navzájem a snižují problémy města spojené s nevyužitými pozemky [25]

Hlavní typy městského zemědělství:

dle Amerického ministerstva zemědělství (USDA)

1) Komunitní zahrady

Komunitní zahrady se obvykle nacházejí na veřejném pozemku. Obvykle jsou spravovány místními dobrovolníky. Tyto zahrady mohou obsahovat sezónní produkci ovoce a zeleniny i květinové zahrady. Problémem může být například kvalita půdy, protože městské znečišťující látky mohou prosakovat do podzemních vod a následně poškodit životaschopnost plodin.

2) Komunitní farmy

Jedná se o sdílené pěstitelské plochy, často spravované neziskovými organizacemi, které mají za cíl dodávat produkty komunitě a zároveň rozvíjet sociální a vzdělávací aktivity. Problémem může být opět kvalita půdy či nedostatek dobrovolníků se zájmem o udržení chodu farmy.

3) Komerční farmy

Podobně jako venkovské, i městské farmy jsou řízeny komerčními subjekty. Jelikož se jedná o ziskové organizace, mohou se specializovat na produkci speciálních drahých plodin a využívat při tom moderní techniky, jako je vertikální nebo bezpůdní zemědělství. Pro komerční farmy je důležité zajistit jejich komerční udržitelnost, což vyžaduje pečlivé plánování a marketing. Je nezbytné, aby pěstované plodiny splňovaly potřeby trhu nebo byly schopny být prodány za konkurenceschopnou cenu.

4) Institucionální farmy a zahrady

Tyto městské zemědělské provozy jsou obvykle spojeny s komunitní institucí (např. věznice, nemocnice, kostely, školy atd.). Jejich cílem není masivní produkce plodin, ale poskytování pozitivních vlivů na zdraví, vzdělání a životní prostředí. Většinou mají tyto farmy a zahrady placeného manažera, který bude řídit celý provoz. [25], [26]

REFERENČNÍ PŘÍKLADY

ÚZEMNÍ STUDIE RUZYŇĚ - DEMONSTRAČNÍ PROJEKT

Autoři: Petr Klápště a Eva Klápšťová + Milan Valeš, Lucie Tomcová, Jana Hořická, Marek Bečka, Tereza Hánlová

obr. 2: Schéma územní studie Ruzyně
In: Nature Systems [online]. 2010 [cit. 2024-02-04].

Dostupné z: <https://naturesystems.cz/uzemni-studie-ruzyne-demonstracni-projekt>

LANDWIRTSCHAFTSPARK – ZWISCHEN STADT UND LANDSCHAFT

Autor: Issabelle

obr. 3: Koncept projektu
In: R:EIN [online]. 2020 [cit. 2024-02-18].

Dostupné z: <https://r-ein.de/landwirtschaftspark-zwischen-stadt-und-landschaft/>

„Územní studie nové čtvrti na brownfieldu Ruzyně je demonstračním projektem, kterým chceme ukázat, jak by ve stredoevropských podmínkách mohlo fungovat a vypadat opravdu trvale udržitelné město.“ [27]

Vodní režim

Voda ve veřejném prostoru zvlhčuje vzduch a reguluje teplotu, zeleň vzduch ionizuje, zvlhčuje, vyrovnává extrémní teplotní výkyvy, snižuje prašnost a celkově ho oživuje.

Identita

Stopa historie, dominanty a osy umožňují orientaci v prostoru, důraz je kladen na lidské měřítko.

Šetření energie

Šetření energie ve všech ohledech se docílí polyfunkčností prostorů a přírodě blízkými úpravami veřejného prostoru, které omezují nutnou údržbu ploch, které nejsou intenzivně pobytové.

Město uzavřených materiálových toků

Šedá voda se čistí a znovu využívá na zalévání a splachování. Komunitní zahrádky, městské farmy, rozlehlé ovocné sady a soukromé zahrádky produkují ovoce a zeleninu přímo na místě. Biodepad se kompostuje.

Zelené město

Propojení zelených prostorů usnadňuje pohyb drobných živočichů a rostlin, přírodě blízká podoba parkových úprav využívající přirozené skladby společenstev podporuje ekologickou stabilitu. Různorodost zelených ploch zvyšuje biodiverzitu. Souvislé zelené koridory zlepšují mikroklima ve městě a vytvářejí ideální trasy pro procházky.

Etapizace

- 1) odstranění neatraktivních objektů
- 2) zajištění základního propojení
- 3) založení vodního systému
- 4) podpoření objektů/historické stopy, které dávají území jedinečnou identitu [27]

Projekt představuje zemědělský park rozkládající se na stávajících zemědělských polích, z nichž některá jsou využívána k herním účelům. Trvalé prvky zahrnují městské zemědělské pole, dočasnými prvky jsou kukuřičné bludiště a pšeničná pole, kde se balíky slámy po sklizni hravě využívají.

Celková plocha zemědělských polí dosahuje přibližně 80 hektarů, oblast městského zemědělství má přibližně 5,2 hektaru, pole kukuřice 4,2 hektaru a pole s balíky slámy má celkovou rozlohu 10,6 hektaru.

Naproti městskému zemědělskému poli se nacházejí dva menší skleníky, které slouží jako místo pro prodej zemědělských produktů a zároveň poskytují kukuřičnou lázeň. Dále jsou zde hmatové boxy obsahující obilí a zeleninu, doplněné monitorem zobrazujícím krátká videa o hospodaření v parku. [28]

obr. 4: Koncept projektu
In: R:EIN [online]. 2020 [cit. 2024-02-018]. Dostupné z:

<https://r-ein.de/landwirtschaftspark-zwischen-stadt-und-landschaft/>

obr. 5: Koncept projektu
In: R:EIN [online]. 2020 [cit. 2024-02-018]. Dostupné z:

<https://r-ein.de/landwirtschaftspark-zwischen-stadt-und-landschaft/>

**ANALYTICKÁ
ČÁST**

UMÍSTĚNÍ

Řešené území najdeme v Hradci Králové. Krajské město leží zhruba 110 km východně od Prahy, společně s Pardubicemi tvoří Hradecko-pardubickou aglomeraci. Město má rozlohu 105 km², žije zde necelých 94 000 obyvatel (k roku 2023). Hradec Králové se skládá celkem z 21 katastrálních území a 21 městských částí, která nejsou zcela shodné (katastrální území Kluky spadá do místní části Nový Hradec Králové, naopak v katastrálním území Třebeš leží místní část Moravské Předměstí).

Město leží na soutoku řek Labe a Orlice, nad kterým leží ostroh historického jádra, jemuž dominuje Bílá věž a Chrám Svatého Ducha. Zejména díky stavbám architektů Josefa Gočára a Jana Kotěry je město známé jako Salon republiky.

V Hradci Králové sídlí Univerzita Hradec Králové a některé fakulty Univerzity Karlovy a Univerzity obrany.

Každoročně se zde konají festivaly Rock for People, Divadlo evropských regionů a další.

obr. 6: Poloha Hradce Králové v rámci České republiky vlastní zpracování

obr. 7: Poloha Hradce Králové v rámci Královéhradeckého kraje vlastní zpracování

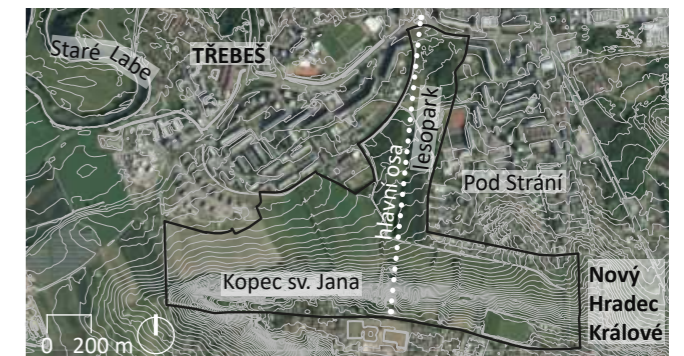
obr. 8: Řešené území v rámci Hradce Králové vlastní zpracování

POLOHA A ZÁKLADNÍ INFORMACE

Řešené území se nachází na jižním okraji města na rozhraní katastrálního území Třebeš a Nový Hradec Králové. Jedná se o krajinný celek, jehož součástí je Lesopark na Moravském Předměstí a severní svah Kopce svatého Jana včetně zemědělské krajiny.

Území má bohatou historii. Původně se zde nacházelo několik vesnic a osad - Třebeš, Lhota Pod Strání, Nový Hradec Králové, Kluk a Osada Svatého Jana. V 70. letech 20. století byla vyhlášena soutěž na výstavbu Moravského Předměstí. Vítězný návrh byl realizován v plném rozsahu a došlo tak k výrazné proměně celého území. Od přelomu tisíciletí se výstavba stále pomalu rozrůstá, avšak samotné řešené území má již jasně definované hranice a v jeho ploše již nebude docházet k žádné další výstavbě.

I přesto, že se jedná o krajinný celek, který je obepnut největším sídlištěm kraje, území nemá definovaný žádný koncept dalšího rozvoje. Vedení města má o tvorbu koncepce místa zájem, bylo již vytvořeno několik studií zabývajících se jednotlivými částmi tohoto prostoru. Důvodem, proč nedošlo k realizaci, jsou vlastnické vztahy v území. Většina pozemků je totiž v soukromém vlastnictví. V současné době se vedení města snaží odkoupit či směnit pozemky Lesoparku alespoň na tzv. hlavní ose.

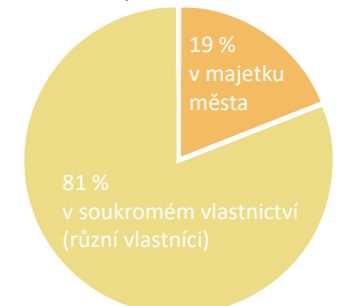

obr. 9: Vyznačení řešeného území podklad: Geoprohlížeč ČÚZK,

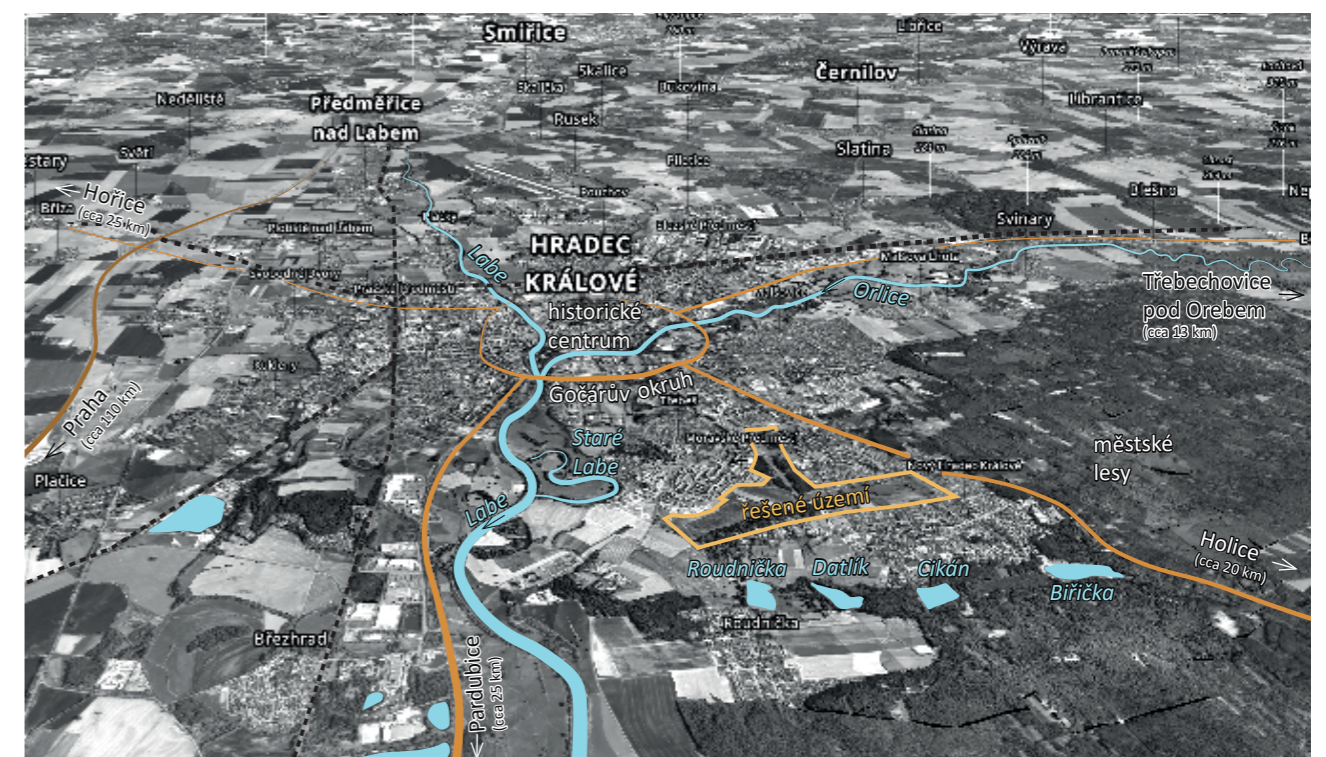
dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/eoprohlizec/>

délka území od východu na západ:	1,8 km
délka území ze severu na jih:	1,3 km
rozloha řešeného území:	103 ha
nadmořská výška:	235–275 m n. m.
počet obyvatel sídliště:	21 264 (k r. 2021)
	1/4 z celkové počtu obyvatel Hradce Králové

vlastnické vztahy:
březen 2024, dle KN

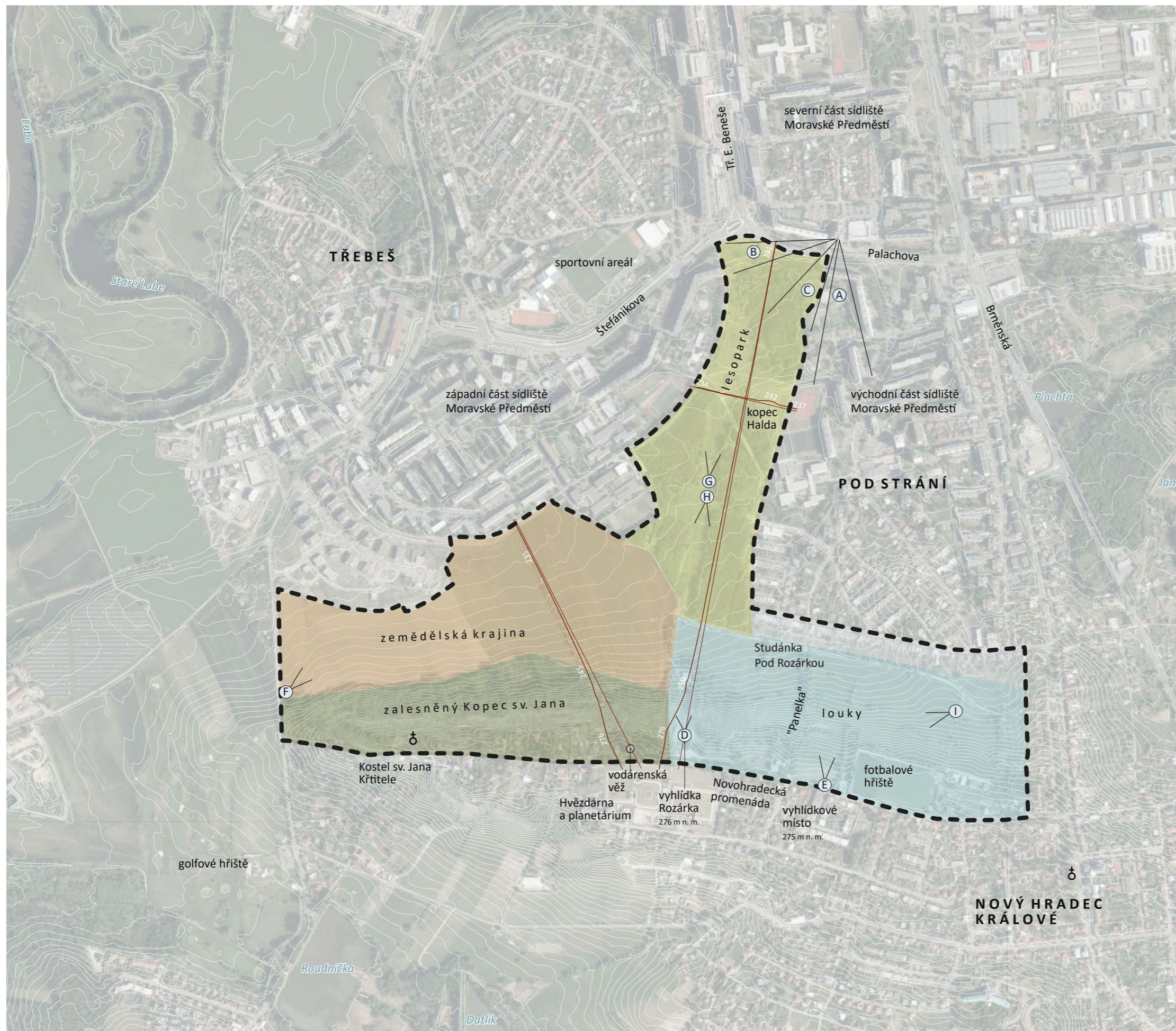
graf 1: Vlastnické vztahy v řešeném území vlastní zpracování

obr. 10: Axonometrické zobrazení řešeného území vlastní zpracování

SOUČASNÝ STAV

Řešené území můžeme rozdělit na čtyři části - lesopark, zemědělskou krajinu, zalesněné severní úbočí Kopce sv. Jana a louky ve východní části. Vzrostlá vegetace je ve špatném stavu, v území naprosto chybí jakékoliv vybavení (mobiliář, toalety, ...). Území je přístupné pouze po několika úzkých pěšinách.

LEGENDA

- lesopark
- zemědělská krajina
- zalesněný Kopec sv. Jana
- louky
- rodinné domy
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

0 100 200 500 m

obr. 11: Současný stav - M1:10000
vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

SOUČASNÝ STAV - FOTODOKUMENTACE

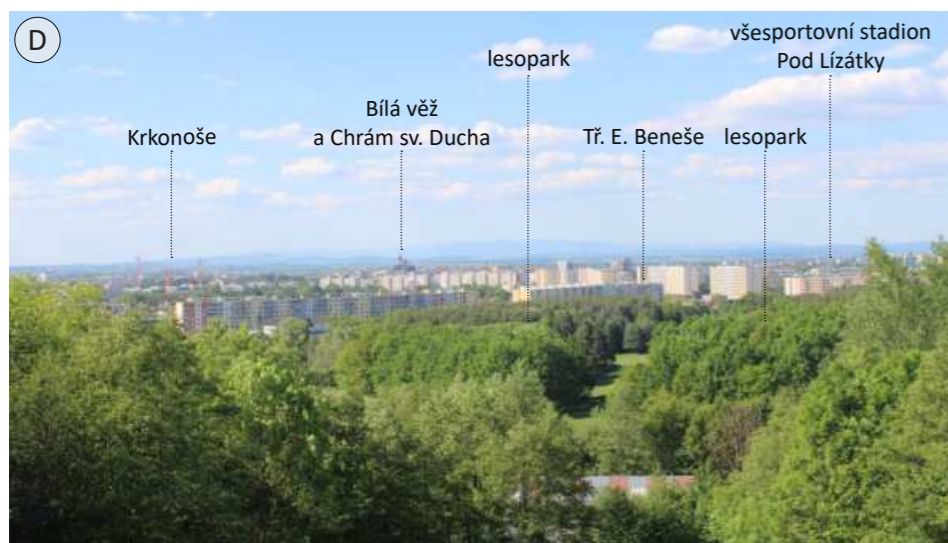
obr. 12: Pohled na východní část území a hřbet Kopce sv. Jana (Novohradecká proměnáda)
vlastní foto

obr. 13: Pohled na severní vstupní část
vlastní foto

obr. 14: Pohled na lesopark a západní část území, dominantou je věžový vodojem
vlastní foto

obr. 15: Výhled z Rozárky
vlastní foto

obr. 16: Výhled u Panelky podél Novohradecké proměnády na východní část Moravského Předměstí
vlastní foto

obr. 17: Západní část území - zemědělská krajina
vlastní foto

obr. 18: Průhled lesoparkem na sever - sídliště
vlastní foto

obr. 19: Průhled lesoparkem na jih - zalesněný Kopec sv. Jana a věžový vodojem jako orientační bod
vlastní foto

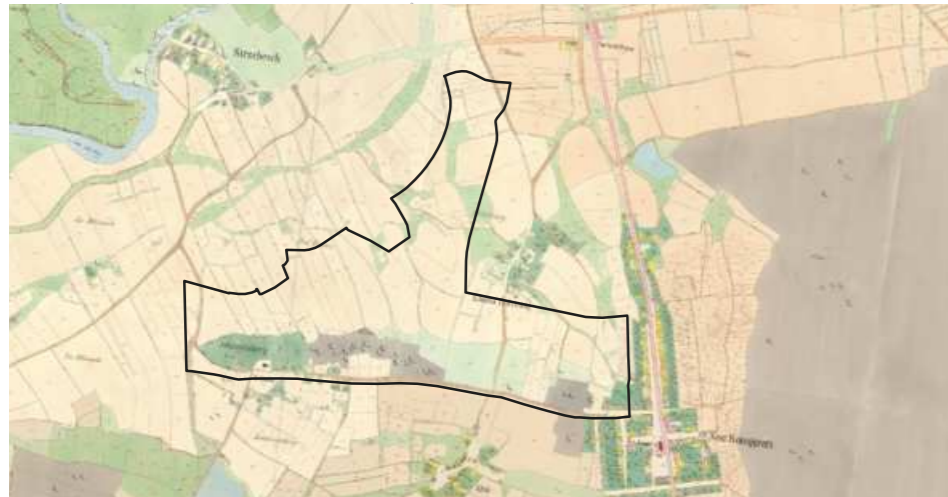
obr. 20: Východní část území - louky
vlastní foto

HISTORICKÉ MAPY

I. VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ (1764-1768)

obr. 21: Mapa I. vojenského mapování
Laboratoř geoinformatiky [online]. 2012 [cit. 2023-10-03]. Dostupné z: <http://oldmaps.geolab.cz/>
CÍSAŘSKÉ POVINNÉ OTISKY STABILNÍHO KATASTRU (1826-1843)

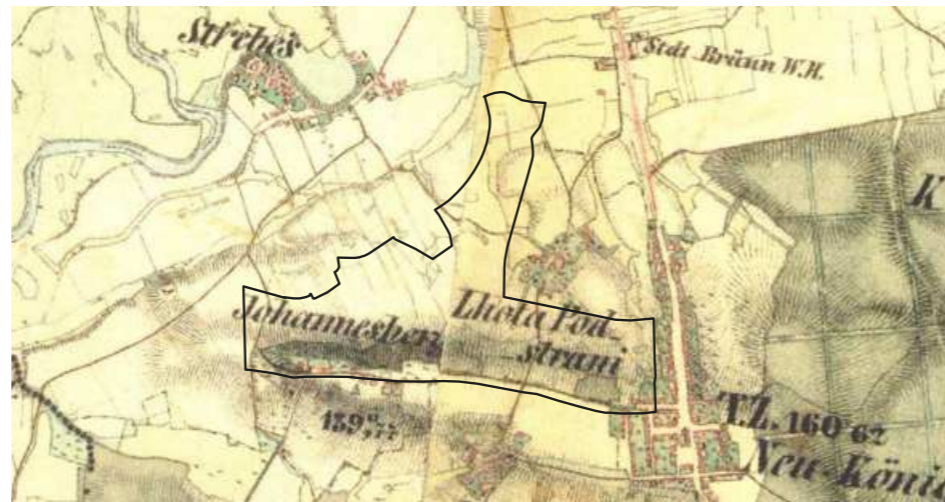
obr. 24: Mapa císařských povinných otisků stabilního katastru
Hradec Králové: Historické mapy Hradce Králové [online]. 2009 [cit. 2023-10-03].
Dostupné z: <http://mapserver.mmhk.cz/tms/hkhistmapy/>

LETECKÉ MĚŘIČSKÉ SNÍMKY 1977

obr. 27: Ortofotomapa 1977
Hradec Králové: Historické mapy Hradce Králové [online]. 2009 [cit. 2023-10-03].
Dostupné z: <http://mapserver.mmhk.cz/tms/hkhistmapy/>

II. VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ (1806-1869)

obr. 22: Mapa II. vojenského mapování
Laboratoř geoinformatiky [online]. 2012 [cit. 2023-10-03]. Dostupné z: <http://oldmaps.geolab.cz/>
TOPOGRAFICKÁ MAPA 1952

obr. 25: Topografické mapy v systému S-1952
Geoportál ČÚZK: Archiv [online]. 2010 [cit. 2023-10-03].
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

LETECKÉ MĚŘIČSKÉ SNÍMKY 1989

obr. 28: Ortofotomapa 1989
Hradec Králové: Historické mapy Hradce Králové [online]. 2009 [cit. 2023-10-03].
Dostupné z: <http://mapserver.mmhk.cz/tms/hkhistmapy/>

III. VOJENSKÉ MAPOVÁNÍ (1869-1885)

obr. 23: Mapa III. vojenského mapování
Laboratoř geoinformatiky [online]. 2012 [cit. 2023-10-03]. Dostupné z: <http://oldmaps.geolab.cz/>
LETECKÉ MĚŘIČSKÉ SNÍMKY 1954

obr. 26: Ortofotomapa 1954
Hradec Králové: Historické mapy Hradce Králové [online]. 2009 [cit. 2023-10-03].
Dostupné z: <http://mapserver.mmhk.cz/tms/hkhistmapy/>

STÁVAJÍCÍ ORTOFOTOMAPA (2023)

obr. 29: Ortofotomapa 2023
podklad: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

OSIDLOVÁNÍ ÚZEMÍ

Řada archeologických nálezů svědčí o tom, že historie osídlení řešeného území sahá až do eneolitu. Nejstarším nálezem je sekeromlat z pozdní doby kamenné, jenž byl nalezen v oblasti dnešního Starého Labe. [6]

Na I. vojenském mapování (obr. 21) můžeme vidět obce a osady obklopující řešené území – Trzebesch (Třebeš), Spallena Lhota (Pod Strání), Neu Königgratz (Nový Hradec Králové) a St. Johan (Kopec Svatého Jana).

Na III. vojenském mapování (obr. 22) můžeme vidět postupně se rozrůstající obce již s dnešními názvy.

Na císařských povinných otiscích stabilního katastru (obr. 24) lze identifikovat strukturu krajiny, která přetrvávala až do výstavby sídliště. I v současnosti jsou v daném území stále patrné charakteristické rysy, jako je zalesněný Kopec svatého Jana, pozůstatky ovocného sadu, pole na západě a louky na východě. Cesta vedoucí skrze území z osady Kluk do Lhoty Pod Strání je zachována dodnes.

Na topografickém mapování z roku 1952 (obr. 25) můžeme poprvé vidět potok, jenž pramení ve východní části řešeného území, dále protéká skrz Lhotu Pod Strání a následně se vlévá do Labe. Zmínka v písemných pramenech zní: „Potok od Zděné boudy a potok Plachta se vlévaly pod Starou Třebší do slepého ramene Labe nazývaného Umrlice. V současné době je zatrubněn a sveden pod zem s náspem do Záměstské svodnice ústící do slepého ramene Labe.“ [5]

obr. 30: Výhled z Kopce sv. Jana roku 1858 - Vincenc Morstadt Königgratz von Johannisberge. In: MutualArt [online]. 2007 [cit. 2023-11-07]. Dostupné z: <https://www.mutualart.com/Artwork/Koniggratz-von-Johannisberge/>

obr. 31: Výhled od Kostela sv. Jana Křtitele roku 1839 - Eduard Gurk Festung Königgrätz (Guckkastenblatt). In: ALBERTINA Sammlungen Online [online]. 2013 [cit. 2023-11-07]. Dostupné z: [https://sammlungenonline.albertina.at/?query=search=/record/objectnumbersearch=\[22650\]&showtype=record#/query/](https://sammlungenonline.albertina.at/?query=search=/record/objectnumbersearch=[22650]&showtype=record#/query/)

obr. 32: Pohled na jižní svah Kopce sv. Jana roku 1863 - Vincenc Morstadt Pohled na Nový Hradec Králové. In: Hradec Králové - KMS Nový Hradec Králové [online]. 1863 [cit. 2023-11-07]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/kms-novy-hradec-kralove/ms-31074>

VESNICE A OSADY

Nejstarší vesnicí Hradce Králové je **Střebeš** (první zmínka na konci 14. století), která se nacházela u Starého Labe. V roce 1877 Josef Horák zapsal: „Půda v okolí obce byla písčítá, na polích se rodil oves, žito a brambory. Podél Labe byly velice úrodné louky, které se však zmenšovaly, jelikož neupravené břehy Labe trhala voda a docházelo tak k povodním. Na úpatí Svatojánského Kopce se rozkládal malý borový les a půda byla už jílovitá.“ Díky úrodné půdě má celé území zemědělskou tradici. Proto v tomto území nikdy nebyly vystaveny průmyslové zóny, pole jsou dodnes obhospodařována. Název obce může být odvozen od slova třebati ve smyslu káceti nebo ve významu místa, kde do sebe Labe třebá Orlici. [5], [6]

V polovině 19. století se jednou z osad Střebeše stala **Lhota Pod Strání**. Ta byla ve středověku známá pod názvem Hrdlořezy, jelikož se na místě dnešního obchodního centra nacházela městská šibenice. Od roku 1614 osada nesla název Lhota Pod Strání. Pár let poté ji vypálila saská armáda (proto název Spallena Lhota - obr. 21). Místo začalo být obýváno až téměř sto let poté, tedy na počátku 18. století. [5], [6]

Druhou osadou Střebeše byl **Kopec svatého Jana**, jehož dominantou byl do 70. let 20. století Zámeček. Dodnes zde stojí Kostel svatého Jana Křtitele. Často se pro kopec uvádí názvy „Na Vinici“ (vinnice zde měly dlouholetou tradici) a „Na Poušťce“ (z důvodu působení místních poustevníků). Roku 1888 bylo od Střebeše až ke Kostelu svatého Jana Křtitele postaveno pískovcové schodiště. Jeho propojení s okolím bylo přerušeno rozoráním polních

cest během kolektivizace. V současné době je nadále využíváno, přestože je ve špatném stavu. [5], [6]

Nový Hradec Králové byla osada, jež patřila Hradci Králové. Její vznik je spojen se stavbou opevnění kolem Hradce Králové. Obyvatelům Slezského Předměstí bylo roku 1766 nakázáno vystěhování z důvodu výstavby hradeb. Bylo třeba zbourat původní kostel svatého Antonína na Slezském Předměstí, materiál byl odvezen na místo, kde měla vzniknout nová osada – na Kopec sv. Jana. Plány na stavbu Nového Hradce vypracovali vojenští inženýři, kteří stavěli pevnost. Dominantou Nového Hradce Králové je dnes kostel sv. Antonína Poustevníka, jenž zde stojí od roku 1778. [5]

Kluky (Kluk) byly jednou z prvních osad Hradce Králové (první zmínka pochází z roku 1451). [5]

obr. 33: Litografie z roku 1836 - pohled na Zámeček od Střebeše WEIMANN, Josef. Pohled na Zámeček od Střebeše. In: DOUBEK, Zdeněk a REZKOVÁ, Helena. Třebeš: Lhota pod Strání, Kopec Svatého Jana. Vlkov: Helena Rezková, 2013. ISBN 9788090444966.

obr. 34: Lhota Pod Strání a Třebeš kolem poloviny 20. století Autor neznámý. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

HISTORICKY VÝZNAMNÉ DOMINANTY

KOSTEL SVATÉHO JANA KŘTITELE

Kostel zasvěcený mistru Janu Husovi byl postaven roku 1530, později se kolem něj založil hřbitov s dřevěnou zvonící a poustevna. Na jižním svahu kopce byla kolem tohoto roku vysázena vinnice. Do třicetileté války zde bylo pěstování vína velice rozšířeno, proto kostel nesl název kostelík mistra Jana Na Vinicích. Po bitvě na Bílé Hoře byl kostel přsvěcen sv. Janu Křtiteli. Ve 2. polovině 17. století byl dřevěný kostel zbourán a následně znovu postaven. [5]

obr. 35: Kostelíček sv. Jana v roce 1899

In: DOUBEK, Zdeněk a REZKOVÁ, Helena. *Pohled do historie Nového Hradce Králové*. 2. vyd. Vlkov: Helena Rezková, 2012. ISBN 978-80-904449-2-8.

ZÁMEČEK

Zámeček byl honosný měšťanský dům se zahradou, který byl postavený roku 1719. Během let se zde vystřídalo nespočet majitelů. Ve druhé polovině 18. století Zámeček sloužil jako vojenská nemocnice a později i jako starobinec. O století později zde byla provozována restaurace - „*Hostinec na Zámečku byl hojně navštěvovaný Hradečany pro neopakovatelný pohled na město, Krkonoše a širokou krajinu.*“ V první polovině 20. století začal Zámeček zvolna chátrat, náklady na jeho opravu byly příliš vysoké. Od roku 1950 se majitel snažil budovu Zámečku zachránit – aktivně nabízel její odkup ministerstvu kultury, krajskému i městskému národnímu výboru. V roce 1970 byli majitelé nuceni Zámeček prodat městu. Na počátku 70. let 20. století byl navržen k zapsání na státní seznam nemovitých památek, jelikož se jednalo o ojedinělou stavební památku v podobě barokní vily. I přes to, byl o 6 let později (roku 1978), zbourán. [5]

obr. 36: Zámeček

In: DOUBEK, Zdeněk a REZKOVÁ, Helena. *Pohled do historie Nového Hradce Králové*. 2. vyd. Vlkov: Helena Rezková, 2012. ISBN 978-80-904449-2-8.

obr. 37: Zámeček v roce 1933

In: DOUBEK, Zdeněk a REZKOVÁ, Helena. *Pohled do historie Nového Hradce Králové*. 2. vyd. Vlkov: Helena Rezková, 2012. ISBN 978-80-904449-2-8.

VODÁRENSKÁ VĚŽ

Vodárenská věž, která je nejvýznamnější pohledovou dominantou jižní části Hradce Králové, byla postavena v letech 1936 a 1937. Jedná se o funkcionalistickou technickou stavbu s klasicizujícími prvky. Dodnes je plně funkční, zásobuje vodou nad pět tisíc obyvatel. Od roku 2005 má vodojem v dlouhodobém pronájmu společnost Královéhradecká provozní. Příležitostně je zpřístupňován veřejnosti. [12]

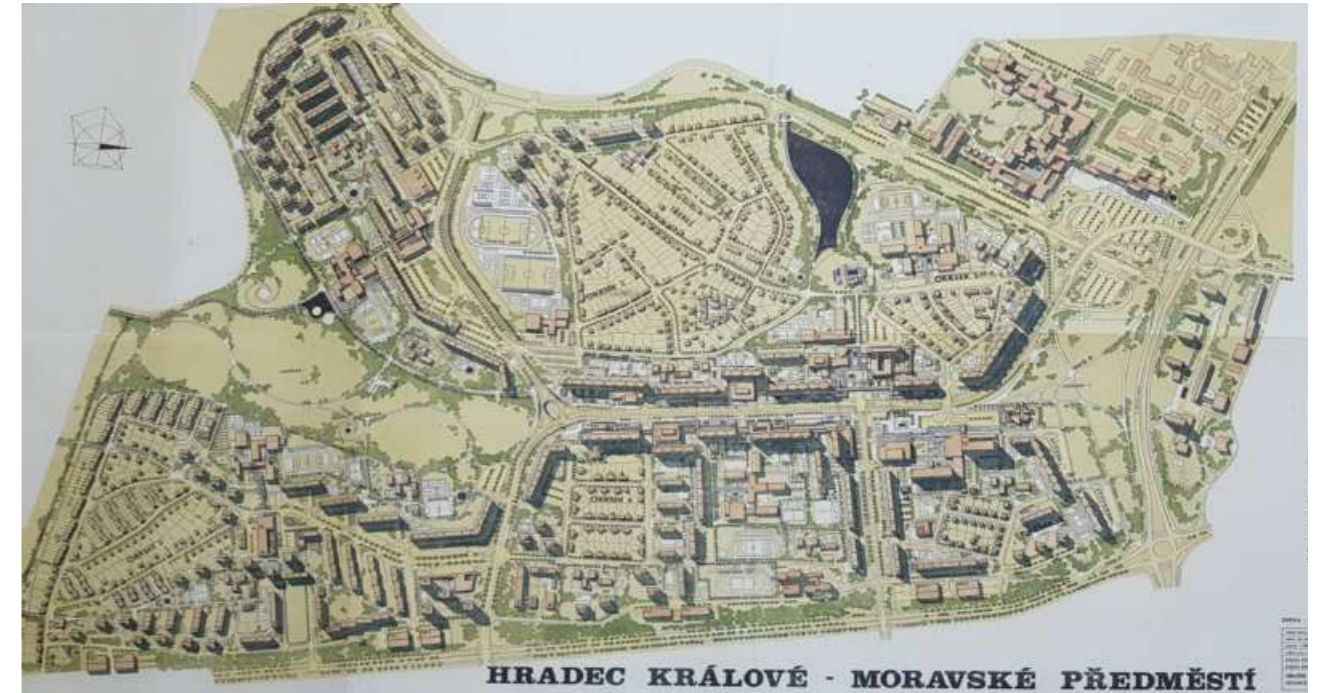

obr. 38: Věžový vodojem na Kopci sv. Jana vlastní foto

SOUTĚŽ NA VÝSTAVBU MORAVSKÉHO PŘEDMĚSTÍ

Roku 1967 byla vyhlášena celostátní urbanistická soutěž na výstavbu Moravského Předměstí. Předloženo bylo několik soutěžních návrhů. Vítězi se stali Karel Marhold a Jiří Němec z ČVUT v Praze, kteří navázali na urbanistickou tradici města – princip uličního prostoru a náměstí. [1]

VÍTĚZNÝ NÁVRH

obr. 39: Návrh č. 2 - Vítězný návrh Moravského Předměstí

Návrh č. 2 k anonymní soutěži na urbanistické řešení Moravského předměstí v Hradci Králové, 1967. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

obr. 40: Vítězný návrh Moravského Předměstí - model PÚP Moravské Předměstí - model. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

obr. 41: Vítězný návrh Moravského Předměstí - model PÚP Moravské Předměstí -m model. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

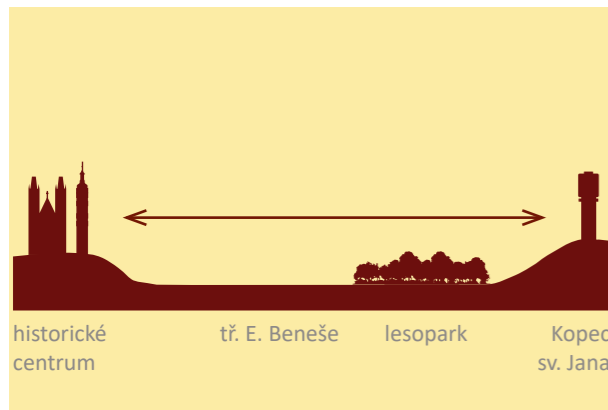
VÝSTAVBA MORAVSKÉHO PŘEDMĚSTÍ

Projekční příprava na základě vítězného návrhu začala v letech 1969-1970 vypracováním podrobného územního plánu. Generálním projektantem se stal Stavoprojekt Hradec Králové, hlavním projektantem byl František Křelina. Výstavba 400 hektarového sídliště (10 431 bytů v kapacitě 37 000 obyvatel) byla zahájena v roce 1971. Celé území bylo rozděleno na 6 okrsků, kdy každý z nich měl základní občanskou vybavenost (prodejny s potravinami, služby, jesle, mateřské a základní školy). Bytová výstavba začala okrskem 5 (Pod Strání). Dokončení se předpokládalo v roce 1987. [2]

Hlavním bulvárem celého sídliště se stala Třída Karla Marxe (dnes Třída Edvarda Beneše), která tvoří severním směrem průhled na historické centrum města a jeho dominanty (Bílou věž a Chrám Svatého Ducha), na jihu ústí do lesoparku a tím výrazně začleňuje volnou krajinu do celkového řešení sídliště. [1]

obr. 42: Situace jednotlivých okrsků
KŘELINA, František. Moravské Předměstí Hradec Králové: urbanistická koncepce. Architektura ČSR. 1982, 28.5.1982, 41(2), s. 64.

obr. 43: Schématické zobrazení hlavní pohledové osy
vlastní zpracování

obr. 44: Výstavba Třídy Karla Marxe
TOMAN, František. Sto let výstavby a územního plánování města Hradce Králové. 1. vyd. Hradec Králové: Krajské muzeum východních Čech, 1985.

obr. 45: Výstavba okrsku 5 - u dnešní ZŠ M. Horákové
RYBKA, Marin. Soukromé fotografie z konce 70. a začátku 80. let [online]. [cit. 2023-11-07]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/233107186865888>

obr. 46: Výstavba okrsku 5 - v pozadí bez Benešovy třídy
RYBKA, Marin. Soukromé fotografie z konce 70. a začátku 80. let [online]. [cit. 2023-11-07]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/233107186865888>

LYŽAŘSKÝ SVAH ROZÁRKA

Lyžařský svah byl založen ve střední části Kopce svatého Jana (místně nazýván Rozárka) v 70. letech 20. století. Díky umělohmotnému povrchu ho mohli lyžaři využívat, i když nebyl přírodní sníh. Součástí areálu byl vlek a nezapomnělo se ani na osvětlení pro noční lyžování (to zde stojí dodnes). Roku 1992 byl provoz areálu ukončen. [5], [7]

obr. 47: Lyžařský svah Rozárka v roce 1990
In: DOUBEK, Zdeněk a REZKOVÁ, Helena. *Pohled do historie Nového Hradce Králové*. 2. vyd. Vlkov: Helena Rezková, 2012. ISBN 978-80-904449-2-8.

obr. 48: Pohled na bývalou sjezdovku Rozárka
Kdo z Hradečáků pamatuje lyžování na Rozárce? [online]. [cit. 2023-11-07]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/cernahora.cz/posts/10158559810030977/>

VÝSADBA LESOPARKU

Pokud se podíváme na zeleň na sídlišti Labská (Pražském Předměstí), můžeme si všimnout, že je geometrizovaná. Na Moravském Předměstí jde oproti tomu o účelně volné porosty různého stáří a různých druhů. [3]

Lesopark měl být počátečním bodem budoucího zeleného pásu, který měl vést od Kopce svatého Jana směrem přes Marxovu třídu (dnes tř. E. Beneše) a navázat na parky podél břehu Orlice (včetně městských sadů). „Projekt tak tvoří jeden kompaktní celek zeleně, který začne právě tady na kraji města velkým lesoparkem“. Jedná se o největší lesopark (24 ha) největšího královéhradeckého sídliště. Výsadba probíhala v rámci velké sázecké akce (tzv. akce Z) na počátku 80. let 20. století, jejíž součástí bylo celkem 300 brigádníků a 13 000 sazenic dubů a borovic. „Myslíme si, že tohle může jednou být parková chloubka Hradecka.“ – Jiří Fanta. [4]

„Děláme to dobře? Soudružka učitelka říkala, že když stromky pořádně vysadíme, tak porostou s námi.“ – žákyně ZŠ. [4]

obr. 49: Výřez ze situace vítězného návrhu
Návrh č. 2 k anonymní soutěži na urbanistické řešení Moravského předměstí v Hradci Králové, 1967. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

POROVNÁNÍ FOTOGRAFIÍ PO VÝSTAVBĚ SÍDLIŠTĚ A STÁVAJÍCÍCH

FOTOGRAFIE Z KONCE 90. LET 20. STOLETÍ

STÁVAJÍCÍ FOTOGRAFIE - LISTOPAD 2023

UMÍSTĚNÍ

obr. 50: Pohled na východní část Moravského Předměstí (okrsek 6)
MORGAN, Jiří. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

obr. 51: Pohled na východní část Moravského Předměstí, v popředí nová výstavba
vlastní foto

obr. 52: Označení pohledu
podklad: Geoprohlížeč ČÚZK

Současná dostavba sídliště Nového Podzámčí zcela zakryla původní sektor 6 Moravského Předměstí.

obr. 53: Pohled na západní část Moravského Předměstí (okrsek 5)
MORGAN, Jiří. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

obr. 54: Pohled na západní část Moravského Předměstí (okrsek 5)
vlastní foto

obr. 55: Označení pohledu
podklad: Geoprohlížeč ČÚZK

Přímý pohled na pomezí kopce a sektoru 5 Moravského Předměstí zůstává až na vzrostlejší vegetaci nezměněn.

obr. 56: Pohled na lesopark, v pozadí Třída E. Beneše
MORGAN, Jiří. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

obr. 57: Pohled na lesopark, v pozadí Třída E. Beneše
vlastní foto

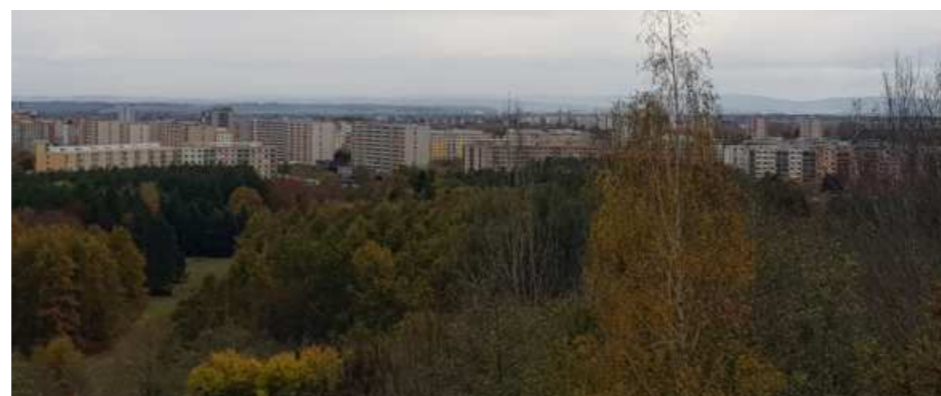

obr. 58: Označení pohledu
podklad: Geoprohlížeč ČÚZK

Vlevo lze na fotografiích vidět proměnu lesoparku. V zástavbě je výrazná nová (2022) přístavba dvou pater základní školy Sion v ulici Kyjovská.

obr. 59: Pohled na lesopark, vpravo „Halda“, uprostřed vodárenský objekt, v pozadí Třída E. Beneše
MORGAN, Jiří. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

obr. 60: Pohled na lesopark, v pozadí Třída E. Beneše
vlastní foto

obr. 61: Označení pohledu
podklad: Geoprohlížeč ČÚZK

Pohled na pravou část lesoparku z bývalé sjezdovky na Rozárci, kde je v pozadí vidět hlavní bulvár celého sídliště - Benešova třída. Starší fotografie zachycuje lesopark těsně po výsadbě, tudíž je vidět vodárenský objekt a kopec „Halda“.

POROVNÁNÍ FOTOGRAFIÍ PO VÝSTAVBĚ SÍDLIŠTĚ A STÁVAJÍCÍCH

FOTOGRAFIE Z KONCE 80. LET 20. STOLETÍ

STÁVAJÍCÍ FOTOGRAFIE - LISTOPAD 2023

UMÍSTĚNÍ

obr. 62: Pohled na východní část lesoparku, vlevo část ZŠ Štefánikova
MERGANČ, Jiří. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

obr. 63: Pohled na východní část lesoparku
vlastní foto

obr. 64: Označení pohledu
podklad: Geoprohlížeč ČÚZK

Pohled na levou část lesoparku z bývalé sjezdovky Rozárka.

obr. 65: Lyžařský svah Rozárka a lesopark
MERGANČ, Jiří. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

obr. 66: Bývalý lyžařský svah Rozárka a lesopark
vlastní foto

obr. 67: Označení pohledu
podklad: Geoprohlížeč ČÚZK

Pohled na bývalou sjezdovku Rozárka.

obr. 68: Severní vstupní bod do území, Třída E. Beneše
MERGANČ, Jiří. Státní okresní archiv Hradec Králové, archivní oddělení Hradec Králové

obr. 69: Severní vstupní bod do území, Třída E. Beneše
vlastní foto

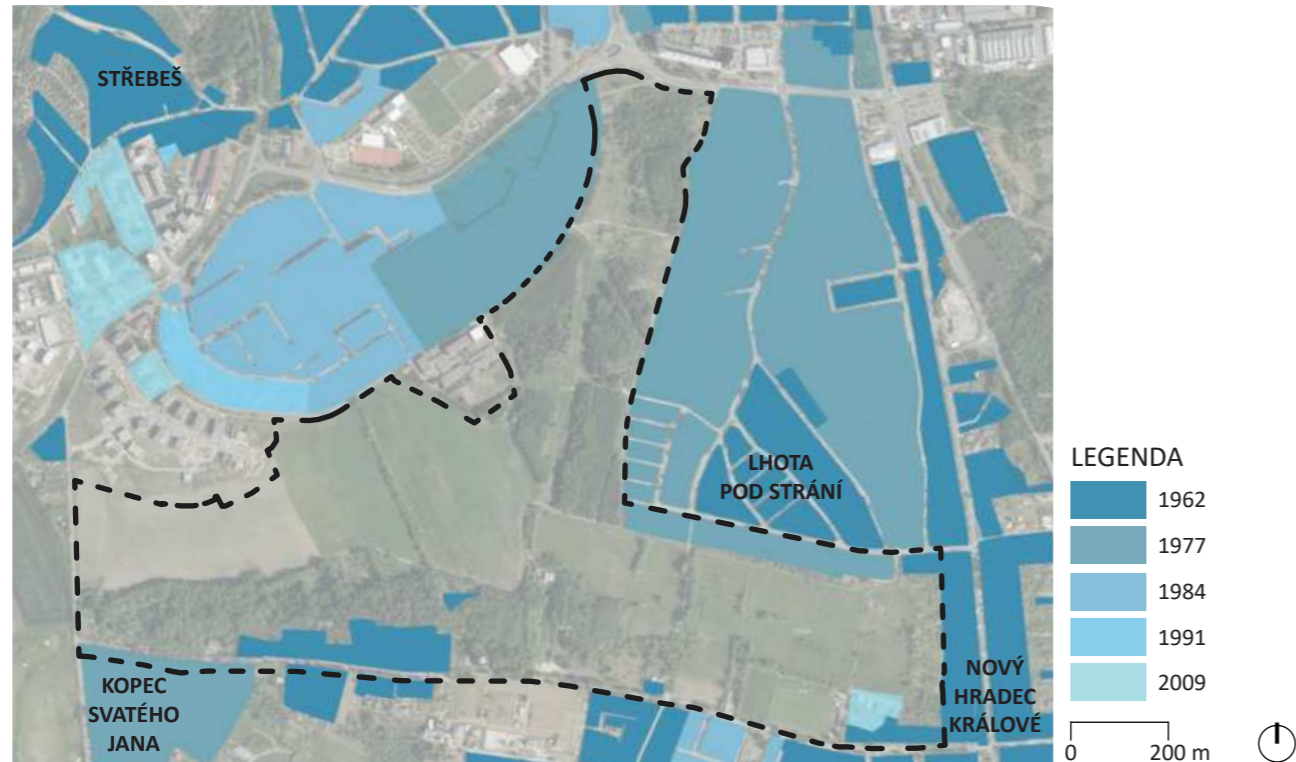

obr. 70: Označení pohledu
podklad: Geoprohlížeč ČÚZK

Pohled na třídu Edvarda Beneše, která tvoří pomyslný vstup do území.

HISTORICKÝ VÝVOJ 1962-2009

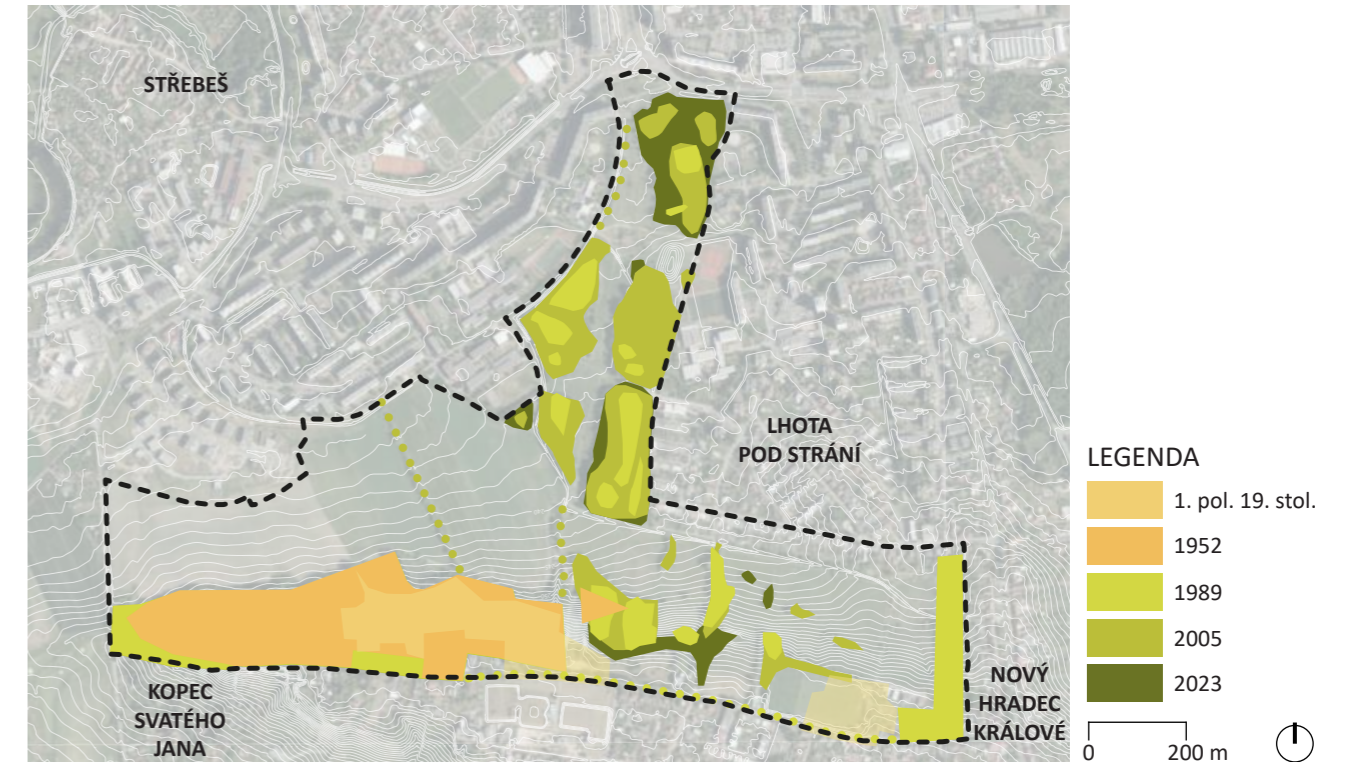
ZÁSTAVBY

obr. 71: Historický vývoj zástavby

Atlas urbanistického vývoje Hradce Králové. Online. Hradec Králové: Open data. 2020. Dostupné z: <https://ckan.mmhk.cz/dataset/atlas-urbanistickeho-vyvoje-hradce-kralove>. [cit. 2023-10-20].

VEGETACE

obr. 73: Historický vývoj vegetace

vlastní zpracování

ORNÉ PŮDY

obr. 72: Historický vývoj zástavby

Atlas urbanistického vývoje Hradce Králové. Online. Hradec Králové: Open data. 2020. Dostupné z: <https://ckan.mmhk.cz/dataset/atlas-urbanistickeho-vyvoje-hradce-kralove>. [cit. 2023-10-20].

Mapa historického vývoje zástavby znázorňuje postupný vznik dnešního Moravského Předměstí. Nejtmaší barva (rok 1962) znázorňuje rozdělení na původní osady. Po roce 1977 je velice výrazné zastavění území v okolí Lhoty Pod Strání. Dodnes se sídliště rozrůstá směrem na západ (tzv. Nové Podzámčí).

Naopak na mapě historického vývoje orné půdy vidíme postupně zanikající polnosti, které korespondují s vývojem zástavby. Čím více zástavby přibývá, tím méně je orné půdy. Dodnes je zachována zemědělská krajina ve východní a západní části řešeného území. S ohledem na zemědělskou tradici místa je důležité charakter této oblasti zachovat.

Na mapě historického vývoje vegetace můžeme vidět rozšiřující se les na severním úbočí Kopce svatého Jana zejména kolem poloviny minulého století. Od roku 1989 (po výsadbě lesoparku) můžeme vidět jeho velice rychlé, nekontrolovatelné rozpínání.

ZANIKLÉ STRUKTURY

Tato mapa je syntézou nejdůležitějších prvků v krajině, ať už zaniklých, zachovaných či zcela nových, od roku 1826 do současnosti.

Císařské povinné otisky stabilního katastru dokazují dlouholetou zemědělskou tradici území. Za povšimnutí stojí západní část Kopce svatého Jana, kde jsou pod kostelem znázorněny louky s ovocnými stromy protnuté obecní psatvinou. Tento pozemek je dodnes v majetku města, nachází se na něm Schodiště ke sv. Janu, které spojují Nový Hradec Králové s Třebší. Na mapě jsou znázorněny cesty, které po výstavbě sídliště zcela zanikly. Ty korespondují s bývalými hranicemi pozemků. Půdní bloky byly situovány kolmo na vrstevnici, nejspíše jako opatření proti větrné erozi.

LEGENDA

Císařské povinné otisky stabilního katastru - 1826 - 1843

- suché louky
- orná půda
- pastviny
- obecní pastviny
- louky s ovocnými stromy
- smíšené lesy
- zaniklé cesty
- ⚪ kostel (zachován)
- † křížek (zachován)
- původní obce/osady

Topografická mapa 1952

- vodní tok
- zaniklé cesty
- vegetace

Ortofotomapa 1989

- vegetace
- stromořadí novohradecké promenády

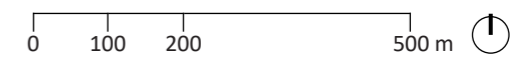
Ortofotomapa 2005

- vegetace
- doprovodné pásy vegetace (2005)

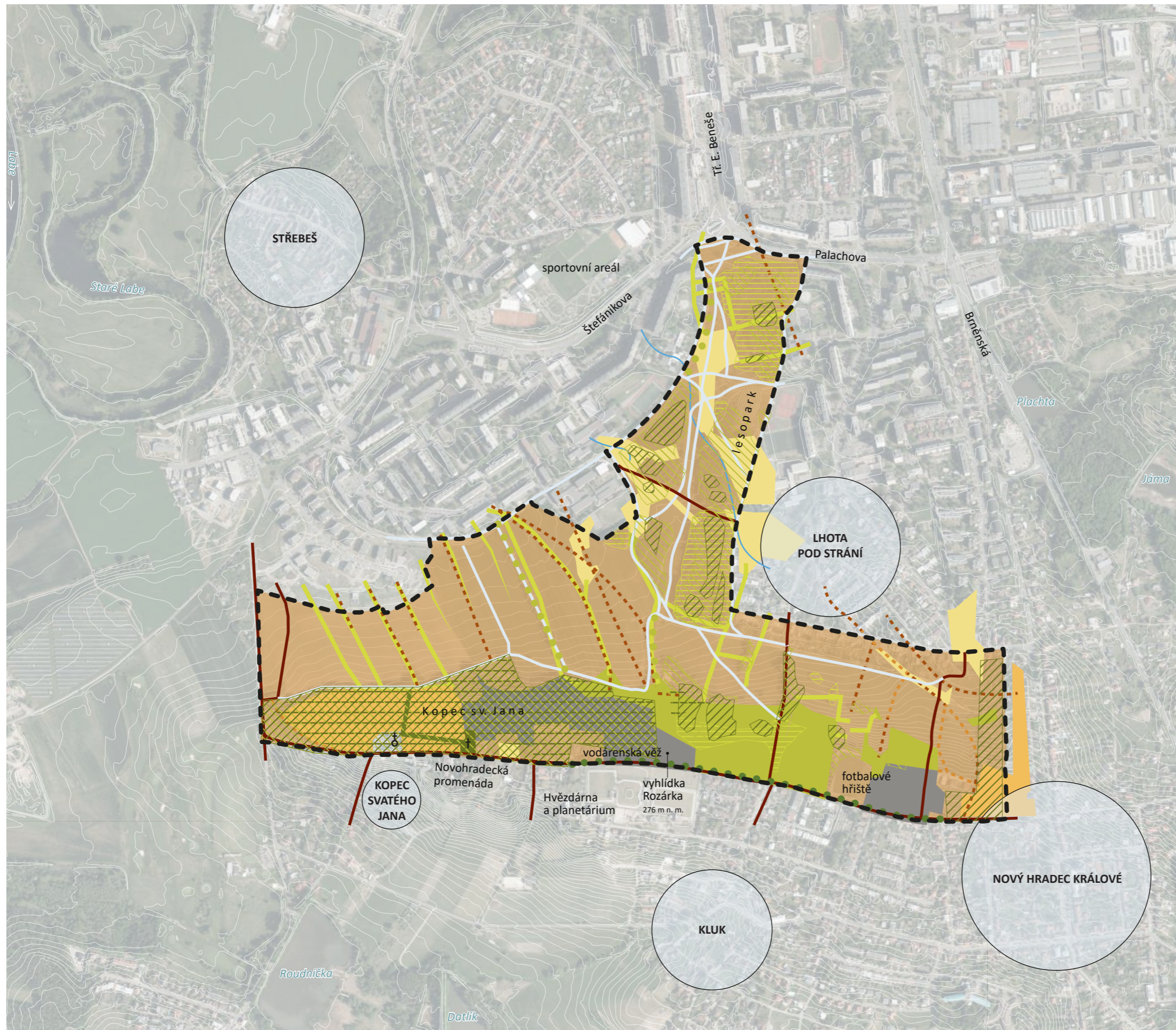
Stávající ortofotomapa 2023

- zachované cesty
- cesty stávající (od roku 1989)
- vegetace

- řešené území
- vrstevnice (1 m)

obr. 74: Mapa zaniklých struktur - M1:10000
vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

RELIÉF

obr. 75: Stínovaný reliéf (Z-factor 20)

Území se nachází v nadmořské výšce 235–275 metrů. Od Třídy E. Beneše k patě Kopce svatého Jana lehce stoupá, pocitově je rovinaté. Samotný Kopec svatého Jana má převýšení 26 metrů na 165 metrech.

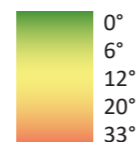
ČÚZK - Analýza výškopisu [online]. 2023 [cit. 2023-11-08].
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/av/>

SKLONITOST

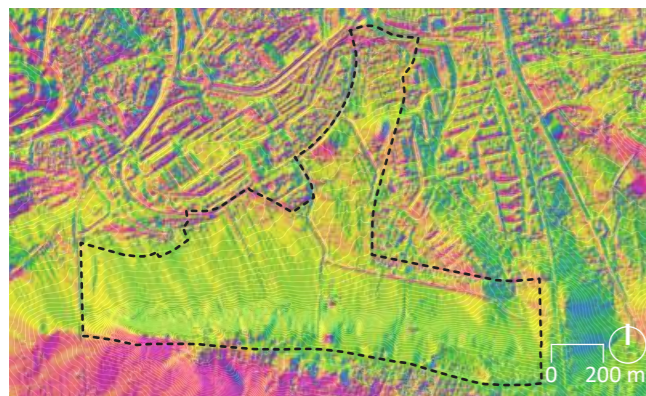
obr. 76: Mapa sklonitosti

Výrazným převýšením je severní svah Kopce svatého Jana, jehož hřeben tvoří jižní hranici řešeného území. Významnou terénní dominantou je kopec „Halda“ v severním cípu území.

Geoportál SPÚ [online]. 2023 [cit. 2023-11-08].
Dostupné z: <https://geoportal.spucr.cz/web/cz/>

EXPOZICE

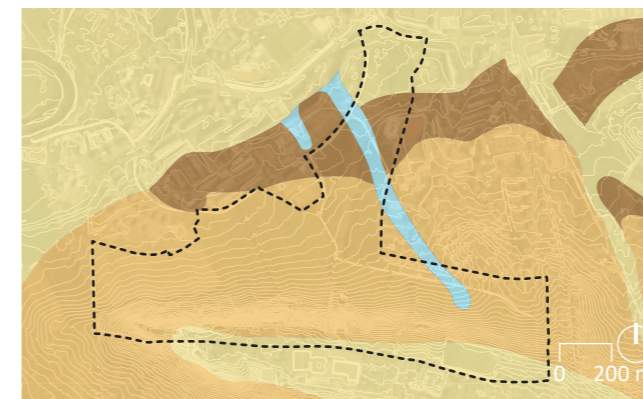
obr. 77: Mapa expozice

Téměř celé území je orientováno na sever.

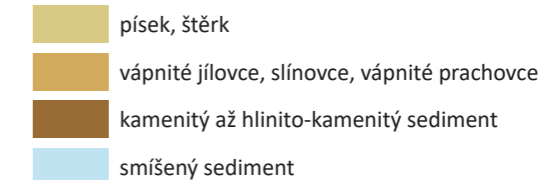
Geoportál SPÚ [online]. 2023 [cit. 2023-11-08].
Dostupné z: <https://geoportal.spucr.cz/web/cz/>

GEOLOGIE

obr. 78: Pedologická mapa

Podloží většiny území tvoří vápnité jílovce, slínovce a vápnité prachovce, severním směrem (do města) se střídá kamenitý až hlinito-kamenitý sediment, písek a štěrk – typický sediment pro královéhradecký region. Podloží tvořící smíšený sediment koresponduje s půdní jednotkou černice modální.

Česká geologická služba [online]. 2013 [cit. 2023-11-08].
Dostupné z: <https://mapy.geology.cz/geocr50/>

TĚŽBA

obr. 79: Těžební prostor Marokánka

Těžba štěrkopísku. In: Městské lesy Hradec Králové [online]. 2024 [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://www.mestske-lesy.cz/>

V Městských lesích Hradec Králové se nachází jedno z největších ložisek štěrkopísku v České republice - Marokánka. Štěrkopísek lze využít pro výrobu omítek, produkci betonářských výrobků (zámkové dlažby, prvky pro ploty, ...), ale i jako dekorační kamenivo (povrchová úprava záhonů, cest, stabilizace břehů kolem vodních toků, ...). Královéhradecký štěrkopísek má velice pestré složení - zrnka křemene, žuly, ruly, svoru, opuky a porfyru. Zdejší štěrkopísek je mimo jiné využíván na úpravu většiny cest v hradeckých městských lesích. [9]

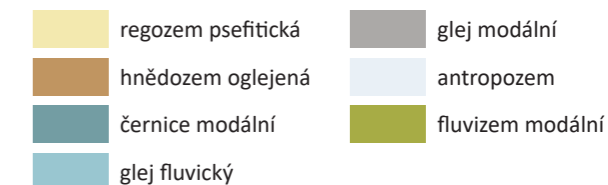
Probíhá zde i těžba dřeva - z více než 50 % borovice, dále smrk, z listnatých stromů dub. [10]

PEDOLOGIE

obr. 80: Pedologická mapa

Na většině území je půdní jednotkou regozem psefitická, Kopec svatého Jana tvoří oglejená hnědozem. Černice modální značí stopu původního výskytu vody, jenž začíná v místech prameniště a vede směrem k Labi.

Česká geologická služba [online]. 2012 [cit. 2023-11-08].
Dostupné z: <https://mapy.geology.cz/pudy/>

regozem = půdy vyvinuté z písků, kde minerálně chudý substrát brání dynamičtějšímu vývoji profilu

psefitická = půdním substrátem je sypký štěrk

černice = hlubokohumózní půdy ovlivněny vodou, což je naznačeno vyšším obsahem humusu než v okolních půdách

modální = ze středně těžkých substrátů [8]

hnědozem = typické půdy pro rovinaté nebo mírně zvlněné oblasti z různých materiálů (spraše, prachovce a hlíny), dobře nasycené vodou (významné pro zemědělské půdy, kde obsah vlhkosti může dosahovat nad 60 %), obsah humusu v zemědělských půdách je obvykle nízký

oglejená = středně výrazné redoximorfny znaky v hloubce do 0,6 m [8]

KLIMA

obr. 81: Klimatická mapa

Území se nachází v teplé klimatické oblasti. Dle Quitta se jedná o jednotku T2 - jaro je poměrně krátké a teplé, léto je teplé, dlouhé a suché, podzim je poměrně krátký a teplý, zima je krátká a suchá.

- teplá oblast
- mírně teplá oblast

Digitální povodňový plán [online]. 2024 [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: <https://dpp.hydrosoft.cz/>

PRŮMĚRNÉ TEPLoty A ÚHRN SRÁŽEK

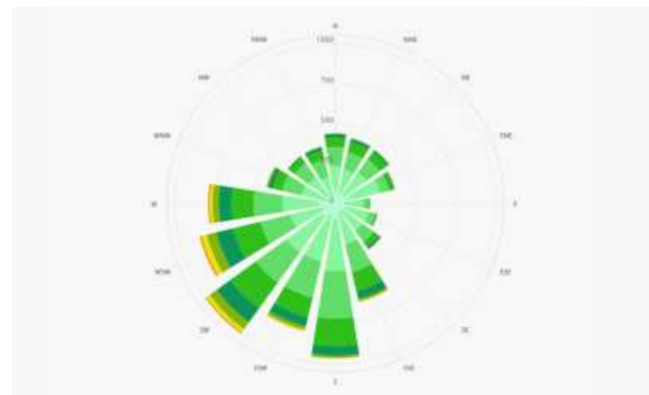
obr. 82: Průměrné teploty a úhrn srážek v Hradci Králové

Průměrná červencová teplota je okolo 25°C, teplota přes den může dosáhnout až 33°C a počet letních dní se pohybuje mezi 50 a 60. Naopak průměrná lednová teplota jsou -3°C, teplota v noci dosahuje méně než -10°C a dní s mrazem je téměř dvakrát tolik co dní letních (cca 110).

- srážky
- průměrné denní minimum
- průměrné denní maximum
- studené noci
- horké dny

Meteoblue: Podnebí [online]. 2024 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.meteoblue.com/>

VĚTRNÁ RŮŽICE

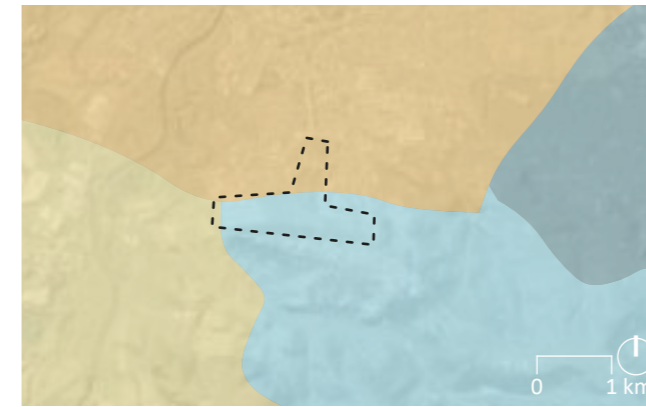
obr. 83: Větrná růžice

V území převládá jihozápadní vítr s rychlostí 5-12 km/h. Jeho rychlost však může v zimních měsících dosáhnout až 61 km/h.

- >1 km/h
- >5 km/h
- >12 km/h
- >19 km/h
- >28 km/h
- >38 km/h
- >50 km/h
- >61 km/h

Meteoblue: Podnebí [online]. 2024 [cit. 2024-03-26]. Dostupné z: <https://www.meteoblue.com/>

FYTOGEOGRAFIE

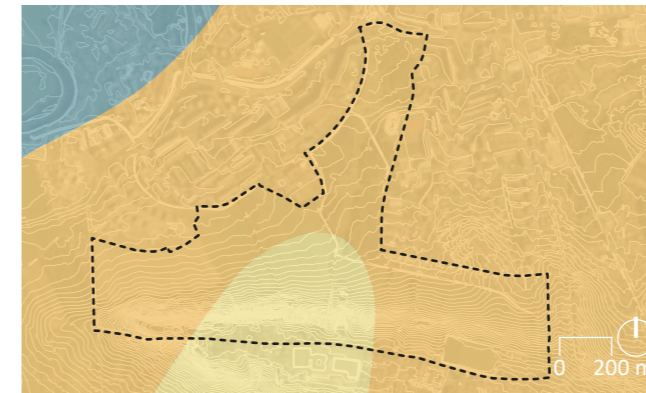
obr. 84: Fytogeografická mapa

Území se nachází na rozhraní oblasti 15b – Hradecké Polabí a 61c – Chvojenská plošina.

- 15b - Hradecké polabí
- 15c - Pardubické polabí
- 61b - Týnišťský úval
- 61c - Chvojenská plošina

Geoportal CENIA [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map>

POTENCIÁLNÍ PŘIROZENÁ VEGETACE

obr. 85: Mapa potenciální přirozené vegetace

Přirozeně má vegetace v území třípatrovou strukturu. Stromové patro zastupuje např. *Quercus robur*, *Tilia cordata* *Acer pseudoplatanus*, *Betula pendula*. Keřové patro často tvoří zmlazené dřeviny stromového patra. V bylinném patře se může nacházet např. *Molinia caerulea* či *Calluna vulgaris*. [13]

- bezkolencová doubrava
- černýšová dubohabřina
- jilmová doubrava

Geoportal CENIA [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map>

BIOGEOGRAFIE

obr. 86: Mapa biogeografického členění

Pardubický a Třebechovický bioregion patří do Hercynské podprovincie. Veškeré informace o této podprovincie potvrzují předešlé analýzy.

- Třebechovický bioregion - biochora 3PB
- Pardubický bioregion - biochora 3RU
- Pardubický bioregion - biochora 2Lh

Otevřená data AOPK ČR [online]. 2023 [cit. 2023-11-08]. Dostupné z: <https://gis-aopkc.opendata.arcgis.com/>

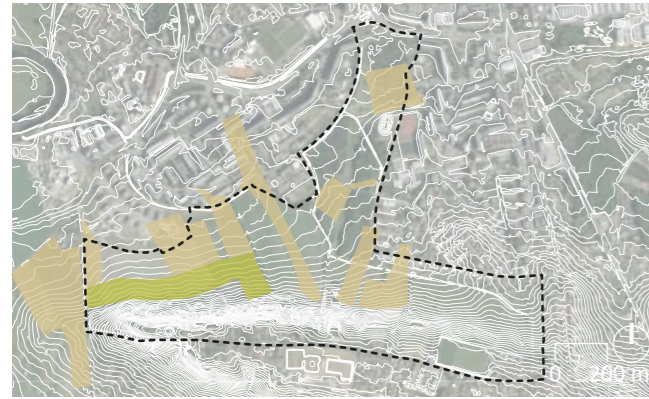
vysvětlivky kódů biochor:

číslo značí vegetační stupeň
2 - bukodubový
3 - dubobukový

první písmeno značí georeliéf
L - širší nivy (luhy)
P - pahorkotiny
R - plošiny (roviny)

druhé písmeno značí půdní substrát a jeho vlhkost
B - slíny, vápnité jíly
h - hlinité nivní sedimenty
U - štěrkopísky [14]

MELIORACE

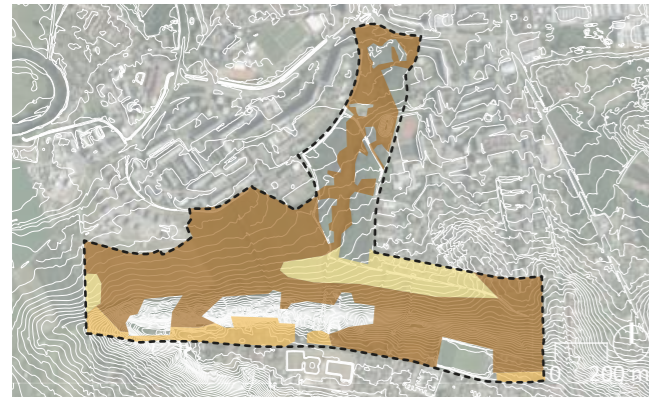

Více jak polovina západní části území je meliorována.

- stavby dle ZVHS do roku 1960
- stavby dle ZVHS po roce 1961

ZVHS = zemědělská vodohospodářská správa (zrušena roku 2012)
 Informační systém melioračních staveb [online]. 2016
 [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: <https://meliorace.vumop.cz/>

VĚTRNÁ EROZE

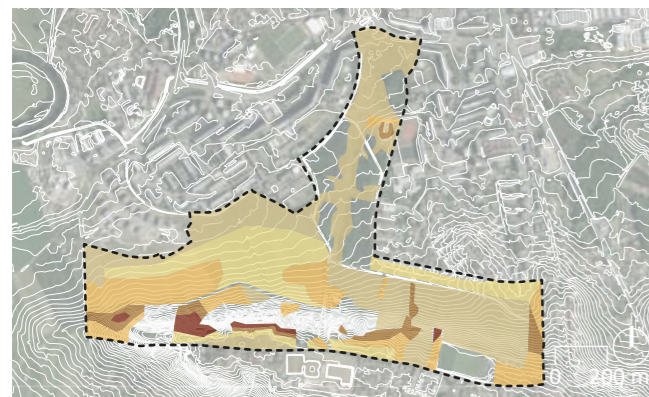

Téměř celé území je silně ohroženo větrnou erozí.

- půdy bez ohrožení
- půdy ohrožené
- půdy silně ohrožené

Půda v mapách [online]. 2018 [cit. 2023-10-15].
 Dostupné z: <https://mapy.vumop.cz/>

VODNÍ EROZE

Kopec sv. Jana je silně až extrémně ohrožen vodní erozí, dochází zde k dlouhodobé ztrátě půdy. Středně jsou ohroženy pole pod kopcem, zbytek území je bez ohrožení.

- velmi slabě ohrožená
- středně ohrožená
- silně ohrožená
- velmi silně ohrožená
- extrémně ohrožená

Půda v mapách [online]. 2018 [cit. 2023-10-15].
 Dostupné z: <https://mapy.vumop.cz/>

VODA V KRAJINĚ - FOTODOKUMENTACE

obr. 90: betonové koryto trativodu na východním okraji lesoparku
 vlastní foto

obr. 91: betonové koryto trativodu oddělující lesopark a zemědělskou krajinu
 vlastní foto

obr. 92: betonové koryto trativodu u studánky Pod Rozárkou
 vlastní foto

obr. 93: studánka Pod Rozárkou
 vlastní foto

obr. 94: Přejechod přes trativod, zatrubněné koryto
 vlastní foto

obr. 95: Přejechod přes trativod u studánky Pod Rozárkou
 vlastní foto

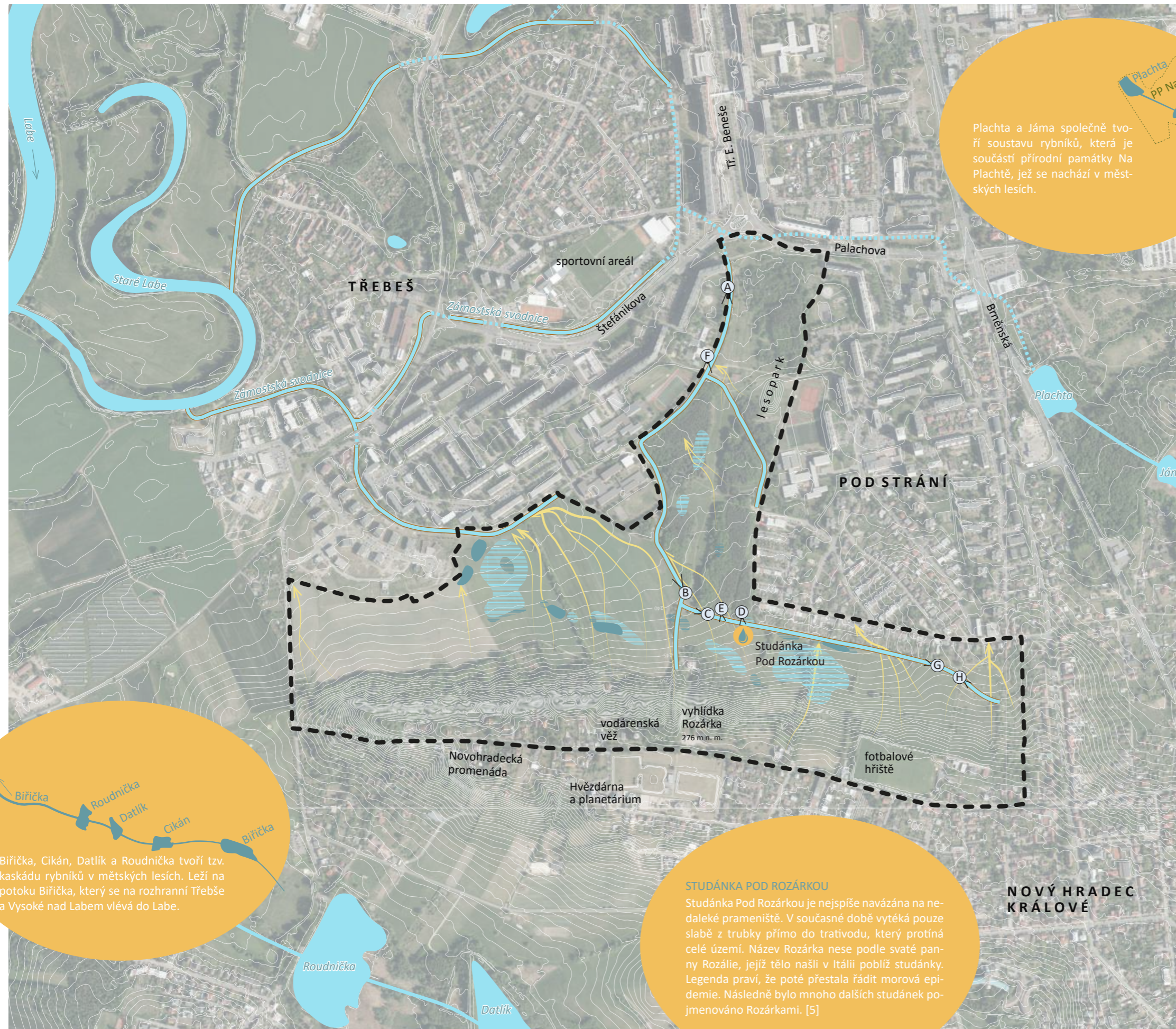
obr. 96: Přejechod přes trativod, zatrubněné koryto
 vlastní foto

obr. 97: Zcela zarostlé betonové koryto poblíž prameniště
 vlastní foto

pozn.: Místo focení je označeno v následující mapě (obr. 98)
 Přírodní podmínky | 55

VODA V KRAJINĚ

Plachta a Jáma společně tvoří soustavu rybníků, která je součástí přírodní památky Na Plachtě, jež se nachází v městských lesích.

Biříčka, Cikán, Datlík a Roudnička tvoří tzv. kaskádu rybníků v městských lesích. Leží na potoce Biříčka, který se na rozhraní Třeběše a Vysoké nad Labem vlévá do Labe.

STUDÁNKA POD ROZÁRKOU
 Studánka Pod Rozárkou je nejspíše navázána na nedaleké prameniště. V současné době vytéká pouze slabě z trubky přímo do trativodu, který protíná celé území. Název Rozárka nese podle svaté panny Rozálie, jejíž tělo našli v Itálii poblíž studánky. Legenda praví, že poté přestala řídit morová epidemie. Následně bylo mnoho dalších studánek pojmenováno Rozárkami. [5]

ODVOD VODY Z ÚZEMÍ

Území protíná betonové koryto sloužící jako trativod. Voda je s jeho pomocí odváděna do Záměstské svodnice, z níž se vlévá do Starého Labe. Umělá ramena Záměstské svodnice byla vytvořena s cílem snížit podmáčení celého území za hradbami. Postupem času došlo k jejímu rozšíření, zejména v době výstavby Moravského Předměstí. [6]

LABE A STARÉ LABE

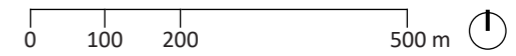
Území se nachází v povodí řeky Labe, která protíná celé město. Za soutokem s Orlicí můžeme narazit na jeho slepé rameno - Staré Labe, jenž vzniklo při regulaci řeky ve 20. století. V současné době je využíváno ke sportovnímu rybolovu.

HYDROGEOLOGICKÝ PRŮZKUM

V dubnu 2023 byl v území proveden hydrogeologický průzkum, který vypracovala organizace Vodní zdroje Chrudim, spol. s. r. o. Ze zkoumání vyplynulo, že hladina podzemní vody se pohybuje od 0,00 do 2,01 metrů pod terénem. Zpracovatel vylučoval místa, která jsou vhodná pro vsak srážkových vod (část lesoparku). V některých místech byly zjištěny vhodné podmínky pro založení tůní a mokřadů (pata Kopce svatého Jana).

LEGENDA

- vodní toky umělé - betonové koryto
- - - vodní toky umělé podzemní - zatrubněné
- vodní toky přirozené
- směr odtokových linií
- podmáčená půda (dle hydrogeologického průzkumu)
- silně podmáčená půda (dle hydrogeologického průzkumu)
- voda na povrchu (dle hydrogeologického průzkumu)
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

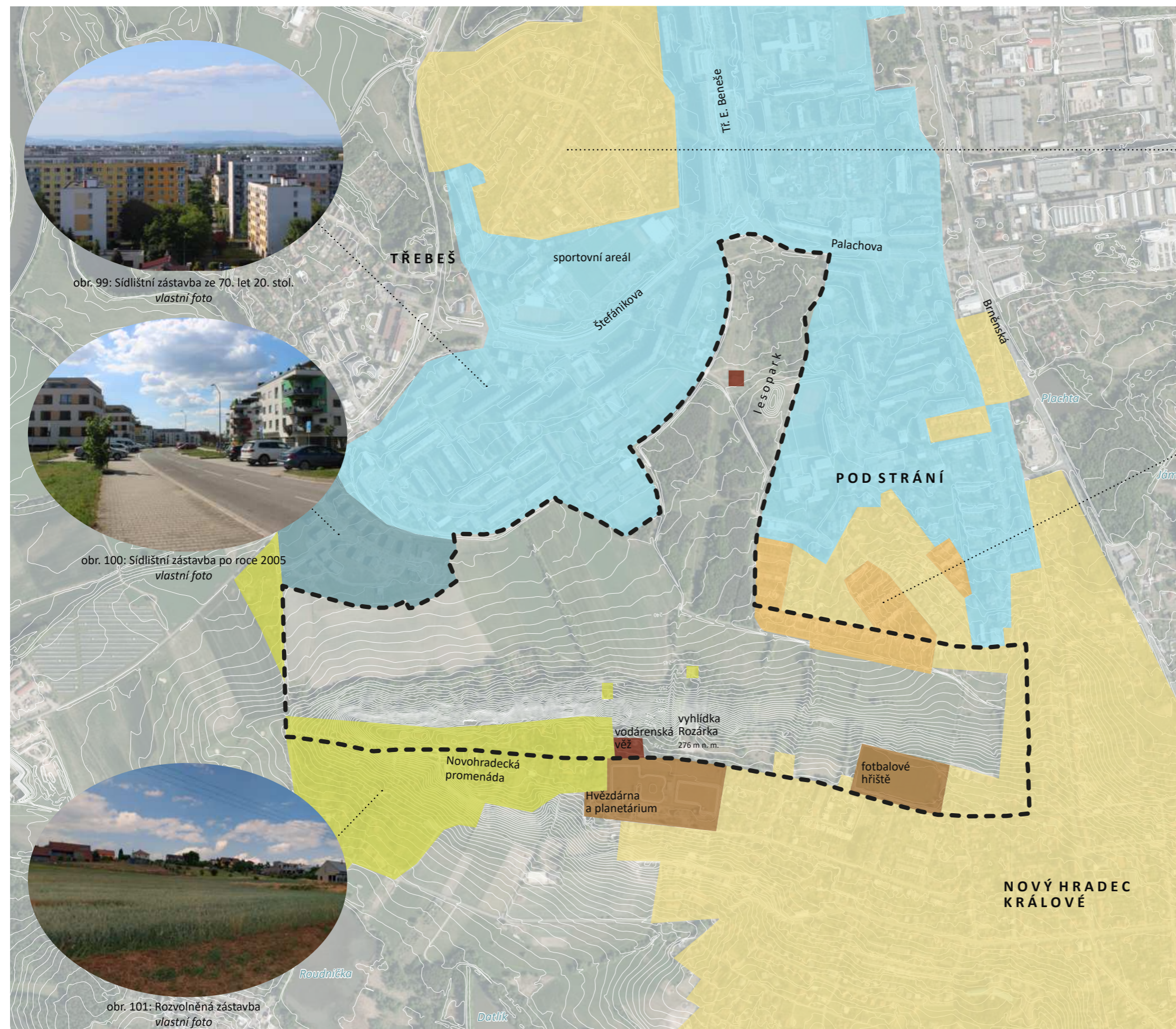

obr. 98: Mapa vody v krajině - M1:10000
 vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
 Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

STRUKTURA A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Struktura a využití území | 59

STRUKTURA ZÁSTAVBY

obr. 99: Sídlištní zástavba ze 70. let 20. stol.
vlastní foto

obr. 100: Sídlištní zástavba po roce 2005
vlastní foto

obr. 101: Rozvolněná zástavba
vlastní foto

obr. 102: Zástavba individuální volná řadová a sevřená
vlastní foto

obr. 103: Zástavba řadová jednotná
vlastní foto

LEGENDA

- sídlištní zástavba ze 70. let 20. století
- sídlištní zástavba po roce 2005
- zástavba individuální volná řadová a sevřená
- zástavba řadová jednotná
- zástavba rozvolněná
- zástavba soliterní
- zástavba technické infrastruktury
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

pozn.: struktura zástavby určena dle metodiky Charakter a struktura zástavby městských sídel v územních plánech [29]

obr. 104: Mapa struktury zástavby - M1:10000
vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

LAND USE

obr. 105: Mapa Land Use

Mapa Land Use popisuje, jakým způsobem lidé využívají krajinu. [15]

LEGENDA

- pole, louky
- smíšené lesy
- rezidenční plochy
- dopravní systém, komunikace, parkoviště
- areály účelové zástavby
- přírodní plochy

Geoprohlížeč ČÚZK [online]. 2012 [cit. 2023-11-11].
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

LAND COVER

obr. 106: Mapa Land Cover

Mapa Land Cover popisuje fyzické pokrytí zemského povrchu. [16]

LEGENDA

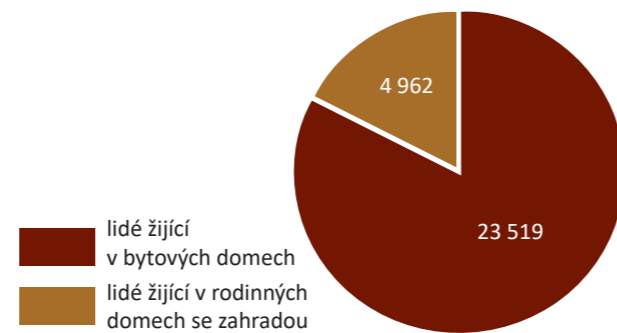
- plochy městské zeleně
- převážně zemědělské území s příměsí přirozené vegetace
- orná půda
- souvislá městská zástavba
- listnaté lesy
- louky

Národní geoportál INSPIRE [online]. 2023 [cit. 2023-11-11].
Dostupné z: <https://geoportal.gov.cz/>

DEMOGRAFIE

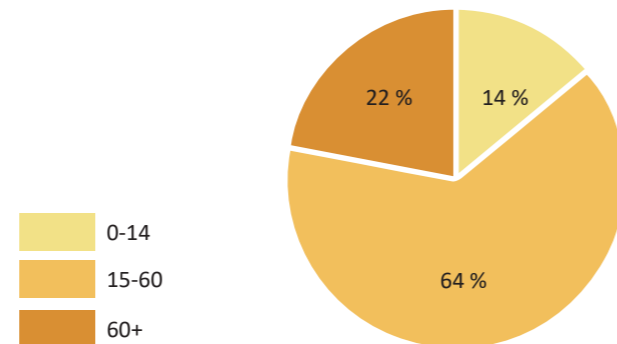
Základní sídelní jednotka	počet obyvatel v roce 2021
Moravské Předměstí I	4570
Moravské Předměstí II	3279
Moravské Předměstí III	2693
Moravské Předměstí IV	2864
Moravské Předměstí V	4966
Moravské Předměstí VI	2369
Moravské Předměstí VII	523
Podzámčí	2023
Na Plachtě	158
Na Brně	74
Nová Třebeš	1401
Stará Třebeš	286
Kopec Svatého Jana	185
Kluky	1882
Nový Hradec Králové	1208
celkem	28481

tab. 1: Počet obyvatel v sídelních jednotkách v roce 2021
Český statistický úřad [online]. 2021 [cit. 2024-05-08].
Dostupné z: <https://apl.czso.cz/irso4/>

- lidé žijící v bytových domech
- lidé žijící v rodinných domech se zahradou

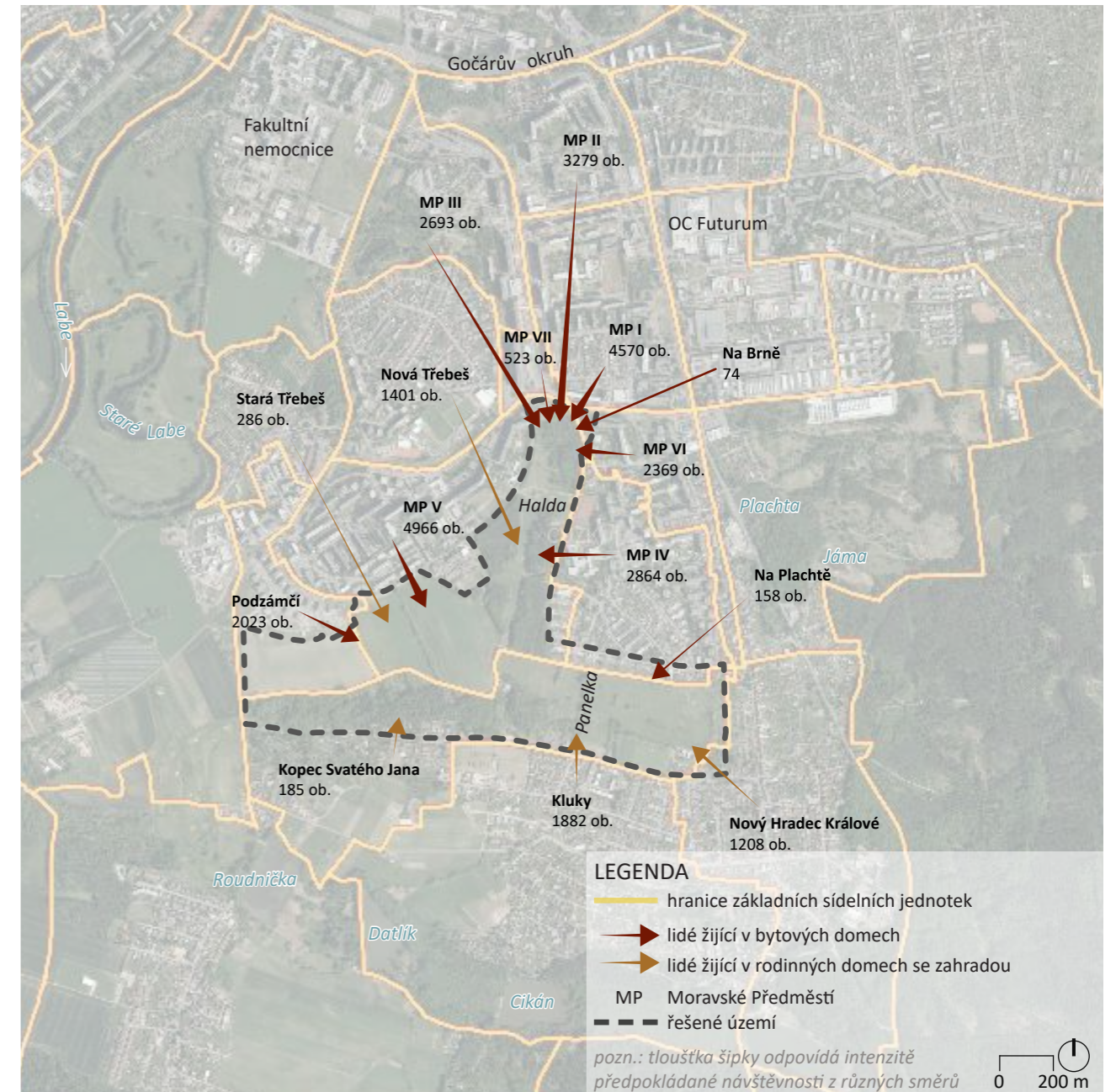
graf 2: Počet obyvatel žijících v bytových a rodinných domech se zahradou
Český statistický úřad [online]. 2021 [cit. 2024-05-08].
Dostupné z: <https://apl.czso.cz/irso4/>

- 0-14
- 15-60
- 60+

graf 3: Věková struktura obyvatel na Moravském Předměstí v roce 2010
Hradec Králové: Demografický vývoj města [online]. 2011 [cit. 2024-05-08]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/demograficky-vyvoj-mesta-hradec-kralove/d-55027>

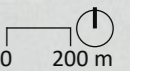
PŘEDPOKLÁDANÁ INTENZITA NÁVŠTĚVNOSTI

LEGENDA

- hranice základních sídelních jednotek
- lidé žijící v bytových domech
- lidé žijící v rodinných domech se zahradou
- MP Moravské Předměstí
- řešené území

pozn.: tloušťka šipky odpovídá intenzitě předpokládané návštěvnosti z různých směrů

obr. 107: Mapa předpokládané intenzity návštěvnosti vlastní zpracování, podkladová mapa: Český statistický úřad
Dostupné z: <https://apl.czso.cz/irso4/>

V okolí řešeného území žije přes 28 000 obyvatel, z toho přes 23 000 v bytech. Obr. 107 znázorňuje očekávané toky lidí z různých směrů, z čehož vyplývá, že nejvytíženějším je severní cíp řešeného území, dále pak západní směr, kde se nachází část Moravského Předměstí s necelými pěti tisíci obyvateli.

Území je v současné době hojně využíváno ke krátkodobé rekreaci. Ve všedních dnech dopoledne zde narazíme převážně na pejskaře a třídy mateřských škol, odpoledne do území (zejména do lesoparku) chodí družiny z okolních základních škol, pejskaři, běžci. Obyvatelé různých věkových skupin

od svítání do setmění území využívají jako kulisu k příjemné procházce. O víkendech je provoz v území stejný, vyjma školních skupin. V zimních měsících je k sáňkování využíván kopec Halda a svah Kopce sv. Jana u „Panelky“.

Z terénních průzkumů a vlastních zkušeností mohou říci, že území není v současné době využíváno k pasivní rekreaci. Zastaví se zde minimum lidí, na čemž mají určitý podíl nepříjemná zákoutí v hustě zarostlých vegetačních skupinách v lesoparku, poházené odpadky a příbytky lidí ze sociálně vyloučených skupin.

MAJETKOVÉ POMĚRY

obr. 108: Mapa pozemků ve vlastnictví města ČÚZK - Nahlížení do katastru nemovitostí [online]. 2024 [cit. 2024-05-11]. Dostupné z: <https://nahlizeniidokn.cuzk.cz/>

Ve vlastnictví města je v řešeném území pouze 19 % pozemků (viz graf 1).

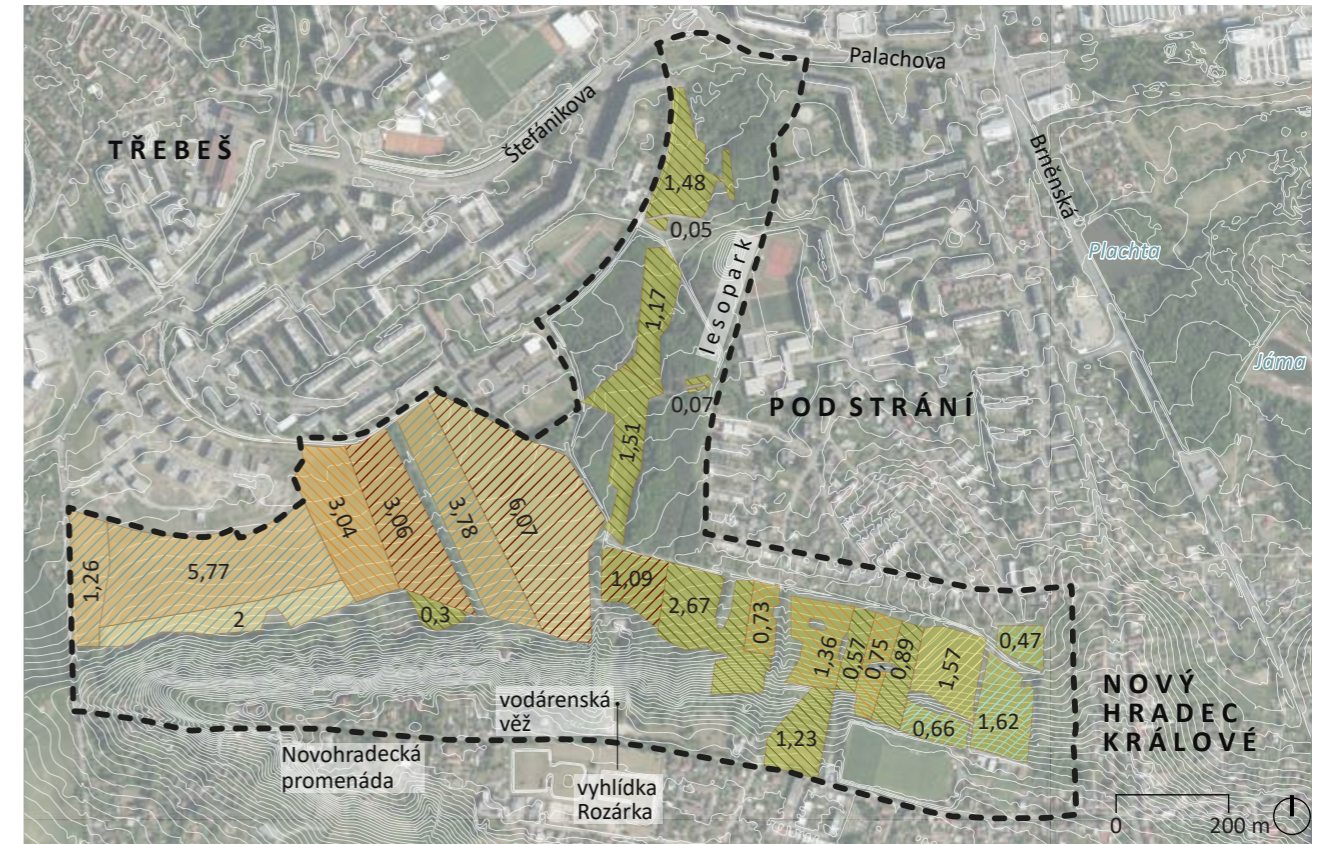
Fakt, že většina pozemků není ve vlastnictví města, negativně ovlivňuje i pobyt na území lesoparku, kde jsou často poházené odpadky a další nepořádek. Město však ze zákona nemůže vynakládat žádné finanční prostředky na úklid cizích pozemků. [17]

Vedení města má velký zájem od soukromých vlastníků pozemky získat, neustále probíhají jednání o směnách či odkupu. Zásadní prioritou je pro město odkoupení nezalesněných pozemků v tzv. hlavní ose (viz obr. 9). [Informace získané na schůzce s Ing. Jaroslavou Rakovou - referentkou pro městskou zeleň a krajinářskou tvorbu v Hradci Králové.]

LEGENDA

- hranice pozemků dle katastru nemovitostí
- vlastnictví města
- řešené území

PŮDNÍ BLOKY A ZEMĚDĚLSKÉ KULTURY

obr. 109: Mapa půdních bloků a zemědělských kultur Veřejný registr půdy - LPIS [online]. 2023 [cit. 2023-11-15]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/app/lpisext/lpis/verejny2/plpis/>

V řešeném území je několik uživatelů zemědělské půdy, celkem se jedná o šest různých subjektů.

V lesoparku a ve východní části řešeného území je kulturou zemědělské půdy trvalý travní porost. V západní části je standardní orná půda, která je aktivně obhospodařována a úhory. Ty napomáhají k obnově úrodnosti půdy a opatření přispívající snížení eroze.

Půdní bloky jsou dle objemu malé až střední velikosti. V území neproběhly pozemkové úpravy.

Dle Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy se jedná o podprůměrně produkční půdy s vysokou retenční kapacitou.

LEGENDA

- hranice půdních bloků
- 1,48 výměra půdního bloku v hektarech
- půda dle zemědělských kultur
 - úhor
 - standardní orná půda
 - trvalý travní porost
- půda dle uživatelů
 - POLABÍ Vysoká, a.s.
 - zemědělský podnikatel 1
 - zemědělský podnikatel 2
 - zemědělský podnikatel 3
 - zemědělský podnikatel 4
 - fyzická osoba podnikající dle živnostenského zákona
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

VEGETACE

Z hlediska průzkumů vegetace je území rozděleno na dvě části: lesopark a severní úpatí Kopce sv. Jana. V září 2023 byl Ateliérem krajinařské tvorby Sandler/Radilová vypracován Návrh péstebních opatření pro lesopark, z jehož výstupu je vytvořena stručná tabulka (tab. 2). Vegetace v druhé části území je popsána a zpracována na základě vlastního průzkumu.

LESOPARK

Lesopark byl založen lesnickým způsobem na zemědělské půdě na počátku 80. let 20. století. Předpokládaná výchovná probírka nebyla provedena, tudíž jsou porosty v současné době velmi husté, neprostupné a chřadnou. Náletové dřeviny obohatily monokulturní výsadby (duby a borovice), vytvořily se smíšené skupiny stromů a keřů. Už z průzkumů ve Vyhodnocení dendrologického potenciálu a návrhu péstebních opatření pro Lesopark na Moravském Předměstí od Florart - Šimek z roku 1998 bylo zřejmé, že jsou dřeviny v lesoparku v zanedbaném stavu.

Druhově jsou nejvíce zastoupeny *Pinus sylvestris*, *Pinus nigra* a *Quercus robur*. Menší skupiny a solitéry tvoří *Quercus rubra*, *Tilia cordata*, *Acer Platanoides*, *Picea pungens*, *Betula pendula*, *Larix decidua* a další.

Expanzivní jsou dřeviny v podrostu *Quercus rubra*, *Acer platanoides*, *Robinia pseudoacacia*, které jsou ve většině případů navrženy k odstranění.

Pokud jsou ve skupině druhy, které se v jiných skupinách nenacházejí, navrhuje se jejich zachování a podpora (často *Alnus glutinosa*, *Salix sp.*).

V okolí cest je kladen důraz na práci s loukami a bylinným podrostem, kde bude probíhat mozaiková seč 2x-3x ročně. [23]

Pěstební opatření budou nejprve provedena na pozemcích města (nejdříve však v roce 2025/26). Pro porosty na soukromých pozemcích je několik možných řešení:

1) pokud bude vlastníků souhlasit, technické služby města péstební opatření na soukromých pozemcích provedou

2) vlatník provede péstební opatření sám za finanční podpory města

3) město od vlastníka pozemek odkoupí či smění za jiný (mimo lesopark)

[Informace získané na schůzce s Ing. Jaroslavou Rakovou - referentkou pro městskou zeleň a krajinařskou tvorbu v Hradci Králové.]

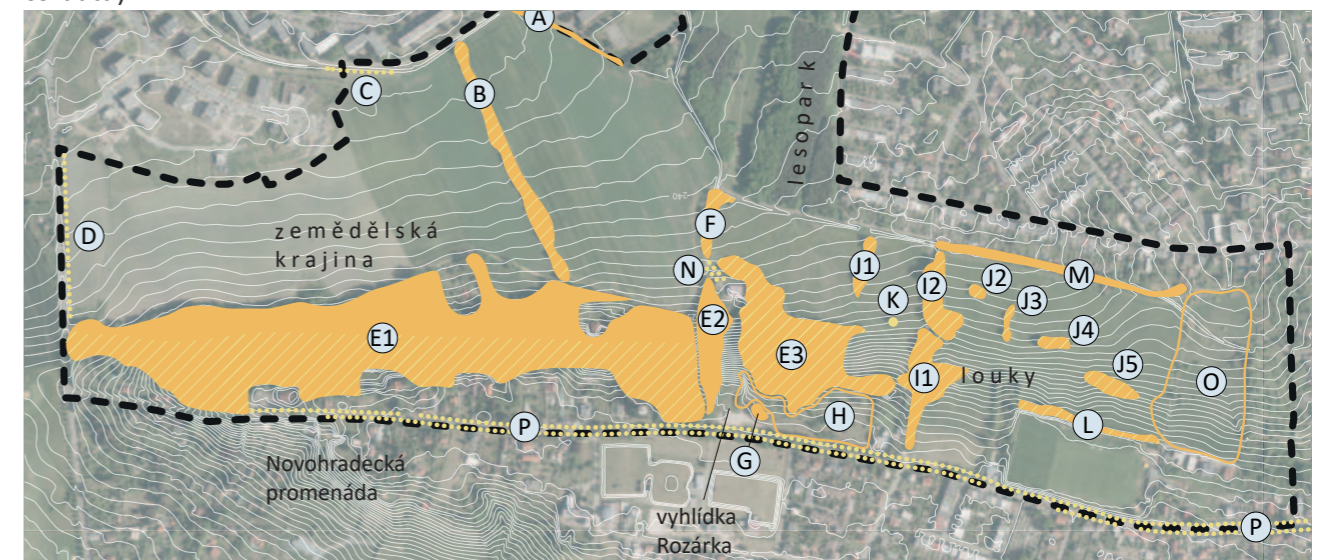
obr. 110: Situace rozdělení vegetačních skupin (zmenšeno)
Ateliér krajinařské tvorby Sandler/Radilová: Návrh péstebních opatření pro Lesopark na Moravském Předměstí v Hradci Králové.
2023

ÚPATÍ KOPCE SV. JANA

Západní část úpatí Kopce sv. Jana tvoří zemědělská krajina a samotný zalesněný kopec. V zemědělské krajině se nachází dva pásy vegetace. Podél hlavních cest na hranicích řešeného území jsou nové výsadby stromořadí. Listnatý les na kopci je zespodu relativně prostupný, ve vrchní části se však porost zahušťuje a nelze jím projít. Jeho plášť a okrajové části jsou druhově velice rozmanité, uvnitř lesa se vyskytuje převážně *Fagus sylvatica* (60 %). Východní část území je tvořena převážně remízky roztroušené po louce. Novohradeckou promenádu lemuje nepravidelné oboustranné stromořadí *Tilia (platyphyllos i cordata)*.

Jednoznačně nejvíce je zastoupen *Acer platanoides* (téměř ve všech skupinách, minimálně 60 % porostu), dále *Quercus robur*, *Prunus Avium* a další ovocné dřeviny. V remízkách se hojně vyskytuje *Salix sp.*

Expanzivními dřevinami v podrostu jsou *Acer platanoides* a *Robinia pseudoacacia*.

obr. 111: Situace rozdělení vegetačních skupin - úpatí Kopce sv. Jana
vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

LEGENDA

- prostupný porost
- neprostupný porost
- roztroušené vegetační skupiny v louce
- stromořadí
- A označení vegetační skupiny
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

VEGETACE - LESOPARK

označení	druhové složení (pouze dominantní dřeviny)	popis stávajícího stavu	popis návrhu	ve vlastnictví města? dle KN 1.1. 5. 2024
KS-1	<i>Acer platanoides, Quercus rubra, ...</i>	neprostupný porost (pouze několik cest) - stromy a keře	důraz na diverzitu, ponechat perspektivní solitery, odstranění <i>Robinia pseudoacacia</i> a semenáčů	cca 30 %
R-2	<i>Prunus cerasifera, (Salix, Malus)</i>	rozvolněné stromy v louce	příp. ořez, nálety pravidelně odstraňovat kosením louky	ano
R-3	<i>Quercus robur</i> (70 %), <i>Prunus cerasifera</i> (20 %), ...	rozvolněné stromy v louce	důraz na diverzitu, náletové dřeviny pravidelně odstraňovány kosením louky	cca 10 %
J2-4	100 % <i>Pinus sylvestris</i>	jehličnatý les s podrostem	priorita <i>Pinus sylvestris</i> , vybrané semenáče možno zapěstovat pro zvýšení biodiverzity (<i>Acer platanoides, Fraxinus excelsior, Sorbus aucuparia</i>), odstranit semenáče v podrostu, probíráka přeštilžené <i>Pinus sylvestris</i>	ne
L2-5	<i>Quercus robur, Quercus rubra, ...</i>	monokulturní listnatý les s málo expanzivním podrostem	nechat <i>Quercus robur</i> + vybrané semenáče zapěstovat pro zvýšení biodiverzity, nutné rozvolnění porostů po etapách	ne
S-6	<i>Quercus robur, Pinus nigra</i> , podrost <i>Acer campestre</i> (80 %), <i>Quercus robur, Quercus rubra</i> (vzrostlé), ...	smíšený les s podrostem	důraz na diverzitu	cca 20 %
KS-7	<i>Acer platanoides</i> (10 %), <i>Prunus avium, Prunus cerasifera, ...</i>	stromové a keřové formace	důraz na diverzitu, odstranit <i>Robinia pseudoacacia</i> a semenáče	cca 60 %
R-8	<i>Prunus cerasifera, Quercus robur, ...</i>	rozvolněné stromy v louce	důraz na diverzitu, odstranit <i>Robinia pseudoacacia</i> a semenáče	cca 90 %
S-9	<i>Pinus nigra</i> , plášt: <i>Juglans regia, Quercus rubra, Rosa canina, ...</i> , podrost: <i>Prunus avium, Tilia cordata, Acer platanoides, ...</i>	smíšený les s podrostem	ponechat v plášti <i>Rosa canina, Prunus avium</i> ; odstranění <i>Robinia pseudoacacia</i>	ne
J1-10	100 % <i>Pinus sylvestris</i>	monokultury, borový hájek u žlabu pěkná skupina bez podrostu	probíráka 20 %	cca 8 %
L1-11	<i>Tilia cordata</i> (90 %), ...	listnatý les bez podrostu	priorita <i>Tilia cordata</i> , odstranění semenáčů, <i>Picea abies, Quercus robur</i> , porostní plášt . <i>Q. robur, Acer negundo</i>	ne
S-12	<i>Pinus sylvestris</i> , nárost: <i>Robinia pseudoacacia, Pinus nigra, Salix sp.</i> , plášt: <i>Acer pseudoplatanus, Acer negundo, Alnus glutinosa, Quercus robur</i>	smíšený les s podrostem	důraz na diverzitu, ponechat zajímavé solitery, perspektivní semenáče, odstranění <i>Robinia pseudoacacia, Acer negundo</i>	ne
S-13	<i>Pinus sylvestris, Acer pseudoplatanus, Tilia cordata</i> , nárost: <i>Salix alba, Acer platanoides, Acer pseudoplatanus, Robinia pseudoacacia, Corylus avellana, Juglans regia, Ligustrum vulgare</i>	smíšený les s podrostem	<i>Tilia cordata</i> - dominanta, nechat <i>Pinus sylvestris, Acer pseudoplatanus, Acer platanoides, Salix alba, Juglans regia, Corylus avellana</i>	ne
L3-14	<i>Quercus rubra, Quercus robur, ...</i>	listnatý les s podrostem	ponechat bohatý porostní plášt, redukce nárůstu <i>Quercus rubra</i> , havarijní suché větve nad cestou	ano
J1-15	<i>Pinus sylvestris</i>	monokulturní jehličnatý les bez podrostu	probíráka 20 %, zápoj 70% korun	ano
S-16	<i>Quercus rubra</i> (vzrostlé i nárost, dominuje po okrajích), <i>Juglans regia, Acer platanoides, ...</i>	smíšený les s podrostem	důraz na diverzitu, odstranit <i>Acer negundo</i> , redukce <i>Q. rubra</i>	ano
J2-17	<i>Pinus sylvestris, ...</i>	jehličnatý les s podrostem	ponechat <i>Pinus sylvestris, Acer platanoides, Larix decidua, Sorbus rominalis, Rosa canina, Quercus robur, Prunus avium, Quercus robur, Acer pseudoplatanus</i> , vybrané semenáče možno zapěstovat pro zvýšení biodiverzity <i>Betula pendula</i> - monokulturní hájek, zajistit kontinuální obnovu, důraz na diverzitu - prioritou druhy, které se v jiných porostech nevyskytují (<i>Alnus glutinosa</i>), odstranit <i>Picea abies</i> , redukce nárůstu <i>Q. rubra</i>	ano
S-18	<i>Betula pendula</i> (hájek bez podrostu), <i>Pinus nigra, Pinus sylvestris</i> s podrostem	smíšený les s podrostem, monokulturní březový hájek	kontinuální obnovu, důraz na diverzitu - prioritou druhy, které se v jiných porostech nevyskytují (<i>Alnus glutinosa</i>), odstranit <i>Picea abies</i> , redukce nárůstu <i>Q. rubra</i>	cca 40 %
R-19	<i>Quercus robur, Juglans regia, ...</i>	rozvolněné stromy v louce	důraz na diverzitu, náletové dřeviny pravidelně odstraňovat kosením louky	cca 90 %

označení	druhové složení (pouze dominantní dřeviny)	popis stávajícího stavu	popis návrhu	ve vlastnictví města? dle KN 1.1. 5. 2024
J1-20	<i>Pinus sylvestris, Picea pungens, ...</i>	jehličnatý les bez podrostu, monokultury	vybrané semenáče možno zapěstovat, monokultury - probíráka 35 %, hodně popadaných stromů, havarijní stav blízko u louky a hodně cest = 30 % odstranit hned	cca 8 %
S-21	<i>Salix alba, Salix cinerea, Betula pendula, Prunus spinosa, Crataegus monogyna, Alnus glutinosa, Quercus rubra, Pinus sylvestris, Acer platanoides, Juglans regia</i>	smíšený les s podrostem, nálet a nárost v podrostu	důraz na diverzitu - důraz na druhy, které se v jiných porostech nevyskytují - např. <i>Alnus glutinosa, Salix alba, ...</i> ; <i>Salix</i> - havarijní -> zajímavý biotop, zkrátit havarijní větve, zvážít ponechání větví na místě, redukce nárůstu <i>Q. rubra</i>	cca 60 %
S-22	<i>Pinus sylvestris, Pinus nigra, Juglans regia, Acer negundo, Acer pseudoplatanus, Acer platanoides, Salix sp., Quercus robur</i>	smíšený les s podrostem	priorita <i>Pinus nigra, Pinus sylvestris, Juglans regia, Acer pseudoplatanus, Acer platanoides, Salix sp., Quercus robur</i> ; důraz na diverzitu, odstranit <i>Acer negundo</i>	cca 85 %
J2-23	<i>Pinus sylvestris, ...</i>	jehličnatý les s podrostem	ponechání porostního pláště, možno zapěstovat perspektivní semenáče cílových dřevin ve výsadbě <i>Pinus sylvestris</i> pro zvýšení diverzity; redukce <i>Q. rubra</i> (semenáče), porost má pěkný porostní plášt - ponechat	cca 10 %
L2-24	<i>Quercus robur, Quercus rubra</i> (okraj), ...	listnatý les bez výrazného keřového patra	priorita <i>Quercus robur</i> , možno zapěstovat semenáče <i>Sorbus aucuparia, Acer campestre, Acer pseudoplatanus, Acer platanoides, Carpinus betulus</i> pro zvýšení biodiverzity; odstranit nálet - redukce <i>Q. rubra</i> ; mladý nárost k odstranění, prosekát od nárůstu podél cesty	cca 10 %
S-25	<i>Salix alba, Quercus rubra, Sambucus nigra, Betula pendula, ...</i>	smíšený les s podrostem	důraz na diverzitu, odstranit semenáče, zajímavý biotop na okraji parku - ponechat bez zásahu, odstranit havarijní dřeviny po okrajích, rákos	ano
L3-26	<i>Quercus robur, Tilia cordata</i> (10 %), <i>Acer pseudoplatanus, ...</i>	listnatý les s podrostem	důraz na diverzitu, ponechání bohatého porostního pláště; odstranění semenáčů, probíráka přeštilžených <i>Q. robur</i>	ne
J2-27	<i>Pinus sylvestris</i> , podrost: <i>Acer pseudoplatanus, Acer platanoides, ...</i> , plášt: <i>Acer platanoides, ...</i>	jehličnatý les s podrostem	důraz na diverzitu, odstranit dominující semenáče <i>Acer platanoides</i> , neprostupný porost podél cest vyčistit	ne
J2-28	<i>Pinus sylvestris</i> , podrosty: <i>Acer pseudoplatanus, Acer platanoides, ...</i>	jehličnatý les s podrostem	důraz na diverzitu, perspektivní semenáče možno zapěstovat, zbytek pravidelně odstraňovat, neprostupný porost podél cest vyčistit	cca 75%
R-29	<i>Tilia cordata</i> (30 %), <i>Acer platanoides</i> (30 %), ...	rozvolněné stromy v louce	stromové patro - <i>Tilia cordata</i> , keřové - ponechat druhy, které se nenachází v jiných skupinách - př. <i>Lonicera tatarica</i> ; odstraňování náletu - nutné zásahy nejsou	ano
KS-30	<i>Robinia pseudoacacia</i> (80 %), ...	keřové a stromové formace	důraz na diverzitu, priorita <i>Prunus avium, Corylus avellana, Maulus sp., Tilia cordata</i> ; odstranit semenáče <i>Robinia pseudoacacia</i> , které přehušují podrost; trnité větve <i>Robinia</i> zasahující do chodníku odstranit	ano
J1-31	90 % <i>Pinus sylvestris, Picea abies, Picea Pungens</i>	jehličnatý les bez podrostu, monokultury	priorita <i>Picea sylvestris</i> , probíráka <i>Pinus sylvestris</i> , odstranění <i>Picea abies, Picea pungens</i>	ne
R-32	<i>Salix sp., Swida alba, Acer pseudoplatanus</i>	rozvolněné stromy v louce	náletové dřeviny pravidelně odstraňovat kosením louky; kontrola vrby nad cestou -> případný ořez	cca 70 %
R-33	<i>Salix sp., Robinia pseudoacacia, Tilia cordata, Acer platanoides</i>	rozvolněné stromy v louce	odstranění <i>Robinia pseudoacacia</i> , náletové dřeviny v louce pravidelně odstraňovat kosením	ano

tab. 2: Vegetace - Lesopark
Ateliér krajinářské tvorby Sendler/Radilová: Návrh péšebních opatření pro Lesopark na Moravském Předměstí v Hradci Králové. 2023
upraveno (souhrn z výstupu)

VEGETACE - ÚPATÍ KOPCE SVATÉHO JANA

ozn.	popis vegetační skupiny	druhové složení	pozn.	ve vlastnictví města? dle KN 11. 5. 2024
A	vegetace prorůstající plot školy	<i>Acer platanoides</i> , <i>Acer campestre</i> , <i>Prunus avium</i> , <i>Quercus rubra</i> , semenáče: <i>Quercus rubra</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Acer campestre</i>		ano
B	neprostupný pás vegetace oddělující půdní bloky	<i>Quercus robur</i> (80 %), <i>Crataegus monogyna</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Prunus padus</i> , <i>Prunus avium</i> , <i>Salix sp.</i> , <i>Prunus spinosa</i> , semenáče: <i>Fagus sylvatica</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Acer platanoides</i>		ne
C	stromořadí	<i>Acer platanoides</i> (100 %)	nová výsadba	ano
D	stromořadí	<i>Acer campestre</i> (100 %)	mladé	ano
E1	listnatý les, ve vrchní části hustý neprostupný podrost, spodní část prostupnější	<i>Quercus robur</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Acer campestre</i> , <i>Fagus sylvatica</i> (uvnitř skupiny 60 %), <i>Rosa canina</i> , <i>Prunus avium</i> , <i>Prunus padus</i> , <i>Crataegus monogyna</i> , <i>Carpinus betulus</i> , <i>Acer pseudoplatanus</i> , <i>Tilia cordata</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Populus tremula</i> , <i>Sambucus nigra</i> , <i>Betula pendula</i> (plášť - sever), semenáče: <i>Acer platanoides</i> , <i>Fagus sylvatica</i> , <i>Tilia cordata</i>		ne
E2	skupina s podrostem, prostupná	<i>Acer platanoides</i> , <i>Acer pseudoplatanus</i> , <i>Prunus spinosa</i> , <i>Tilia cordata</i> , <i>Juglans regia</i> , <i>Prunus padus</i> , <i>Prunus cerasifera</i> , <i>Sambucus nigra</i> , <i>Populus tremula</i> , <i>Fagus sylvatica</i> , semenáče: <i>Acer platanoides</i> , <i>Acer pseudoplatanus</i> , <i>Prunus avium</i>		cca 40 %
E3	skupina s hustým neprostupným podrostem	<i>Betula pendula</i> (plášť), <i>Quercus robur</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Populus tremula</i> , <i>Prunus avium</i> , semenáče: <i>Prunus avium</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Quercus robur</i>		cca 35 %
F	neprostupná skupina vegetace	<i>Acer platanoides</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Prunus avium</i> , <i>Crataegus monogyna</i> , <i>Acer campestre</i> , <i>Prunus padus</i> , <i>Salix sp.</i> , <i>Rosa canina</i> , semenáče: <i>Quercus robur</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Crataegus monogyna</i>		ne
G	březový háj	<i>Betula pendula</i> (100 %)		ano
H	roztrošené stromy a keře v louce	<i>Quercus robur</i> , <i>Pinus sylvestris</i> , <i>Prunus padus</i>		cca 20 %
I1	neprostupná skupina vegetace podél "Panelky"	<i>Prunus avium</i> , <i>Prunus cerasifera</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Prunus padus</i> , <i>Carpinus betulus</i> , <i>Acer platanoides</i> semenáče: <i>Quercus robur</i> , <i>Acer platanoides</i>	břečtan	cca 15 %
I2	neprostupná skupina vegetace podél "Panelky"	<i>Salix sp.</i> , <i>Tilia cordata</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Prunus padus</i> , <i>Betula pendula</i> , semenáče: <i>Quercus robur</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Tilia cordata</i>		cca 45 %
J1	remízek	<i>Quercus robur</i> , <i>Salix sp.</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Corylus avellana</i> , semenáče: <i>Quercus robur</i>		ne
J2	remízek	<i>Quercus robur</i> , <i>Salix sp.</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Sambucus nigra</i> , semenáče: <i>Quercus robur</i>		ne
J3	remízek	<i>Quercus robur</i> , <i>Salix sp.</i> , <i>Acer platanoides</i> , <i>Sambucus nigra</i> , <i>Malus domestica</i> , <i>Prunus padus</i> , semenáče: <i>Quercus robur</i>		ne
J4	remízek	<i>Quercus robur</i> , <i>Salix sp.</i> , <i>Malus domestica</i> , <i>Prunus cerasifera</i>		ne
J5	remízek (nízká vegetace)	<i>Prunus cerasifera</i> , <i>Prunus spinosa</i> , <i>Malus domestica</i>		ne
K	solitera s výmladky	<i>Fagus sylvatica</i>		ne
L	pás neprostupné vegetace podél severního plotu fotbalového hřiště	<i>Juglans regia</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Prunus avium</i> , <i>Sambucus nigra</i>		ano
M	prostupná vegetace podél betonového koryta	<i>Malus domestica</i> , <i>Prunus spinosa</i> , <i>Prunus padus</i> , <i>Prunus avium</i> , <i>Pinus sylvestris</i> , <i>Populus nigra</i> , <i>Picea abies</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i> , <i>Tilia cordata</i> , <i>Salix sp.</i> , <i>Quercus robur</i> , <i>Acer pseudoplatanus</i> , <i>Juglans regia</i> , <i>Rhus typhina</i> , semenáče: <i>Quercus robur</i>		cca 75 %
N	nová výsadba oboustranného stromořadí podél příjezdové cesty	<i>Tilia cordata</i> (100 %)		ano
O	roztrošené stromy v louce	<i>Prunus avium</i> , <i>Malus domestica</i> , <i>Juglans regia</i> , <i>Betula pendula</i> , <i>Crataegus monogyna</i> , <i>Prunus spinosa</i> , semenáče: <i>Juglans regia</i>		ne
P	oboustranné stromořadí podél Novohradecké promenády, v některých úsecích je jednostranné, stromy nejsou v pravidelném sponu	<i>Tilia platyphyllos</i> (30 %), <i>Tilia cordata</i> (59 %), nová výsadba <i>Acer campestre</i> (1%), výmladky <i>Tilia platyphyllos</i> , <i>Robinia pseudoacacia</i>	u kostela <i>Tilia platyphyllos</i> , směrem k Rozárce postupný přechod <i>Tilia cordata</i> ; výmladky, dřeviny porostlé břečtanem, u vyhlídek nová výsadba <i>Tilia cordata</i>	ano

tab. 3: Vegetace - úpatí Kopce sv. Jana vlastní zpracování

VEGETACE - FOTODOKUMENTACE

obr. 112: Nепrostupný pás vegetace oddělující půdní bloky vlastní foto

obr. 113: Nová výsadba javorů podél betonového koryta vlastní foto

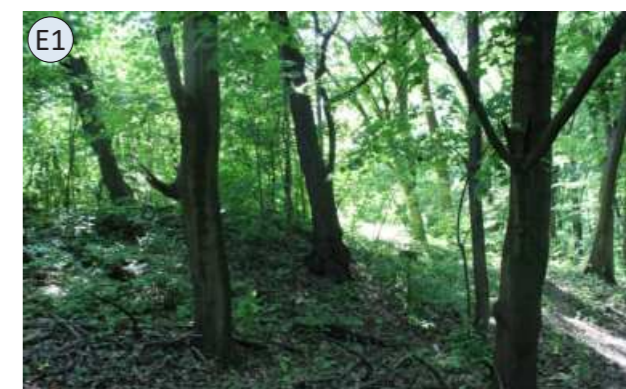
obr. 114: Mladé stromořadí podél hlavní silnice tvořící západní hranici řešeného území vlastní foto

obr. 115: Březový hájek u vyhlídky Rozárky vlastní foto

obr. 116: Prostupná spodní část lesa na Kopci sv. Jana vlastní foto

obr. 117: Nепrostupná vrchní část lesa na Kopci sv. Jana vlastní foto

obr. 118: Roztrošené dřeviny v louce vlastní foto

obr. 119: Remízek ve východní části území vlastní foto

SOUČASNÉ ZÁJMY V ÚZEMÍ

Současné zájmy v území | 73

DOPRAVA A CESTNÍ SÍŤ

Území je v severní části ohraničeno asfaltovými cestami pro pěší. Na západu hranici území tvoří značená cykloturistická Svatojakubská cesta – Východočeská, která dále navazuje na Labskou/Hradubickou stezku podél Labe. Jižní hranici tvoří tzv. Novohradecká promenáda (hřbet Kopce sv. Jana), po níž vede část naučné Planetární stezky. Uvnitř území, zejména v lesoparku, pod vyhlídkou Rozárkou a pod fotbalovým hřiště, jsou pouze pěšinky. Zemědělskou krajinou lze projít pouze na třech místech.

Od Kostela sv. Jana Křtitele vede dolů rozpadající se schodiště, které je na tomto místě jedinou cestou spojující dolní a horní část území.

Vjezd do území je v severní části z ulice Štefánikova, vjezd v západní části dále navazuje na zpevněnou komunikaci kopírující úpatí Kopce sv. Jana.

Na mapě můžeme vidět nespočet parkovišť. I přesto je však parkování (nejen na tomto) sídlišti velkým problémem.

Území je velice dobře dostupné městskou hromadnou dopravou. Na sídlišti je rozmístěno i několik stanic sdílených kol.

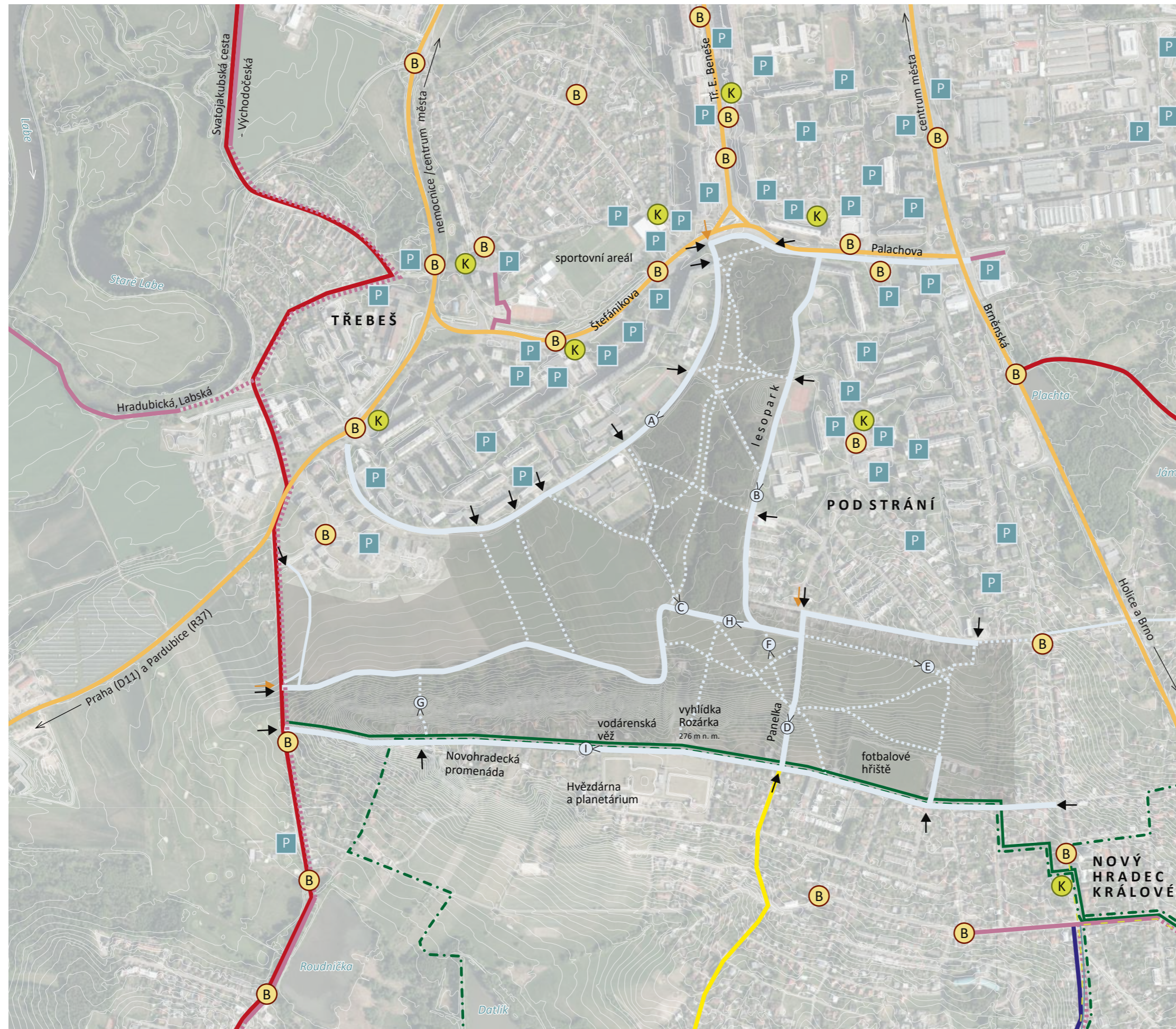
Cyklostezky v okolí území téměř nejsou, cyklogenerel města není vypracován.

LEGENDA

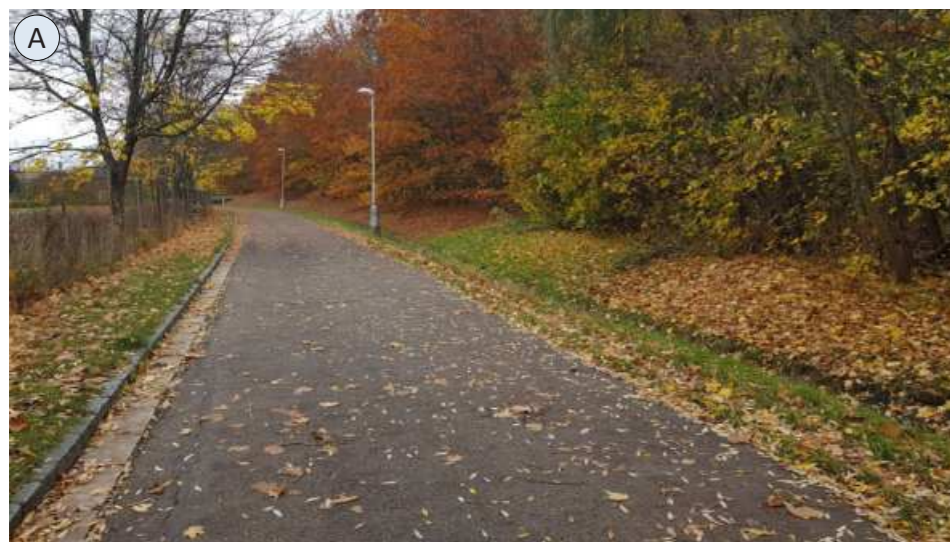
- zpevněné cesty
- pěšiny
- hlavní silnice
- stávající cyklostezka
- stávající cyklotrasa
- značená turistická trasa - červená (dálkové trasy)
- značená turistická trasa - modrá (významné trasy)
- značená turistická trasa - zelená (místní trasy)
- značená turistická trasa - žlutá (spojovací cesty)
- naučná stezka
- vstupy do území
- vjezdy do území
- zastávky MHD
- stanice sdílených kol
- parkoviště
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

0 100 200 500 m

obr. 120: Mapa dopravy a cestní síť - M1:10000
vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

DOPRAVA A CESTNÍ SÍŤ - FOTODOKUMENTACE

obr. 121: Komunikace podél západní části lesoparku
vlastní foto

obr. 122: Komunikace podél východní části lesoparku
vlastní foto

obr. 123: Pěšiny v lesoparku
vlastní foto

obr. 124: tzv. Panelka
vlastní foto

obr. 125: Podmáčená cesta podél betonového koryta ve východní části území
vlastní foto

obr. 126: Pěšiny na louce ve východní části území
vlastní foto

obr. 127: část schodiště ke Svatému Janu
vlastní foto

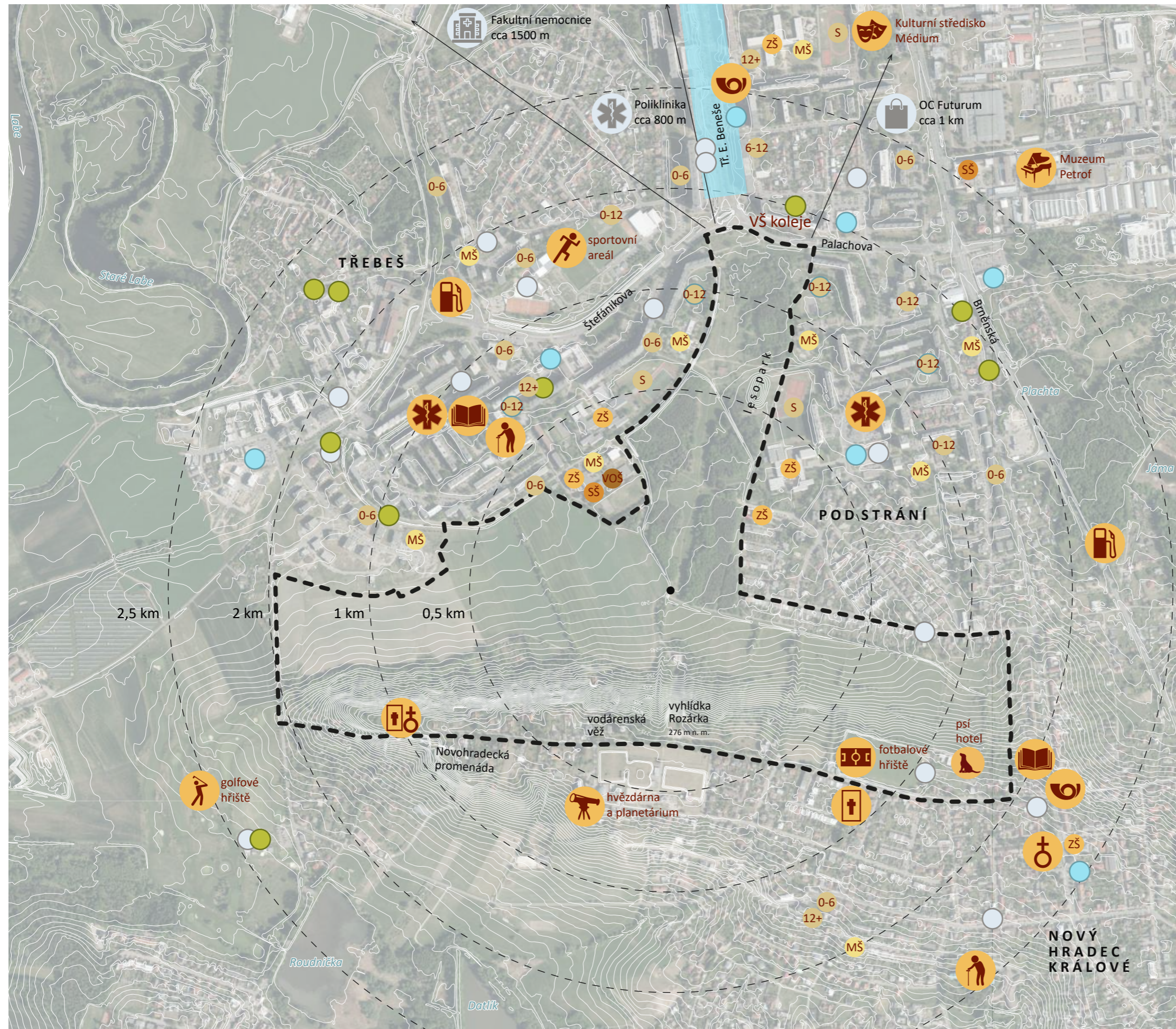
obr. 128: cesta protínající řešené území na úpatí Kopce sv. Jana
vlastní foto

obr. 129: Novohradecká promenáda
vlastní foto

OBČANSKÁ VYBAVENOST

Celé sídliště nabízí širokou škálu občanské vybavenosti. V bezprostřední blízkosti řešeného území se nachází čtyři mateřské školy, pět základních škol, jedna střední škola a vyšší odborná škola. Ve východní a západní části sídliště se nachází zdravotní středisko. Za západní hranicí území je golfové hřiště, na Kopci svatého Jana je hvězdárna a planetárium, fotbalové hřiště, dva hřbitovy, Kostel svatého Jana Křtitele a Kostel svatého Antonína. Do severního cípu území ústí Třída Edvarda Beneše, na které se nachází nespočet obchodů a služeb - tzv. aktivní parter. Zároveň se na jejím konci nachází vysokoškolské koleje s kapacitou přes tisíc lůžek. Severozápadně od lesoparku rozsáhlý sportovní areál. Dále je v okolí řešeného území několik restaurací, obchodů s potravinami a hřišť pro děti různých věkových kategorií.

LEGENDA

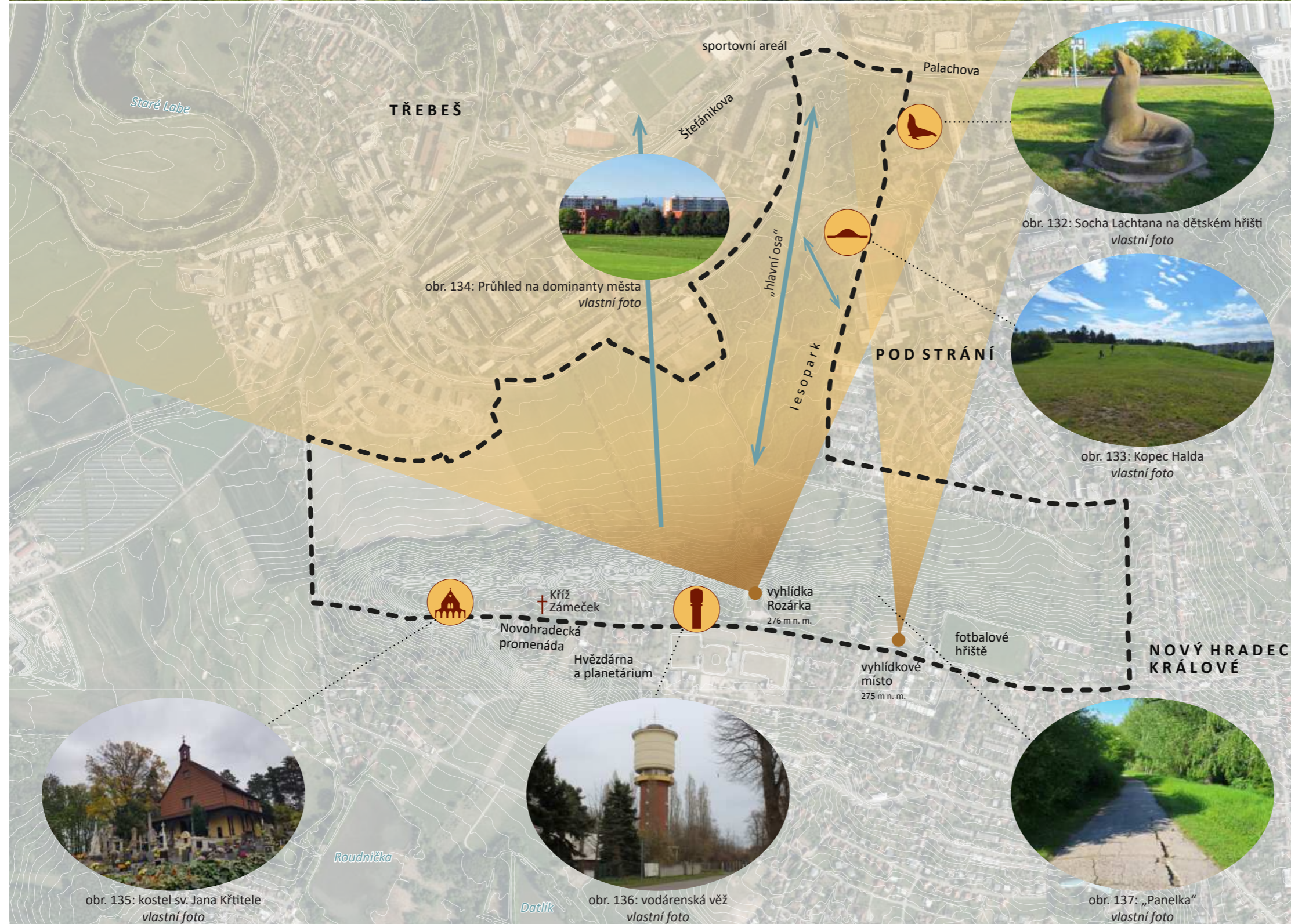
- základní škola
- mateřská škola
- střední škola
- vyšší odborná škola
- potraviny
- pohostinství
- ubytování
- herní hřiště a věková kategorie
- herní hřiště s mlhovištěm a věková kategorie
- sportoviště
- domov pro seniory
- zdravotní středisko
- knihovna
- pošta
- kostel
- hřbitov
- čerpací stanice
- aktivní parter
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

0 100 200 500 m

obr. 130: Mapa občanské vybavenosti - M1:10000
vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

obr. 131: Panoramatický výhled na město z vyhlídky Rozárky vlastní foto

obr. 134: Průhled na dominanty města vlastní foto

obr. 132: Socha Lachtana na dětském hřišti vlastní foto

obr. 133: Kopec Halda vlastní foto

obr. 135: kostel sv. Jana Křtitele vlastní foto

obr. 136: vodárenská věž vlastní foto

obr. 137: „Panelka“ vlastní foto

DOMINANTY, ORIENTAČNÍ BODY A POHLEDOVÉ VAZBY

KOSTEL SV. JANA KŘTITELE

Kostel je výrazným orientačním bodem v západní části Kopce sv. Jana. Dřevěný kostel sv. Jana Křtitele i dřevěná zvonice jsou nemovitými kulturními památkami.

VODÁRENSKÁ VĚŽ

Vodárenská věž neodmyslitelně patří k typickému královéhradeckému panoramatu. Jedná se o 38 m vysoký vodojem s objemem 320 m³. Roku 2017 se stavba stala technickou kulturní památkou.

KOPEC HALDA

Výsypka, pro níž se zažil název jednoduše Halda, je vzpomínkou na stavbu sídliště. Jedná se o výraznou terénní modelaci mezi ZŠ M. Horákové a vodárenským objektem v severní části řešeného území. Kopec je hojně využíván (nejen) dětmi jak v zimních, tak letních měsících.

LACHTAN

Dětské hřiště U Lachtana, pojmenované dle sochy zvířete, která zde stojí, dalo neoficiální název celé této části sídliště.

PANELKA

Panelka je vžitý název pro panelovou cestu, která spojuje sídlištní část Pod Strání a Nový Hradec Králové.

HLAVNÍ OSA

Hlavní osou je nazván průhled od vyhlídky Rozárky skrz lesopark a Třidu E. Beneše až k dominantám v historickém centru města. Prioritou města je odkoupit či směnit pozemky tak, aby bylo možné s hlavní osou nadále pracovat nejen v kontextu lesoparku, ale i v rámci širších vztahů města.

LEGENDA

- výhled
- řešené území
- průhled
- vrstevnice (1 m)

pozn.: Více historií Kostela sv. Jana Křtitele a vodárenská věže na str. 36.

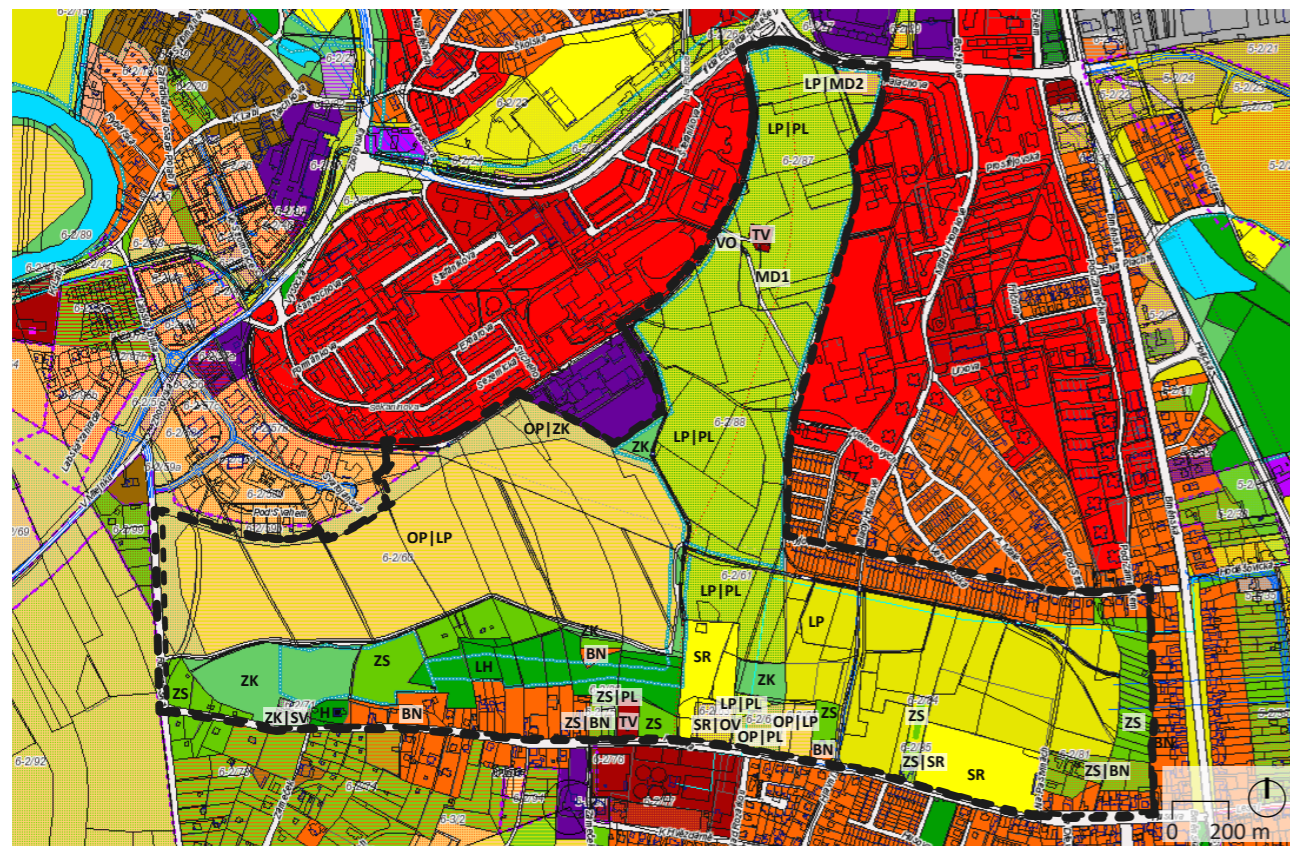

obr. 138: Mapa dominant, orientačních bodů a pohledových vazeb - M1:10000 vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK

Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

Současné zájmy v území | 81

PLATNÝ ÚZEMNÍ PLÁN (2000)

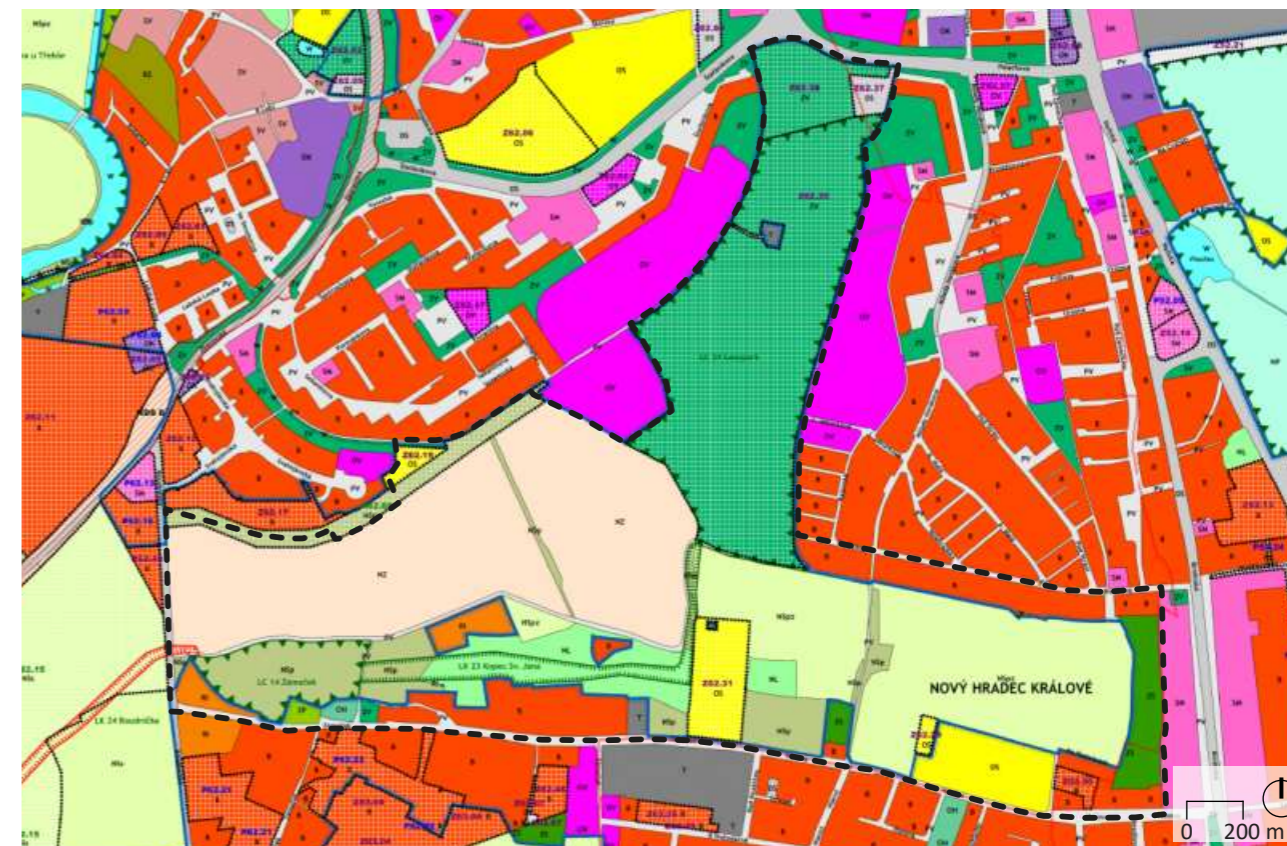
LEGENDA
 obr. 139: Územní plán Hradce Králové (2000)
 Územní plán města Hradec Králové [online]. 2009 [cit. 2023-02-26].
 Dostupné z: http://mapserver.mmhk.cz/tms/hkfvu/index.php?client_type=map_resize&strange_opener=1
 --- řešené území

FUNKČNÍ VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- funkční plochy
- přestavba
- návrh
- BN - čistě obytné plochy nízkopodlažní zástavby
- SV - smíšené plochy městské vícepodlažní zástavby
- SR - sportovní a rekreační plochy
- OV - plochy občanského vybavení městského a regionálního významu
- MD2 - plochy pro motorovou dopravu - ostatní
- MD1 - plochy pro motorovou dopravu - komunikační síť
- VO - vodní toky a vodní plochy obecné
- H - plochy hřbitovů
- PL - plochy parků, lesoparků a městské zeleně
- LH - plochy lesů hospodářských
- ZS - plochy sadů a zahrad
- ZK - plochy krajinné zeleně
- OP - plochy orné půdy
- LP - plochy luk a pastvin
- TV - plochy technického vybavení
- ÚSES
- významné pěší trasy - návrh
- hlavní městský rozvaděč

Platný územní plán města je z roku 2000. Zásady územního rozvoje Královéhradeckého kraje jsou z roku 2011, tudíž tento územní plán neobsahuje všechny nadmístní plochy a koridory. Tato skutečnost se řešeného území netýká. [19]

NÁVRH ÚZEMNÍHO PLÁNU (2016)

LEGENDA
 obr. 140: Návrh územního plánu Hradce Králové (2016)
 Návrh územního plánu Hradce Králové [online]. 2016 [cit. 2023-02-26].
 Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/2016-06-interaktivni-mapa-navrh-uzemniho-planu-hradce-kralove/d-55125>
 --- řešené území

PLOCHY PODLE VÝZNAMU

- plochy zastavitelné

PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

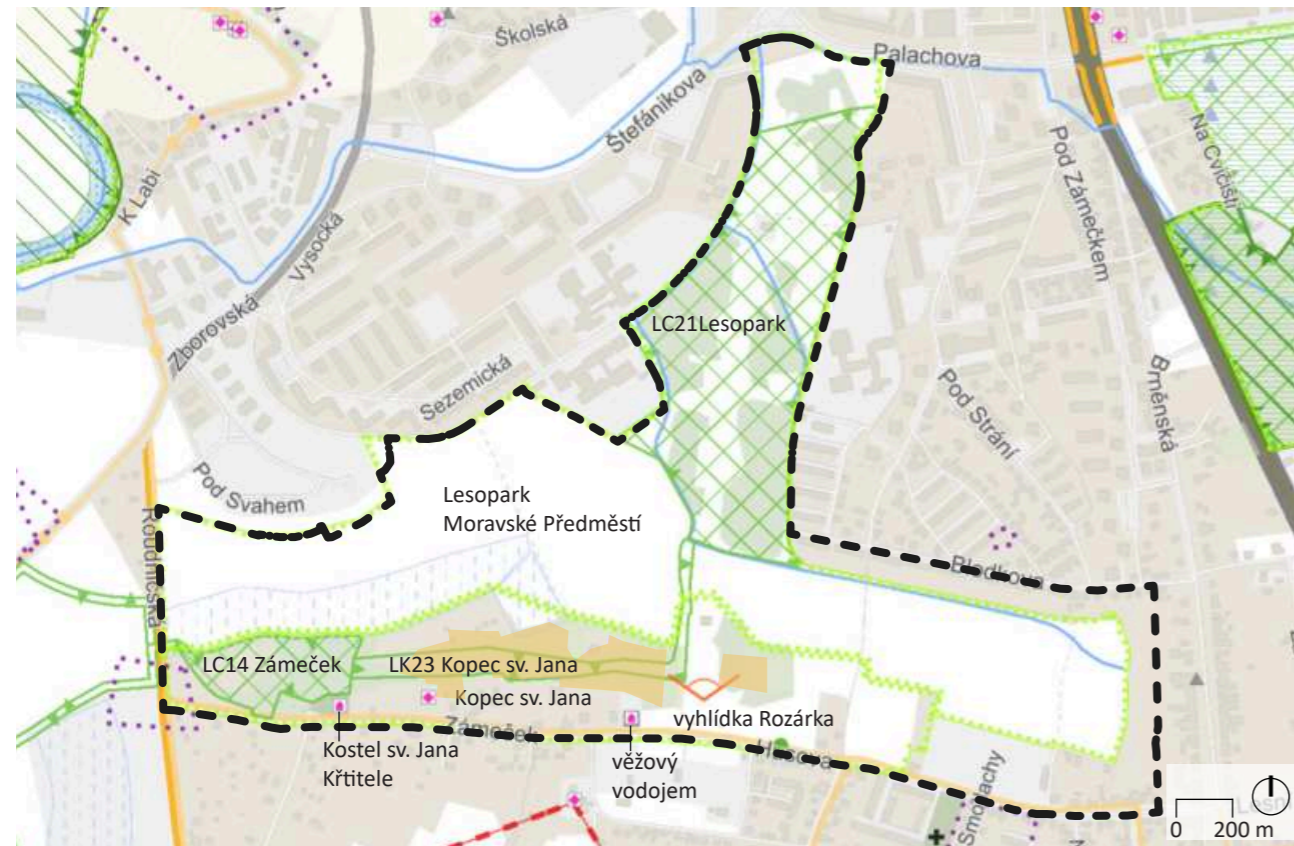
stav	návrh	
		plochy bydlení
		plochy občanského vybavení - tělovýchovná a sportovní zařízení
		plochy občanského vybavení - hřbitovy
		plochy rekreace - plochy staveb pro rodinnou rekreaci
		plochy dopravní infrastruktury – silniční
		plochy technické infrastruktury
		plochy veřejných prostranství
		plochy veřejných prostranství – veřejná zeleň
		plochy zeleně soukromé
		plochy zeleně přírodního charakteru
		plochy zemědělské
		plochy lesní
		plochy smíšené zastavěného území - přírodní
		plochy smíšené zastavěného území - přírodní, zemědělské

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY

- hranice biocentra
- hranice biokoridoru
- LC 14 Zámeček a LC 21 Lesopark propojuje LK 23 Kopec Sv. Jana
- HRANICE
- zastavěné území k 31. 12. 2014

V červnu 2023 bylo dokončeno vyhodnocení k veřejnému projednání územního plánu, na jehož základě v současné době zpracovatel provádí úpravy návrhu územního plánu. Až zpracovatel dokončí a předá kompletní upravený návrh územního plánu, bude možné stanovit termín opakovaného veřejného projednání. [18]

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY (2008) - HODNOTY

obr. 141: Územně analytické podklady (2008) pro ORP Hradec Králové - Výkres hodnot
Hradec Králové: Územně analytické podklady (2008) [online]. 2010 [cit. 2024-02-12].
Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/uzemne%2Danalyticke%2Dpodklady%2D2008/d-66853>

LEGENDA

- místo krajinného rázu
Lesopark Moravské Předměstí,
Kopec sv. Jana
- lokální biokoridor
LK23 Kopec sv. Jana
- lokální biocentrum
LC14 Zámeček, LC21 Lesopark
- památný strom - ochrana zrušena
- nemovitá kulturní památka
Kostel sv. Jana Křtitele s dřevěnou zvonicí,
věžový vodojem
- architektonicky cenná stavba
rodinný dům
- území s archeologickými nálezy
- významný vyhlídkový bod
vyhlídka Rozárka
- cyklotrasa
- vodní útvar povrchových vod - vody tekoucí
- odvodnění půdy
- pozemek určený k plnění funkce lesa
- ze zákona významný krajinný prvek
- řešené území

pozn.: legenda se vztahuje i obr. 142

Téměř celé řešené území pokrývají dvě místa krajinného rázu. Je jím Lesopark Moravské Předměstí, který charakterizuje právě lesopark a spodní nezalesněné úpatí Kopce sv. Jana. Tím druhým je zalesněný svah stejného kopce, jehož významnosti přidává silueta vodojemu.

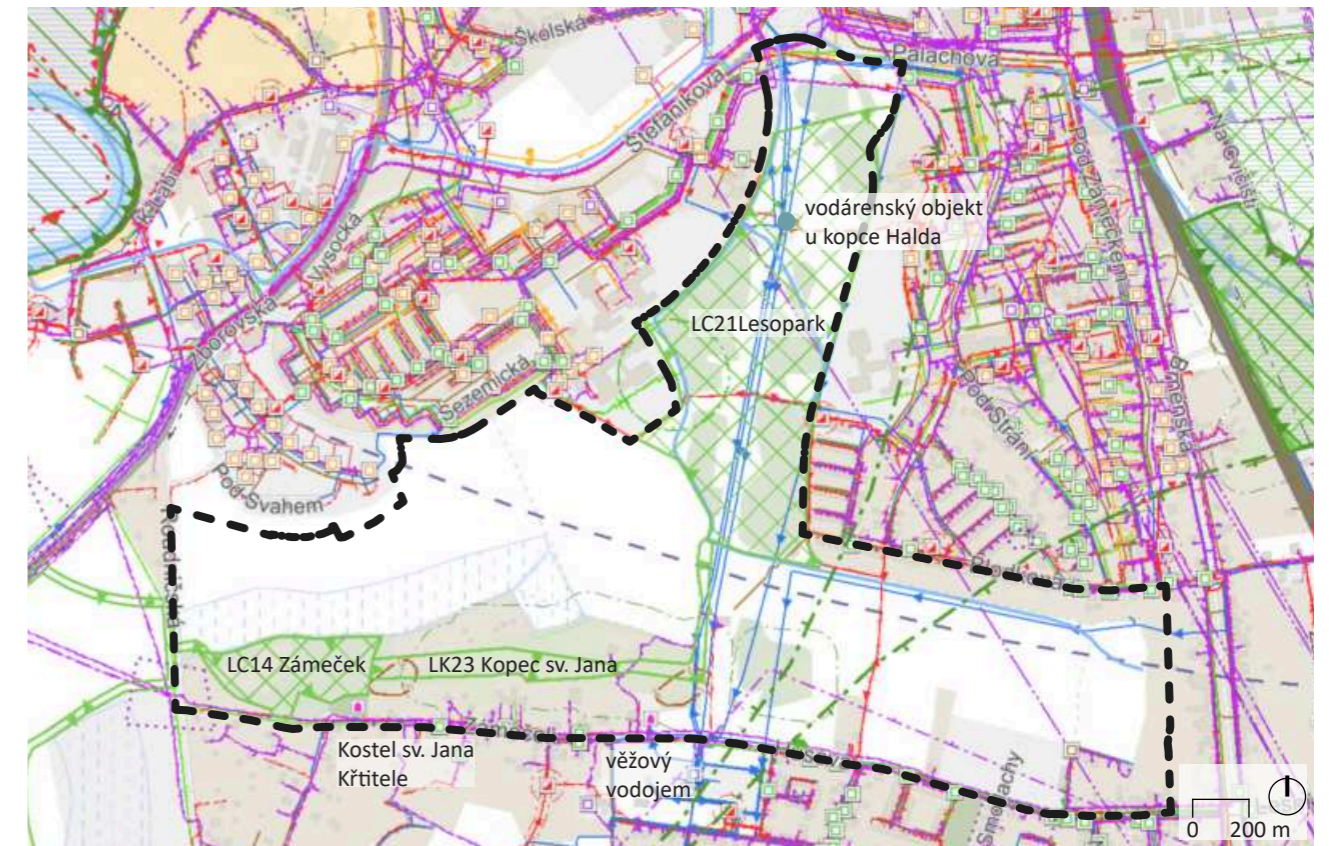
V území se nachází dvě lokální biocentra LC14 Zámeček a LC21 Lesopark, která jsou spojena lokálním biokoridorem LK23 Kopec sv. Jana. Na západě na biocentrum navazuje dnes již nefunkční biokoridor.

Východně od vyhlídky Rozárky se nacházel památný strom - Lípa na Kopci sv. Jana. Jeho ochrana však byla z důvodu hrozby statického selhání a pádu roku 2020 zrušena. [20] Dnes již zde lípa nestojí.

Do výkresu hodnot ÚAP jsem označila pozemky určené k plnění funkce lesa, které jsou ze zákona významným krajinným prvkem.

Biologický průzkum/ biologické hodnocení v území prozatím neproběhlo, ale v nejbližší době by mělo dojít k jeho zadání. [Informace získané emailovou komunikací s Ing. Jaroslavou Rakovou - referentkou pro městskou zeleň a krajinařskou tvorbu v Hradci Králové.]

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY (2008) - LIMITY

obr. 142: Územně analytické podklady (2008) pro ORP Hradec Králové - Výkres limitů
Hradec Králové: Územně analytické podklady (2008) [online]. 2010 [cit. 2024-02-12].
Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/uzemne%2Danalyticke%2Dpodklady%2D2008/d-66853>

LEGENDA

- sesuvná území
- ochranné pásmo lesa
- ochranná zóna nadregionálního koridoru ÚSES
- ochranné pásmo radionavigačního leteckého pozemního zařízení
- ochranné pásmo letiště s výškovým omezením staveb
- radioreléová trasa - ochranné pásmo
- plynovod (včetně označení ochranného pásma)
- plynovod - technický objekt
- kanalizační stoka (včetně označení ochranného pásma)
- kanalizace - technický objekt
- vodovodní řad (včetně označení ochranného pásma)
- komunikační vedení (včetně označení ochranného pásma)
- elektrické vedení (včetně označení ochranného pásma)
- teplovod (včetně označení ochranného pásma)
- řešené území

pozn.: ostatní prvky jsou popsány v legendě k obr. 141

Limitem území jsou dvě sesuvná místa na Kopci sv. Jana, která jsou zakreslená i ve výkresu problémů územně analytických podkladů (jako jediný problém v území).

Dalším limitem je vedení inženýrských sítí, které jsou zároveň potenciálem pro případné napojení nových objektů např. na vodu či elektřinu. Limitem v území je i vodárenský objekt, který se nachází v blízkosti kopce Halda.

STUDIE LESOPARKU (2008)

zhotovil Ateliér zahradní a krajinné architektury Sendlr/Babka

obr. 143: Architektonická situace 1:2000 varianta B (zmenšeno)

Ateliér zahradní a krajinné architektury Sendlr/Babka: Studie Lesoparku na Moravském Předměstí v Hradci Králové. 2008

STRUČNÉ SHRNUÍ POPISU NÁVRHU

Studie řešené území rozděluje na tři části:

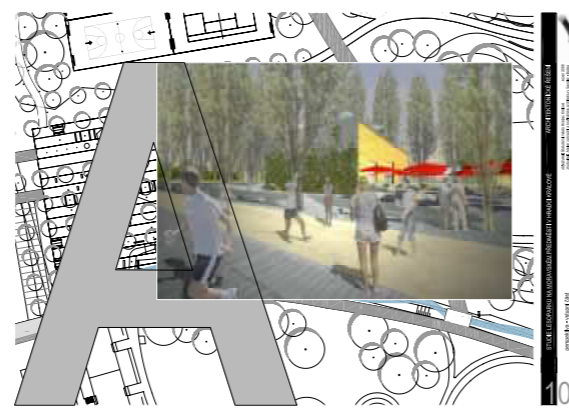
1) Vstupní část, jenž je spojnicí mezi městem a krajinou. Navrhuje rampu z podchodu přímo do území, díky které dojde k lepšímu napojení celého lesoparku zejména z Třídy E. Beneše. Princip řešení vstupní části je založen na rastru stromů v kombinaci se zpevněnými plochami z kostek, mlatu a pobytových trávníků. Dominantou prostoru je polyfunkční objekt nabízející několik využití - restaurace, veřené toalety, zázemí parku, půjčovna sportovních zařízení atd. Na zpevněnou plochu směrem do parku navazuje intenzivně udržovaný trávník, který končí před vodárenským objektem u kopce Halda. V návrhu jsou zvažovány tři varianty pro plochu mezi polyfunkčním objektem a parkovištěm.

2) Dominantou střední části je kopec Halda s vyhlídkovým alánem. Vodárenský objekt lépe splyne s okolím díky navrženým terénním modelacím a výsadbou dřevin. Dalším prvkem této části je amfiteatr. Trávnaté plochy jsou zde rozděleny na extenzivní a intenzivní.

3) Jižní část má přírodně krajinný charakter. Cestní síť je doplněna o altány, pítka, mobiliář, atd. [21]

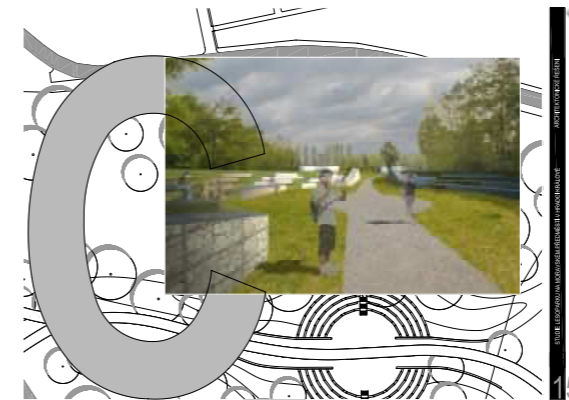
VLASTNÍ KOMENTÁŘ

Jelikož byla studie vytvořena již před šestnácti lety, určitě bude třeba její aktualizace, už jen z důvodu nových pozemků ve vlastnictví města. Dalším faktorem výrazně ovlivňující celý návrh je výstavba výstavba Sportovní haly Třebeš a sportparku HIT po vypracování studie. Tato dvě sportoviště spolu tvoří rozsáhlý sportovní areál nacházející se v bezprostřední blízkosti vstupní části lesoparku. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla ve svém návrhu vycházet z variantu B vstupní části, kde je prostor mezi objektem a parkovištěm ponechán v krajinné úpravě s trávníkem a rastrem stromů bez zástavby (variantou A je sportovní hřiště s venkovním i krytým zázemím).

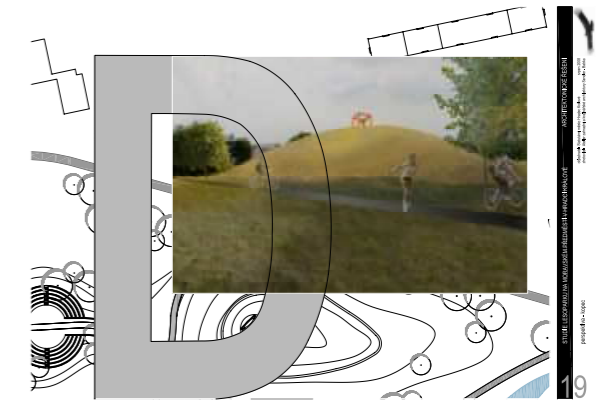
obr. 144: perspektiva vstupní část

Ateliér zahradní a krajinné architektury Sendlr/Babka: Studie Lesoparku na Moravském Předměstí v Hradci Králové. 2008

obr. 145: perspektiva přírodní amfiteatr

Ateliér zahradní a krajinné architektury Sendlr/Babka: Studie Lesoparku na Moravském Předměstí v Hradci Králové. 2008

obr. 146: perspektiva - kopec

Ateliér zahradní a krajinné architektury Sendlr/Babka: Studie Lesoparku na Moravském Předměstí v Hradci Králové. 2008

VIZE CENTRAL PARK HRADEC KRÁLOVÉ (2022)

Vize Central Park Hradec Králové je společnou iniciativou Komise místní samosprávy na doplnění Strategického plánu města Hradec Králové 2040 jako odpověď na pokusy různých developerských skupení v uvedeném území prosadit své podnikatelské záměry. Komise zde navrhuje rozmanité využití území jako jsou psí louky, obecní sad, cyklotrial, obecní pastvinu, ... V březnu 2024 Komitét a město podepsalo memorandum pro založení a podporu Central Parku. [30], [31]

obr. 147: Vizualizace restaurace a lyžařského svahu - projekt Na Rozárce Hradec Králové: Lokalita Rozárka [online]. 2021 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/lokalita-rozarka/ds-2936>

STUDIE ROZÁRKA (2021)

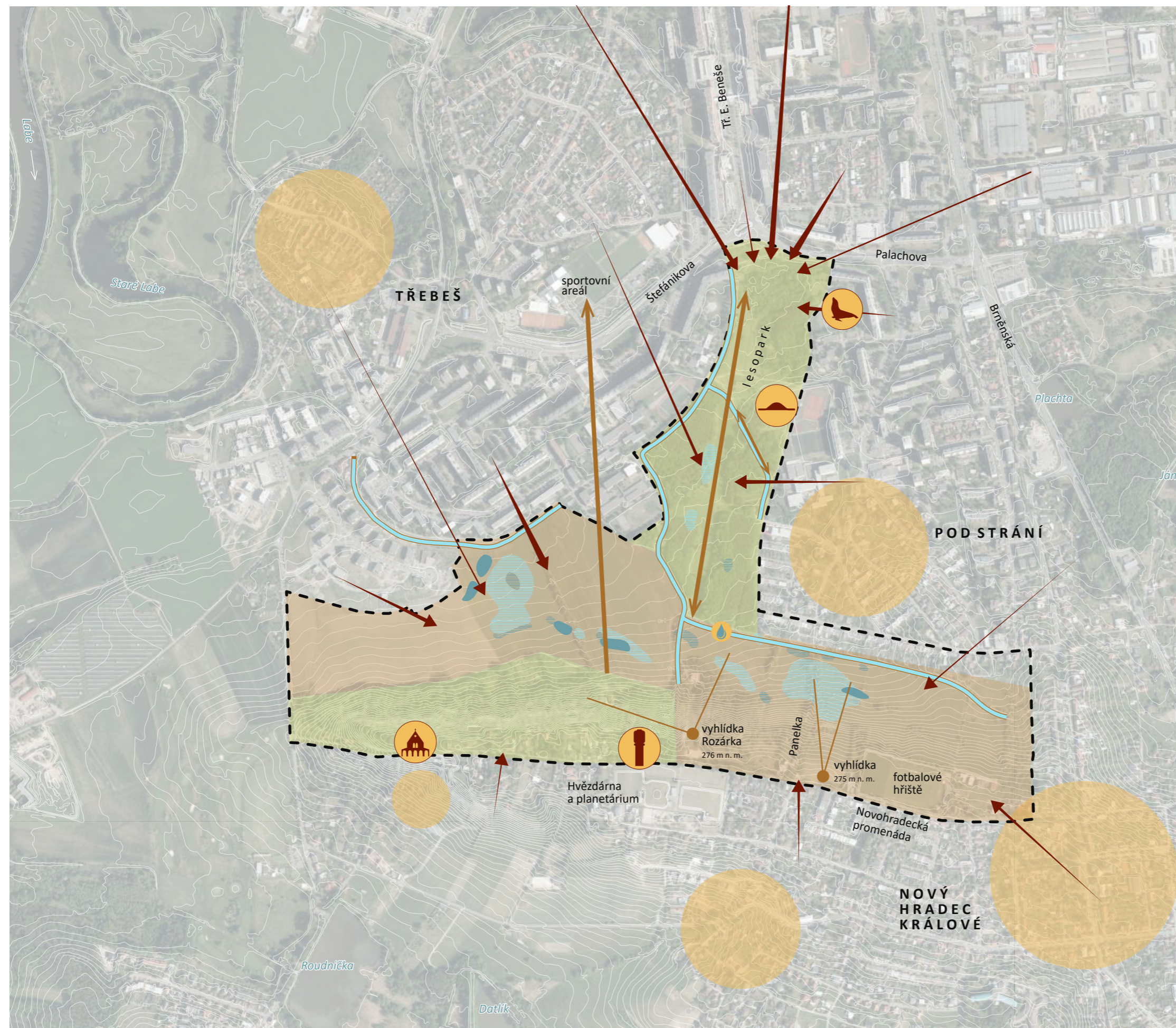
zhotovil Akad. arch. David Vávra

Vyhlička na Rozárce je jedním z kontroverzních a často se skloňujících témat. Pro místo bylo vypracováno již několik ideových studií. Tou poslední je projekt s názvem Na Rozárce od architekta Davida Vávry, jenž se snaží lokalitu zatraktivnit návratem k lyžařskému svahu v doprovodu s restaurací. Syntetický materiál Snowflex® má zajistit možnost lyžování, snowboardingu, snowtubingu a další rodinné aktivity. [22]

obr. 148: Vizualizace restaurace a lyžařského svahu - projekt Na Rozárce Hradec Králové: Lokalita Rozárka [online]. 2021 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/lokalita-rozarka/ds-2936>

MAPA HODNOT

LEGENDA

HODNOTY

→ uživatelé (obyvatelé sídliště, ZŠ, MŠ, studenti, ...)

● výhledy na město

↔ pohledové vazby

● historie místa (původní obce a osady)

■ zachovaná tradice zemědělství

■ vzrostlá vegetace

orientační body v krajině

● Kostel sv. Jana Křtitele (i kulturní památka)

● vodárenská věž (i kulturní památka)

● kopec Halda

● Lachtan (dětské hřiště U Lachtana)

voda v krajině

— vodní toky umělé - betonové koryto

▨ podmáčená půda

▨ silně podmáčená půda

■ voda na povrchu

● Studánka Pod Rozárkou

další hodnoty území:

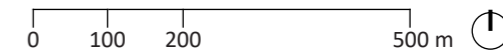
- široká škála občanské vybavenosti v okolí
- terén nabízející různá využití (pouštění draků, sáňkování, ...)
- rozsáhlý krajinný celek uprostřed největšího sídliště v kraji
- využívání území i v současné době
- plán péstebních opatření (2023)
- studie Lesoparku (2008)

PŘÍLEŽITOSTI

- voda v krajině, podmáčená půda - tvorba tůňek, mokřadů
- podpora a rozvoj zemědělské krajiny
- zkvalitnění obytnosti celého krajinného celku
- obnova historických zaniklých struktur v krajině
- navázání na širší kontext města v rámci modrozelené infrastruktury

■ řešené území

— vrstevnice (1 m)

obr. 149: Mapa hodnot
vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

MAPA PROBLÉMŮ

LEGENDA

PROBLÉMY

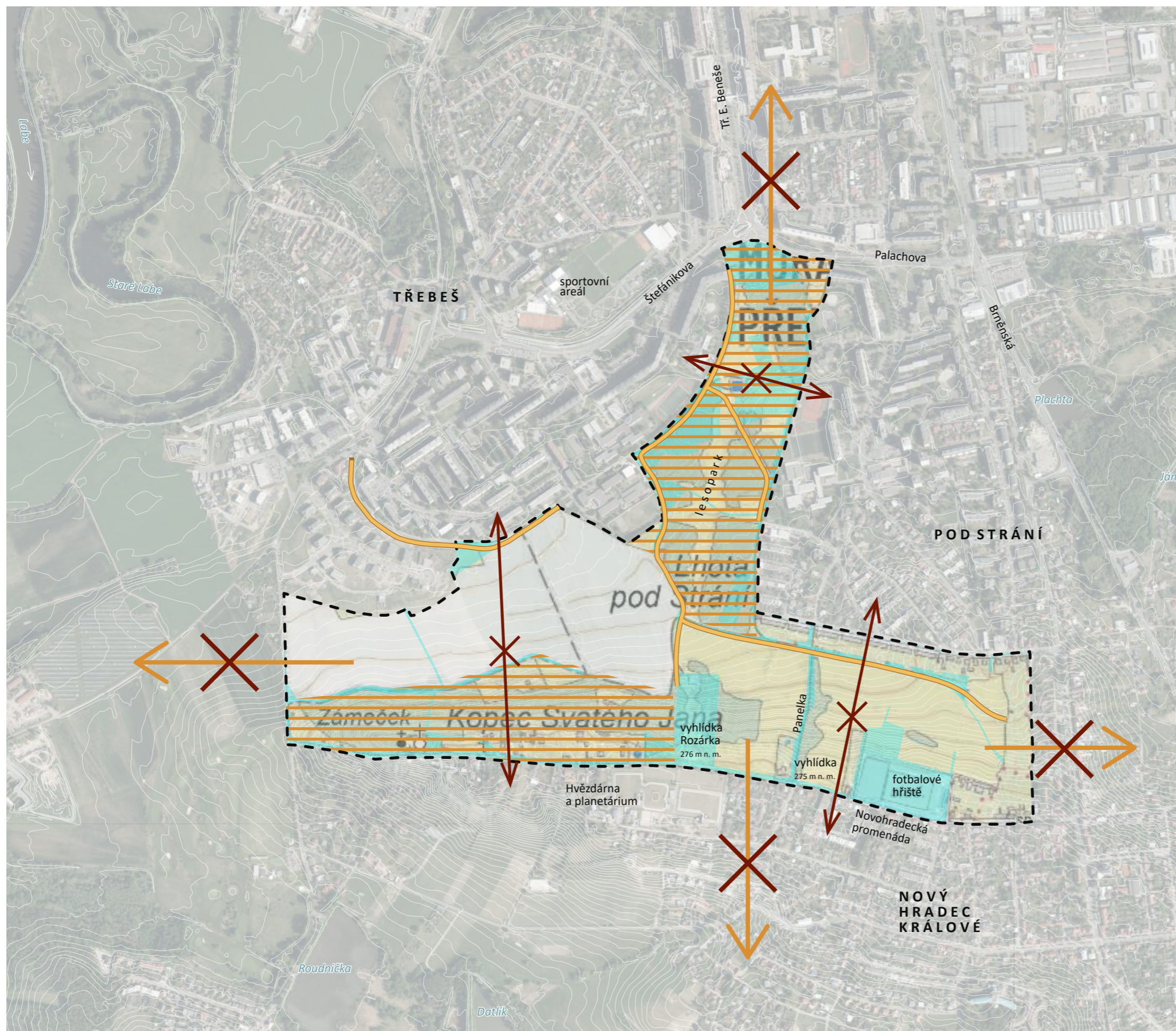
- nenávaznost na širší kontext města
- nízká prostupnost území
- umělé betonové vodní koryto
- vegetační skupiny ve špatném stavu (zejména v
- pozemky v majetku města (většina pozemků v území)

další problémy území:

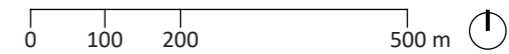
- neucelený koncept rozvoje území
- absence jakéhokoliv vybavení (mobiliář, osvětlení, zázemí, ...)

HROZBY

- vodní a větrná eroze
- zánik pohledových vazeb
- neúcta k historické stopě
- proddimenzování prostoru

- řešené území
- vrstevnice (1 m)

obr. 150: Mapa problémů
vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

NÁVRHOVÁ ČÁST

ÚVOD DO NÁVRHU

Koncepce projektu Srdce Hradce vychází z analytické části, podporuje hodnoty v území, využívá potenciálů, zaměřuje se na opatření proti hrozbám, komplexně řeší jeho problémy.

Integrace celého území do širšího kontextu města vychází zejména z propojení významných turistických a cyklistických tras. Tím vzniká kosterní cestní síť řešeného území, jež ho propojuje s okolím ze všech světových stran.

Návrh představuje flexibilní koncepční řešení pro řešené území. Rozděluje ho na čtyři plochy s odlišnými charakterem, které jsou však vzájemně provázány a komunikují spolu. Jedná se o lesopark, agrikulturní park, loukopark a les na úbočí Kopce svatého Jana.

Rozhodla jsem se navázat na studii pro lesopark (Ateliér pro zahradní a krajinářskou architekturu Sandler/Babka, 2008), kterou jsem upravila dle potřeb aktuální situace v území a jeho okolí. Cestní síť bude hustá, vhodná pro krátké procházky, zároveň zde budou i místa pro odpočinek (rovné pobytové plochy, altány, ...).

V zemědělské krajině, tedy v agrikulturním parku, práce řeší téma městského zemědělství (Urban Agriculture) a problémy s vodní a větrnou erozí.

Loukopark je zaměřen zejména na vytvoření nových zajímavých biotopů a podpoření stávajících přírodních hodnot.

V lese na úbočí Kopce svatého Jana je navržena lepší prostupnost a podpořena biodiverzita.

Do návrhu je vložena vrstva historické stopy místa, která pracuje zejména s pohledovými vazbami a do prostoru vnáší symbolický prvek. Toto téma přináší do území atraktivitu, zároveň však návštěvníky provede i osvětou o historii a tradicích místa.

Třemi hlavními tématy projektu Srdce Hradce je prostupnost, vegetace a voda. To jsou témata, která podpoří obytnou kvalitu území, zároveň však pracují se zvýšením biodiverzity, bojují proti erozi a v neposlední řadě pracují se zadržováním vody v krajině. Tyto aspekty je třeba v území provést v 1. etapě (tedy co nejdříve).

Druhou etapou je zatraktivnění území, které spočívá v nabídce řady odlišných aktivit, které může potenciál místa nabídnout. Nejprve je počítáno s přeměnou prostorů na pozemcích ve vlastnictví města. Dále může být návrh chápán jako doporučení, jaké pozemky má město od soukromých vlastníků odkoupit či směnit. Následně bude moci dojít i k úpravě těchto ploch.

CO?

park celoměstského významu

krajinný celek s různými možnostmi vy(u)žití

PROČ?

impuls města (řešení tohoto území je jedna z priorit)

bydlí zde necelých 25 000 lidí, kteří bydlí na sídlišti a chtějí co nejvíce času trávit venku

PRO KOHO?

pro **obyvatele Moravského Předměstí**, ale i pro **všechny Hradečáky** všech věkových kategorií

pro rekreační návštěvníky

CÍLE NÁVRHU

integrace území do širšího kontextu města

koncepce krajinářsko-architektonického řešení území

důraz na tři hlavní témata: prostupnost, voda, vegetace - zobytnění území

určení hlavních bodů zájmu - zatraktivnění území

důraz na diverzitu (z hlediska přírodního i nabídky možností využití území)

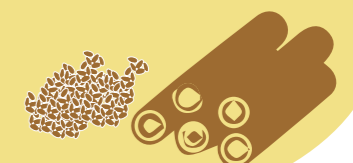
návrh řešení území s úctou k historické stopě místa

možná řešení v závislosti na majetkových poměrech

využití místních materiálů - štěrkopísku a dřeva

INTEGRACE ÚZEMÍ DO KONTEXTU MĚSTA

Integrace území do městského kontextu a jeho propojení s okolím bude dosaženo propojením současných turistických a cyklistických tras. Vznikne tak kosterní cestní síť parku. Navrhují několik značených stezek, které pomohou zlepšit orientaci návštěvníků v území a nabídnou několik pěších i cyklistických okruhů.

Na severu je území napojeno na hlavní třídu sídliště a dále do centra, z východu na západ dojde k propojení stezky podél Labe a jeho slepého ramena s městskými lesy (zejména s Hradečnicí) a přes jižní svah Kopce svatého Jana je území napojeno na Kaskádu čtyř rybníků (jež je součástí městských lesů).

V západní části je území napojeno žlutou stezkou k Labi, kde bude současně se založením nové cesty obnoven nefunkční biokoridor.

ZELENÁ - OD HRADEČNICE K LABI

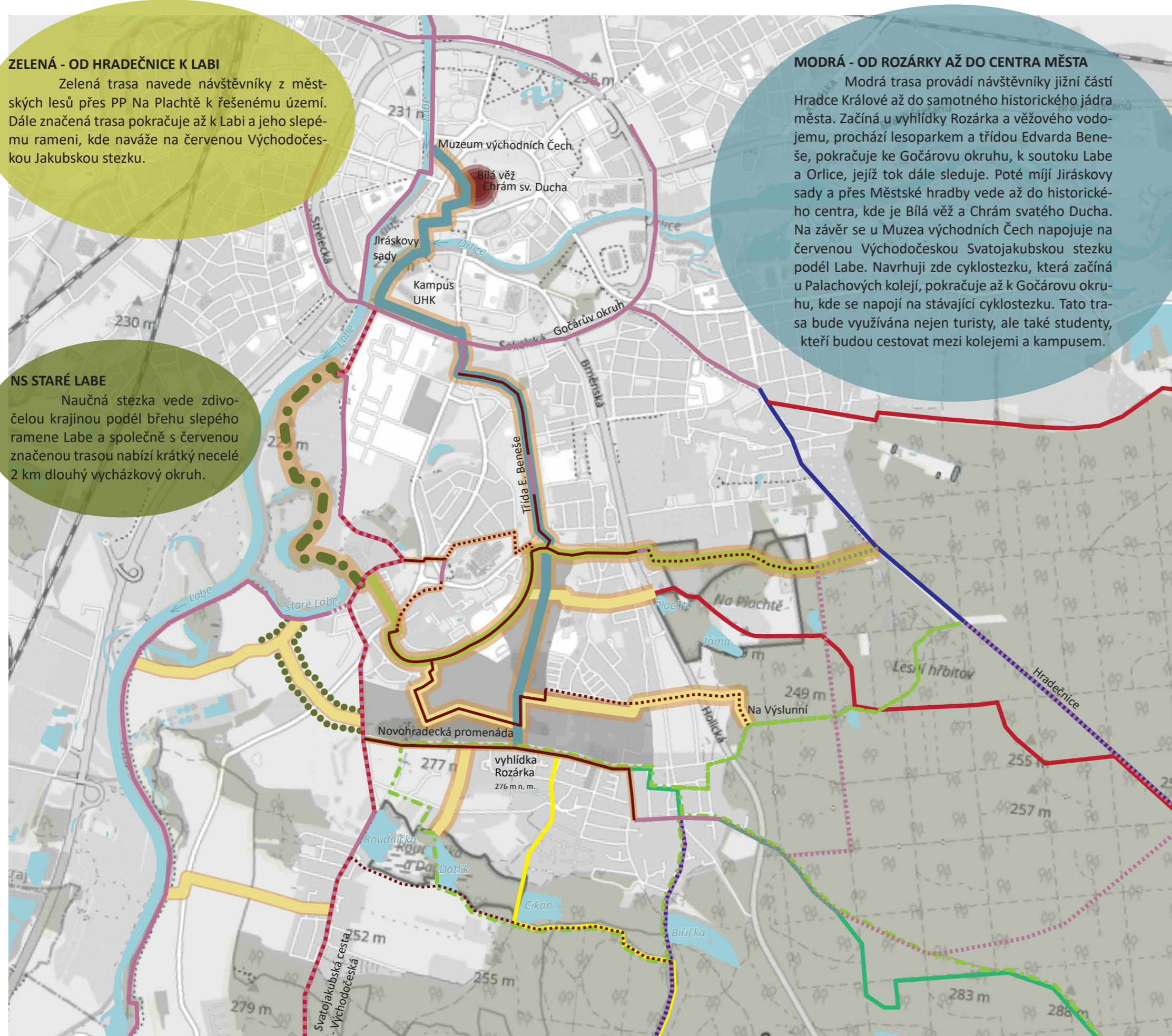
Zelená trasa navede návštěvníky z městských lesů přes PP Na Plachtě k řešenému území. Dále značená trasa pokračuje až k Labi a jeho slepému rameni, kde naváže na červenou Východočeskou Jakubskou stezku.

NS STARÉ LABE

Naučná stezka vede zdivočelou krajinou podél břehu slepého ramene Labe a společně s červenou značenou trasou nabízí krátký necelé 2 km dlouhý vycházkový okruh.

MODRÁ - OD ROZÁRKY AŽ DO CENTRA MĚSTA

Modrá trasa provádí návštěvníky jižní částí Hradce Králové až do samotného historického jádra města. Začíná u vyhlídky Rozárka a věžového vodojemu, prochází lesoparkem a třídou Edvarda Beneše, pokračuje ke Gočárovu okruhu, k soutoku Labe a Orlice, jejíž tok dále sleduje. Poté míjí Jiráskovy sady a přes Městské hradby vede až do historického centra, kde je Bílá věž a Chrám svatého Ducha. Na závěr se u Muzea východních Čech napojuje na červenou Východočeskou Svatojakubskou stezku podél Labe. Navrhují zde cyklostezku, která začíná u Palachových kolejí, pokračuje až k Gočárovu okruhu, kde se napojuje na stávající cyklostezku. Tato trasa bude využívána nejen turisty, ale také studenty, kteří budou cestovat mezi kolejemi a kampusem.

LEGENDA

stávající značení pěších turistických tras

- červená (dálkové trasy)
- modrá (významné trasy)
- zelená (místní trasy)
- žlutá (spojovací cesty)
- naučná stezka

stávající cyklostezky a cyklotrasy

- stávající cyklostezka
- stávající cyklotrasa

navrhované značení pěších turistických tras

- modrá (významné trasy)
- zelená (místní trasy)
- žlutá (spojovací cesty)
- naučná stezka Staré Labe

navrhované cyklostezky a cyklotrasy

- cyklostezka
- cyklotrasa

návrh obnovy nefunkčního biokoridoru

historické centrum města

řešené území

pozn.: na mapě jsou vyobrazeny pouze stávající trasy, které jsou pro návrh relevantní

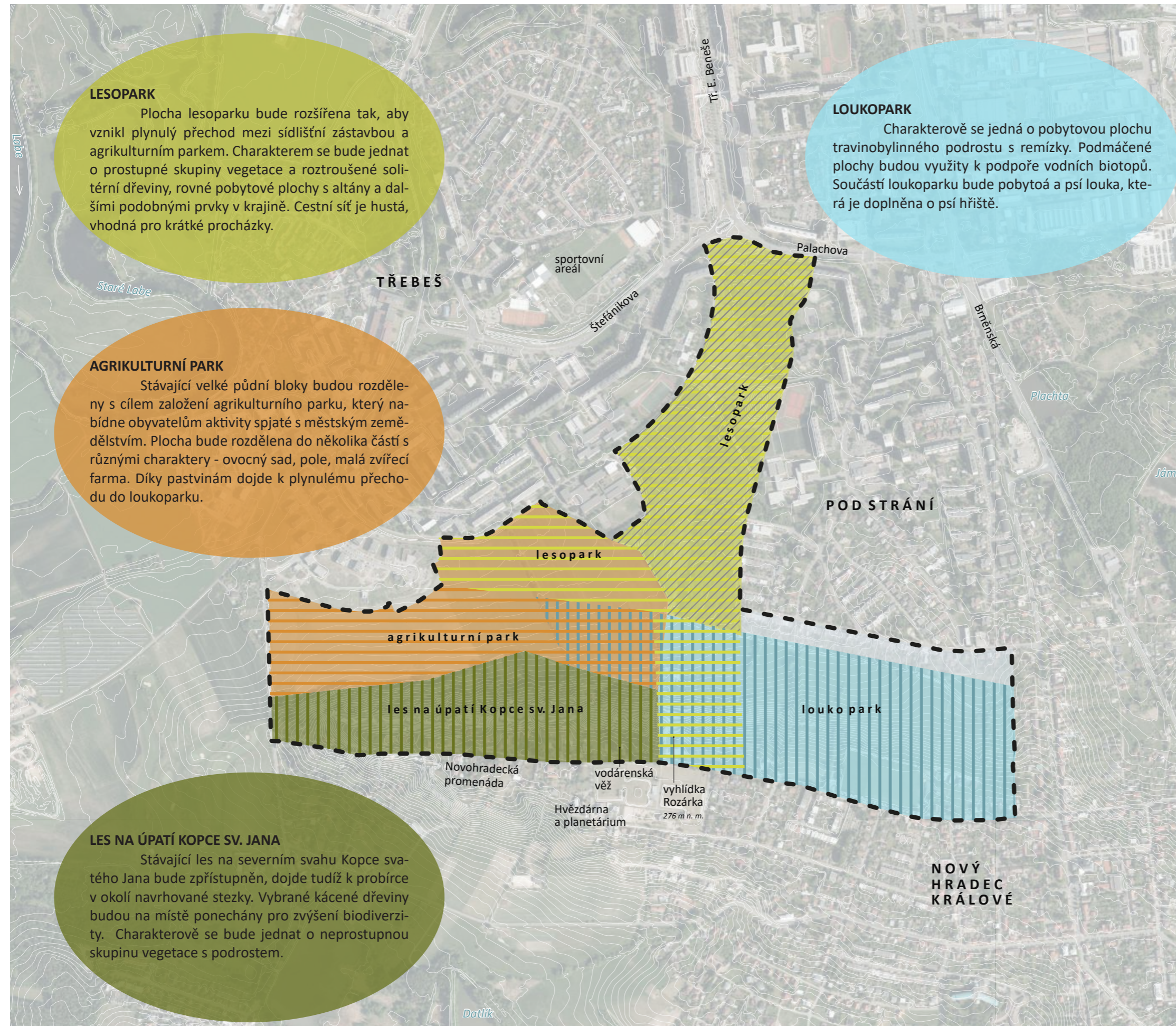
0 250 500 1000 m

obr. 151: Integrace území do kontextu města vlastní návrh, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

KONCEPT

Koncept projektu Srdce Hradce pracuje se čtyřmi základními vzájemně se prolínajícími plochami, které jsou odlišného charakteru. Propojeny jsou třemi hlavními krajinnými prvky (hlavními tématy) - cestní sítí, vegetace a voda. Každá z ploch nabízí několik možností využití prostoru.

V každém prostoru (s výjimkou lesa na úpatí kopce) je navržena rovná obytná plocha určená pro kumulaci většího počtu lidí (více viz tab. 9).

LESOPARK

Plocha lesoparku bude rozšířena tak, aby vznikl plynulý přechod mezi sídlištní zástavbou a agrikulturním parkem. Charakterem se bude jednat o prostupné skupiny vegetace a roztroušené solitérní dřeviny, rovné obytné plochy s altány a dalšími podobnými prvky v krajině. Cestní síť je hustá, vhodná pro krátké procházky.

LOUKOPARK

Charakterově se jedná o obytnou plochu travinobylinného podrostu s remízky. Podmáčené plochy budou využity k podpoře vodních biotopů. Součástí loukoparku bude obytná a psí louka, která je doplněna o psí hřiště.

AGRIKULTURNÍ PARK

Stávající velké půdní bloky budou rozděleny s cílem založení agrikulturního parku, který nabídne obyvatelům aktivity spjaté s městským zemědělstvím. Plocha bude rozdělena do několika částí s různými charaktery - ovocný sad, pole, malá zvířecí farma. Díky pastvinám dojde k plynulému přechodu do loukoparku.

LES NA ÚPATÍ KOPCE SV. JANA

Stávající les na severním svahu Kopce svatého Jana bude zpřístupněn, dojde tudíž k probírce v okolí navrhované stezky. Vybrané kácené dřeviny budou na místě ponechány pro zvýšení biodiverzity. Charakterově se bude jednat o neprostupnou skupinu vegetace s podrostem.

LEGENDA

 převzato a upraveno (Ateliér zahradní a krajinařské architektury Sessler/Babka, 2008)

návrh

- lesopark (cca 27 ha)
- agrikulturní park (cca 19 ha)
- loukopark (cca 25 ha)
- zachování zalesněného Kopce sv. Jana (cca 15 ha)

stávající stav

- lesopark
- louky
- les
- pole
- rodinné domy

0 100 200 500 m

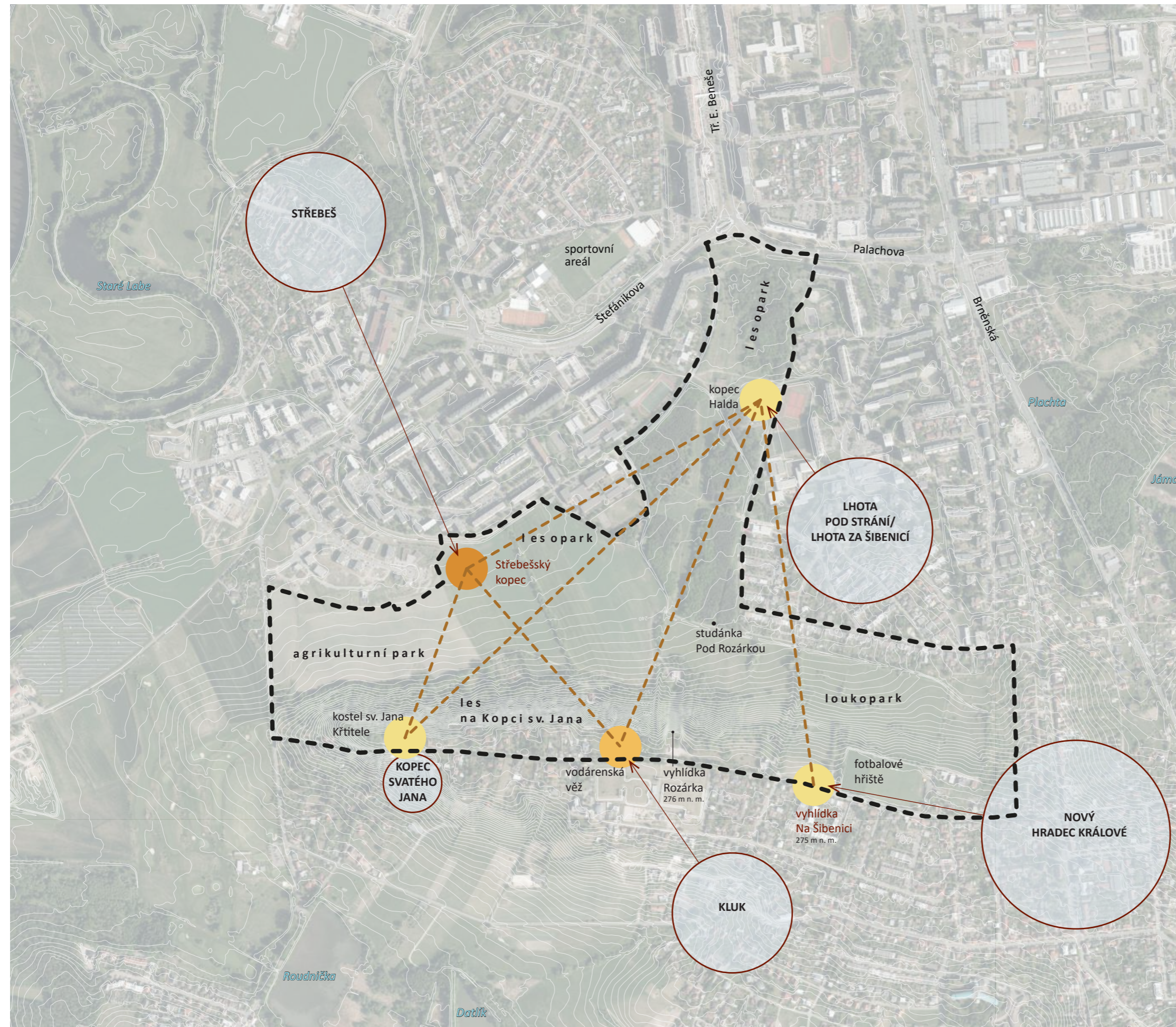
obr. 152: Koncept vlastní návrh, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

HISTORICKÁ STOPA MÍSTA

Symbolická vrstva historické stopy místa je do návrhu vložena vytvořením pohledových vazeb a umístěním informačních tabulí.

V okolí řešeného území se v minulosti nacházelo pět vesnic a osad. Každé z nich bude symbolicky věnováno jedno vyvýšené místo. Na mapě jsou znázorněny pohledové vazby mezi jednotlivými body zájmu. Z této vrstvy dále vychází zejména téma vegetace, kdy jsou nové dřeviny navrženy tak, aby nebránily výhledu na jednotlivá místa. Aby vznikl kompletní průhled, dojde u stávajících skupin vegetace postupnému uvolnění průhledu.

Dlouhodobou tradicí této oblasti je zemědělství, které zde projekt zachovává a představuje toto téma široké veřejnosti příjemným způsobem v podobě městského zemědělství.

LEGENDA

- původní vesnice a osady
- stávající body zájmu
- nově spjatý s historickou stopou místa, revitalizace prostorů
- stávající bod zájmu
- nově spjatý s historickou stopou místa, nový režim otevírací doby
- nově navrhovaný bod zájmu
- spjatý s historickou stopou místa
- navrhované pohledové vazby
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

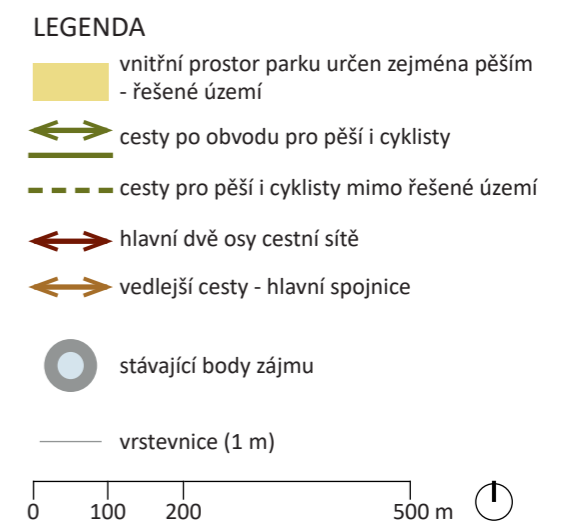
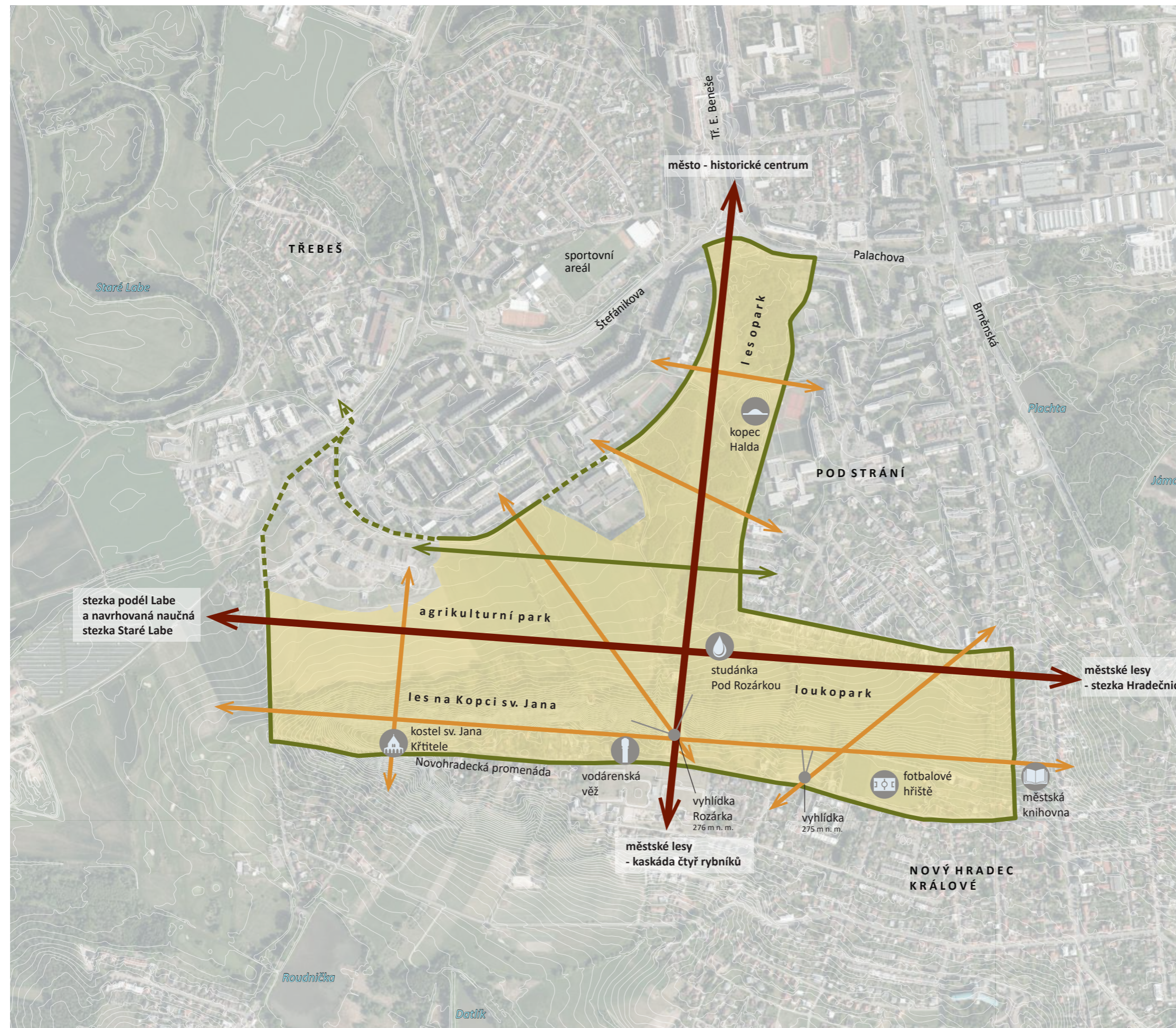
obr. 153: Historická stopa místa
vlastní návrh, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

KONCEPT CESTNÍ SÍTĚ

Vnitřní prostor parku je určen zejména pěším. Pro cyklisty (a další sportovce) je určena stezka po obvodu parku s jednou hlavní spojkou napříč územím (pod kopcem).

Koncept cestní sítě uvnitř území je založen na dvou osách. Tou první je osa spojující kaskádu čtyř rybníků přes Rozárku a lesopark ústící na Třidu E. Beneše, která dále pokračuje do historického centra města. Druhá osa spojuje přes nezalesněnou patu Kopce sv. Jana stezku Hradečnicki v městských lesích a stezku podél Labe s nově navrhovanou naučnou stezkou Staré Labe.

Vedlejší cesty v severní části propojují východní a západní část sídliště, dále se koncept zaměřuje na lepší propojení hřbetu a paty kopce.

obr. 154: Koncept cestní sítě
vlastní návrh, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

KONCEPT VEGETACE

Koncept vegetace je úzce spjat s konceptem rozdělení ploch (viz obr. 152). V lesoparku budou zanedbané skupiny dřevin upraveny dle studie pro lesopark (Ateliér pro zahradní a krajinářskou architekturu Sandler/Babka, 2008) a Návrhu pěstebních opatření (Ateliér krajinářské tvorby Sandler/Radilová, 2023). Vzniknou tak příjemné prosvětlené skupiny, do kterých se budou moci umístit např. altány či jiná drobná posezení.

Vlastní návrh rozšiřuje lesopark a tím vytváří plynulý přechod mezi sídlištěm a zemědělskou krajinou.

Součástí agrikulturního parku bude ovocný sad, zbytek zemědělské krajiny bude obohacen o doprovodnou vegetaci cest v podobě pásů dřevin (stromů i keřů).

V loukoparku budou doplněny remízky a podél Střebešského potoka bude založena lužní vegetace.

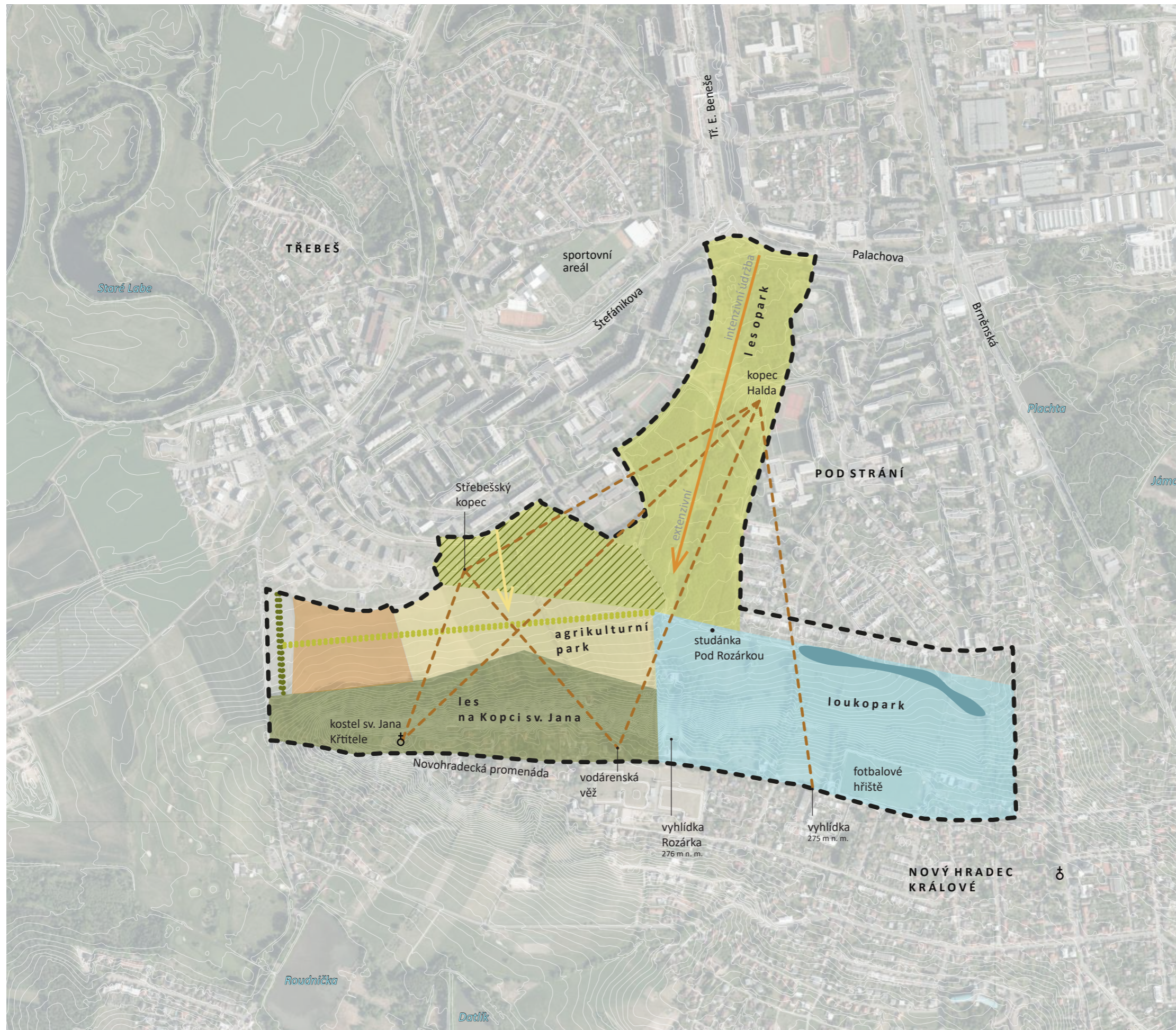
Koncept navrhovaných vegetačních skupin a probírky stávajících dřevin vychází z pohledových vazeb, které vzniknou na základě symbolické (historické) vrstvy projektu (viz obr. 153)

LEGENDA

- intenzita údržby v lesoparku
- plynulý přechod mezi sídlištěm a zemědělskou krajinou
- prosvětlené skupiny vegetace a roztroušené solitery v louce
- rozšíření stávajícího lesoparku
- doprovodná vegetace cest
- ovocný sad
- zachovaný charakter lesa, probírka pouze kolem nové cesty (vybrané odstraňované dřeviny ponechány)
- doplnění remízků v louce
- lužní vegetace kolem Střebešského potoka
- protivětrný izolační pás dřevin
- doprovodný pás vegetace protierozní cesty
- kompozice navrhovaných skupin vegetace dle pohledových vazeb (viz obr. 153)/ probírka stávající vegetace v místě průhledu
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

0 100 200 500 m

obr. 155: Koncept vegetace
vlastní návrh, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

KONCEPT VODY V KRAJINĚ

Koncept vody v krajině je zaměřen na zadržování vody v krajině, zároveň poskytuje opatření proti vodní erozi. Revitalizací vodního toku a založením tůňek a nových potočních ramen se těchto aspektů docílí. Vytvoří se biotopy pro vlhkomilné druhy a v neposlední řadě se bude jednat i o estetický krajínotvorný prvek. Estetice a historické osvětě napomůže úprava okolí studánky Pod Rozárkou.

LEGENDA

- stávající betonové potoční koryto
- stávající zatrubněný potok
- stávající vodní plochy
- místa s nejvyšší akumulací odtokových linií
- návrh revitalizace Střebešského potoka
- návrh nových ramen Střebešského potoka
- rekonstrukce studánky Pod Rozárkou
- silně podmáčená místa - založení tůňek
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

0 100 200 500 m

obr. 156: Koncept vody v krajině
vlastní návrh, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

ZOBYTNĚNÍ ÚZEMÍ

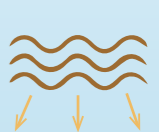
PROSTUPNOST

VEGETACE

VODA

PROSTUPNOST, DOPRAVA A CESTNÍ SÍŤ

Navrhované značené turistické trasy tvoří v území kosterní cestní síť. Vnitřní cesty parku jsou vedeny na základě logického propojení navrhovaných i stávajících bodů zájmu a návrhem různě dlouhých vycházkových okruhů. Dále cestní síť tvoří několik obnovených cest v kombinaci s návrhem nových protierozních cest.

Území je nově přístupné z několika míst. Dle návrhu Ateliéru zahradní a krajinařské tvorby Sendler/Babka je v severním cípu území nově přístupno po rampě vedoucí z podchodu. Dojde tak k lepší integraci celého lesoparku do kontextu severní části Moravského Předměstí.

Východní část území je nově napojena skrz Městskou knihovnu. Po obvodu celého parku je na mapě vyznačeno několik dalších nových vstupů navazujících na nové značené turistické trasy a vnitřní cestní síť parku.

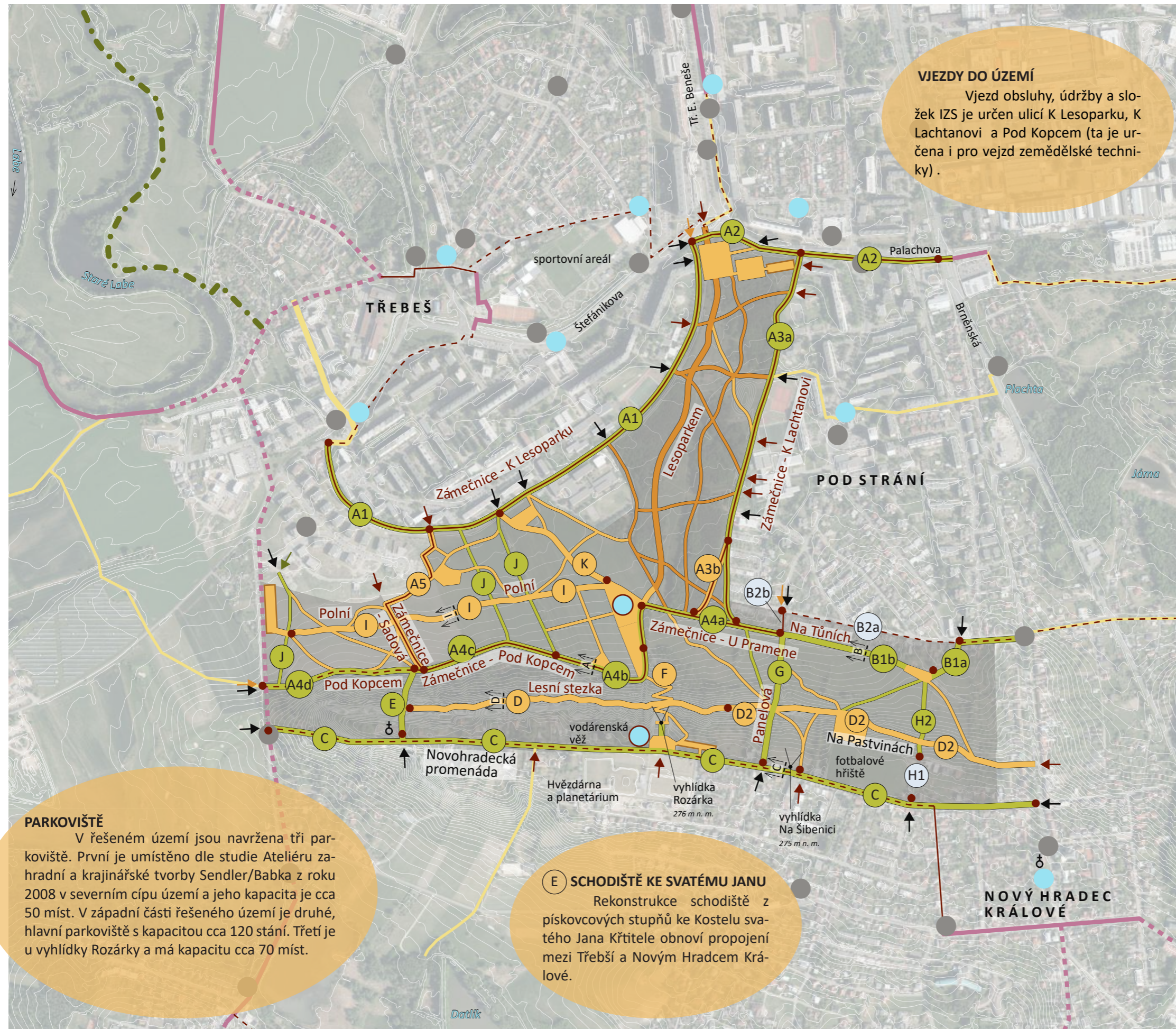
V celém řešeném území je oddělen pohyb pěších i cyklistů.

LEGENDA

- XY označení stávající cesty
- XY označení rekonstrukce stávající cesty
- XY označení nově navrhované cesty
- oddělení úseku
- stávající cesta beze změny
- stávající cesta rekonstruovaná
- nově navrhovaná cesta
- převzatý návrh cestní sítě
- navrhovaná značená turistická trasa
- stávající cyklostezka
- stávající cyklotrasa
- navrhovaná cyklostezka
- navrhovaná cyklotrasa
- navrhovaná naučná stezka Staré Labe
- navrhované parkoviště
- navrhované zpevněné plochy
- Polní nový název cesty
- ➔ stávající vstup do území
- ➔ stávající vjezd do území
- ➔ navrhovaný vstup do území
- ➔ navrhovaný vjezd do území
- stávající zastávka MHD
- stanice sdílených kol
- navrhovaná stanice sdílených kol

0 100 200 500 m

pozn.: šířka cest není v měřítku, ale odpovídá jejich hierarchii, kdy nejtlustší jsou nejvýznamnější/hlavní cesty
 obr. 157: Návrh cestní sítě - situace M1:10000
 vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
 Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

VJEZDY DO ÚZEMÍ
 Vjezd obsluhy, údržby a složek IZS je určen ulicemi K Lesoparku, K Lachtanovi a Pod Kopcem (ta je určena i pro vjezd zemědělské techniky).

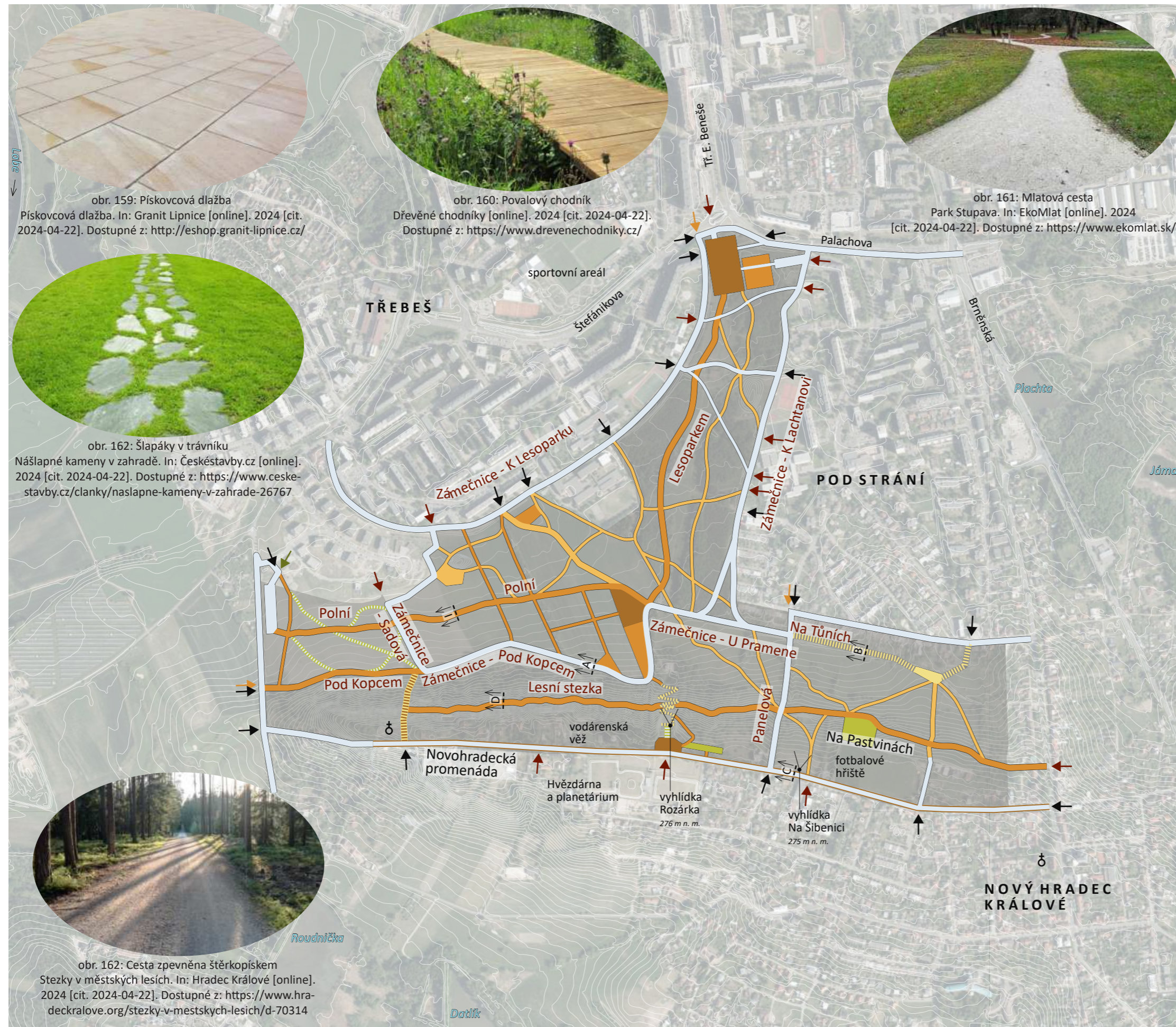
PARKOVIŠTĚ
 V řešeném území jsou navržena tři parkoviště. První je umístěno dle studie Ateliéru zahradní a krajinařské tvorby Sendler/Babka z roku 2008 v severním cípu území a jeho kapacita je cca 50 míst. V západní části řešeného území je druhé, hlavní parkoviště s kapacitou cca 120 stání. Třetí je u vyhlídky Rozárky a má kapacitu cca 70 míst.

E SCHODIŠTĚ KE SVATÉMU JANU
 Rekonstrukce schodiště z pískovcových stupňů ke Kostelu svatého Jana Křtitele obnoví propojení mezi Třebší a Novým Hradcem Králové.

KONCEPT MATERIÁLŮ PLOCH A POVRCHŮ

Cesty v lesoparku jsou převzaty ze studie Ateliéru zahradní a krajinnářské tvorby Sendler/Babka z roku 2008. Asfaltové komunikace propojují ulice K Lesoparku a K Lachtanovi, vnitřní parkové cesty jsou z mlatu.

Cesty jsou navrženy z místních materiálů. Nejfrekventovanější komunikace jsou zpevněné štěrkopískem, vedlejší (vnitřní) cesty parku s šířkou 1,5 metrů budou z okrového mlatu. Stezka Zámečnice a na ni navazující komunikace jsou asfaltové. Na podmáčených místech (Na Tůních) navrhuji povalový chodník z místního smrkového dřeva. V sadu a u vyhlídky Rozárky se nachází nenápadné šlapákové cestičky. Novohradeckou promenádu lemují chodníky z pískovcové dlažby. Na vyhlídce Rozárka a galerii Pod Rozárkou je navržena vyhlídková stezka z povalů.

obr. 159: Pískovcová dlažba
Pískovcová dlažba. In: Granit Lipnice [online]. 2024 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <http://eshop.granit-lipnice.cz/>

obr. 160: Povalový chodník
Dřevěné chodníky [online]. 2024 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.drevenechodniky.cz/>

obr. 161: Mlatová cesta
Park Stupava. In: EkoMlat [online]. 2024 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.ekomlat.sk/>

obr. 162: Šlapáky v trávniku
Nášlapné kameny v zahradě. In: Českéstavby.cz [online]. 2024 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.ceskestavby.cz/clanky/naslapne-kameny-v-zahrade-26767>

obr. 162: Cesta zpevněná štěrkopískem
Stezky v městských lesích. In: Hradec Králové [online]. 2024 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/stezky-v-mestskych-lesich/d-70314>

LEGENDA

- asfalt
- mechanicky zpevněné kamenivo (MZK)
- mlat
- povalový chodník (dřevo)
- šlapáky v trávniku
- pískovcové schodiště
- chodníky z pískovcové dlažby
- asfaltová plocha
- štěrkotrávníková plocha
- dlážděná plocha
- plocha zpevněná štěrkopískem
- dřevěné molo
- Polní** nový název cesty
- stávající vstup do území
- stávající vjezd do území
- navrhovaný vstup do území
- navrhovaný vjezd do území
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

pozn.: šířka cest není v měřítku, ale odpovídá jejich hierarchii, kdy nejtlustší jsou nejvýznamnější/hlavní cesty

obr. 158: Koncept materiálů ploch a povrchů - situace M1:10000 vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

POPIS JEDNOTLIVÝCH ÚSEKŮ CESTNÍ SÍTĚ

označení cesty	popis stávajícího stavu	popis navrhovaného záměru	typ pohybu	povrch	vlastnictví města	bezbariérovost	poznámka
A ZÁMEČNICE							
A1	komunikace z živičného povrchu	rozšíření stávajícího chodníku na maximální možnou šířku, založení dělené stezky pro chodce a cyklisty/inline bruslaře, jednotlivé pruhy odděleny pásem z dlažby	cyklisté, inline bruslaři, pěší, obsluha a údržba	asfalt	ano	ano	nový název cesty "K Lesoparku"
A2			cyklisté, inline bruslaři, pěší	asfalt	ano	ano	ulice Palachova
A3a			cyklisté, inline bruslaři, pěší	asfalt	ano	ano	nový název cesty "K Lachtanovi"
A3b	náznak pěšiny, neprostupné	propojení cesty K Lachtanovi s cestou U Pramene, založení dělené stezky pro chodce a cyklisty/inline bruslaře, jednotlivé pruhy odděleny pásem z dlažby (50 cm)	cyklisté, inline bruslaři, pěší	asfalt	ano	ano	
A4a	komunikace z živičného povrchu	rozšíření stávající cesty, založení dělené stezky pro chodce a cyklisty/inline bruslaře, jednotlivé pruhy odděleny pásem z dlažby (50 cm)	pěší, cyklisté, inline bruslaři obsluha a údržba	asfalt	ano	ano	nový název cesty "U Pramene"
A4b	cesta z MZK			asfalt	ne	ano	nový název cesty "Pod Kopcem"
A4c	cesta z MZK			asfalt	ano	ano	nový název cesty "Pod Kopcem"
A4d	cesta z MZK	rozšíření stávající cesty	pěší, cyklisté, obsluha a údržba	MZK	ano	ano	nový název cesty "Pod Kopcem"
A5	cesta z MZK	založení dělené stezky pro chodce a cyklisty/inline bruslaře na pozemku města, jednotlivé pruhy odděleny pásem z dlažby (50 cm)	pěší, cyklisté, inline bruslaři	asfalt	ano	ano	nový název cesty "Sadová"
B NA TŮNÍCH							
B1a	podmáčená pěšina	povalový chodník z místního materiálu (smrkové dřevo) s minimální spárou	pěší	dřevo	cca 50 % navrh. délky úseku	ano	nový název "NaTůních"; nájezdová rampa na povalový chodník
B1b	místní komunikace	označení cyklotrasy v ulici Blodkova	cyklisté, pěší, motorová vozidla	stávající - živičný povrch	ano	ano	ulice Blodkova
B2a	podmáčená pěšina	povalový chodník z místního materiálu (smrkové dřevo) s minimální spárou a s rozšířenými pobytovými prostory	pěší	dřevo	ano	ano	nový název "NaTůních"; nájezdová rampa na povalový chodník
B2b	místní obslužná komunikace	označení cyklotrasy po stávající komunikaci	cyklisté, pěší, motorová vozidla	stávající - živičný povrch	ano	ano	

označení cesty	popis stávajícího stavu	popis navrhovaného záměru	typ pohybu	povrch	vlastnictví města	bezbariérovost	poznámka
C NOVOHRADECKÁ PROMENÁDA							
C	tzv. Novohradecká promenáda - pouze silnice, místy úzký chodník (na straně s rodinnými domky)	zjednosměrnění ulic Zámeček a Husova; v místech, kde je to možné (zejména pak u vyhlídkových míst), vytvoření chodníku po obou stranách promenády, obousměrný provoz cyklistů	pěší, cyklisté, motorová vozidla	asfalt pískovcová dlažba	ano	ano	dosadba lipového stromořadí, bezbariérová od kostela sv. Antonína ke kostelu sv. Jana Křtitele
D LESNÍ STEZKA							
D1	zcela neprostupná zalesněná část Kopce svatého Jana	založení lesní cesty, která bude zpevněna místním štěrkopískem	pěší	MZK	ne	ne	nový název "Lesní stezka"
D2	travinobylinný porost na úbočí Kopce sv. Jana, roztroušené vegetační skupiny, vyšlapané pěšiny	vazba na lesní stezku, nová cesta prochází východní částí severního úbočí Kopce svatého Jana k psímu hřišti a končí u městské knihovny	pěší	MZK	cca 10 % navrh. délky úseku	ne	nový název podle ulice Na Pastvinách; rozšíření komunikace z 1,5 m (D1) na 3 m (D2)
E	strmá pěšina navazující na chátrající schody	rekultivace schodiště	pěší	pískovcové stupně	ano	ne	Schodiště ke svatému Janu
F	bývalý lyžařský svah	založení klikaté cesty od vyhlídky k centru, cesta doplněna pobytovými moly	pěší	dřevo	ano	ano	galerie Rozárka
G	panelová cesta	panelová cesta bude nahrazena asfaltovým povrchem	pěší	asfalt	ano	ne	nový název "Panelová"
H1	slepá komunikace	ponecháno bez zásahu	pěší, motorová vozidla	stávající - asfalt	ano	ano	
H2	travinobylinný porost s roztroušenou vegetací s vyšlapanou pěšou	propojení Novohradecké promenády a cesty "Na Tůních"	pěší	MZK	ne	ne	
I	orná půda/trvale travní porost	protierozní cesta pro pěší zpevněna místním štěrkopískem	pěší	MZK	ne	ano	nový název "Polní"
J	pěšiny mezi poli	cesta zpevněná štěrkopískem propojující centrum se západní komunitní zahradou	pěší	MZK	ne	ano	
K	orná půda/trvale travní porost	cesta z MZK	pěší	MZK	ne	ano	

tab. 4: Popis jednotlivých úseků cestní sítě vlastní zpracování
pozn.: MZK = mechanicky zpevněné kamenivo

VZOROVÉ ZNÁZORNĚNÍ VYBRANÝCH ÚSEKŮ CESTNÍ SÍTĚ

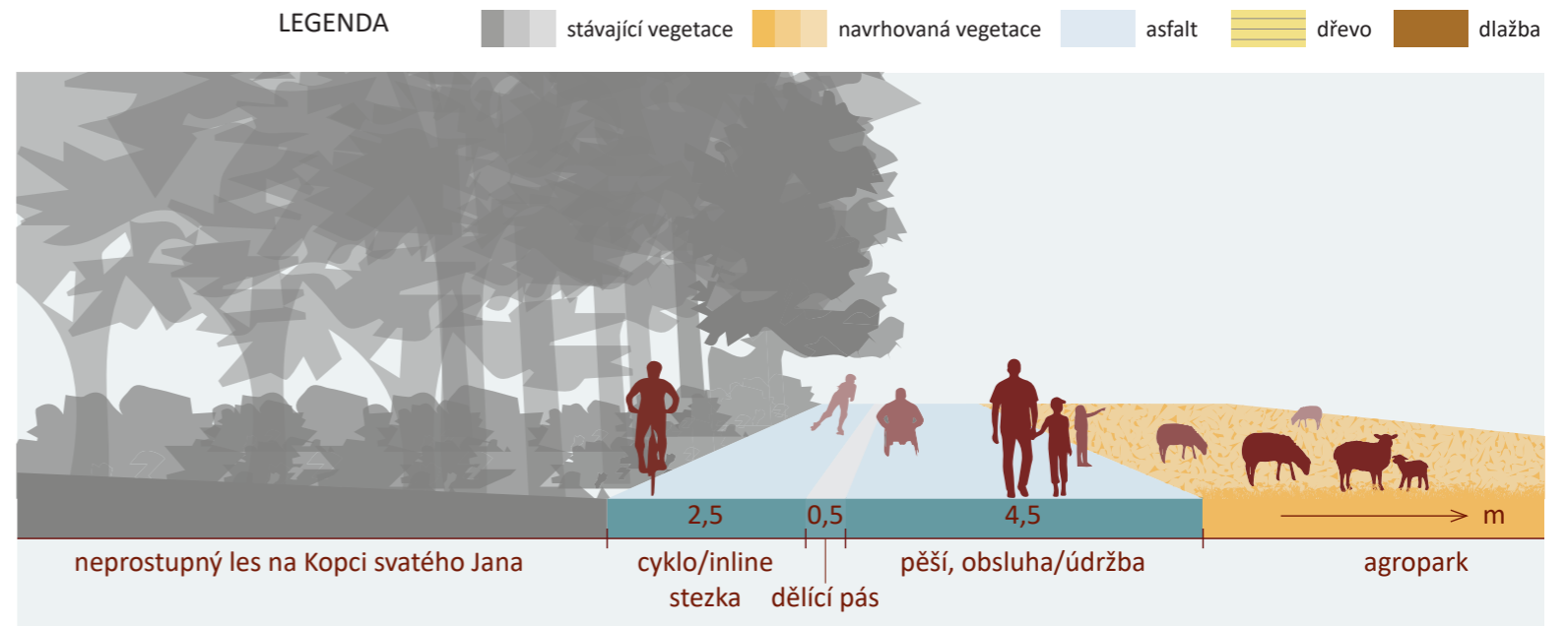
A ZÁMEČNICE

Navrhovaná okružní stezka Zámečnice tvoří hlavní tepnu celého parku. Je pojmenována podle Zámečku, jenž se dříve nacházel na Kopci svatého Jana, po jehož severním úpatí značná část stezky vede. Tvar slova je odvozen od názvů již existujících stezek v městských lesích - Hradečnice, Písečnice.

Asfaltový povrch bude příjemný nejen pro cyklisty a inline bruslaře, ale i pro vozíčkáře či rodiny s kočárkem. Stezka má odděleny jízdní a pěší pruhy a je v celé své délce bezbariérová.

obr. 163: Stávající stav cesty na severním úpatí Kopce sv. Jana vlastní foto

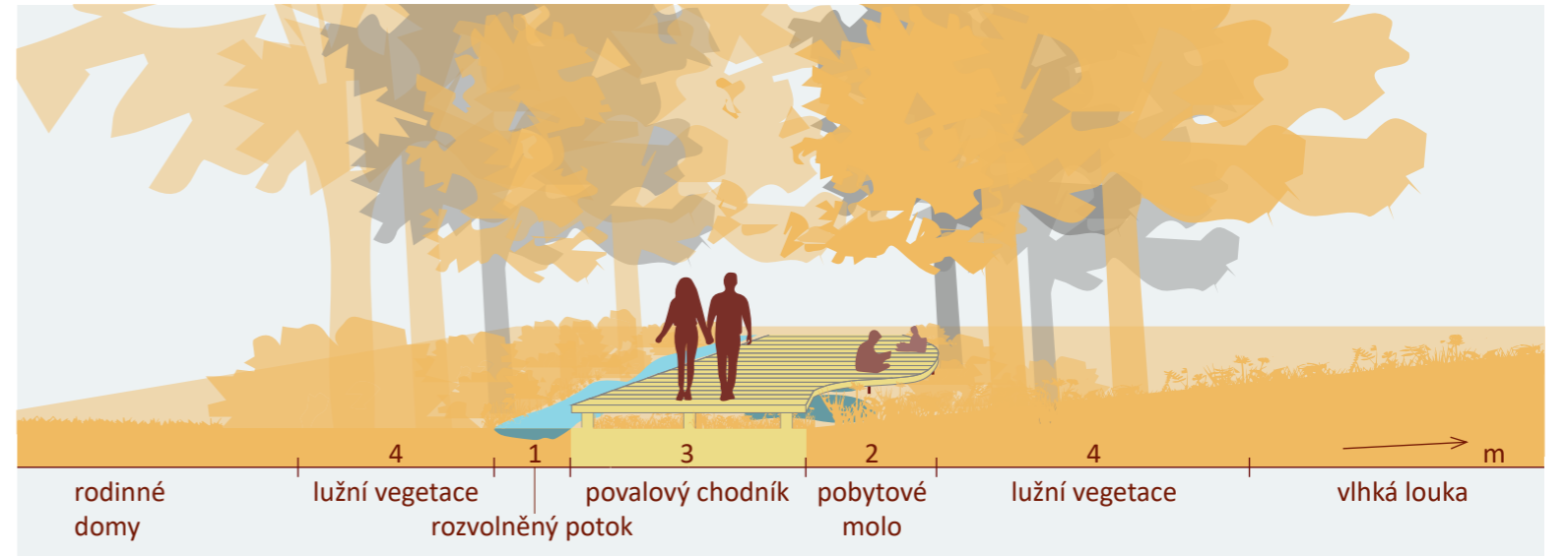
obr. 164: Vzorové znázornění Zámečnice (typ A) M1:100 vlastní zpracování

B NA TŮNÍCH

Navrhovaný povalový chodník povede podél rozvolněného Střebežského potoka a nad nově vzniklými tůňkami. Ve vybraných místech bude rozšířen, dojde tak k vytvoření pobytových míst. Cesta není určena pro cyklisty. Je sjízdná pro invalidní vozíky a kočárky, pro které je navržena nájezdová rampa. Povalový chodník je vyroben z místního smrkového dřeva.

obr. 165: Stávající stav pěšiny vlastní foto

obr. 166: Vzorové znázornění cesty Na Tůních (typ B) M1:100 vlastní zpracování

C NOVOHRADECKÁ PROMENÁDA

Zavedením jednosměrného provozu vozidel v ulicích Husova a Zámeček se uvolní více prostoru pro vytvoření chodníku po obou stranách ulice. Cyklisté budou moci využívat oba jízdní pruhy. Na straně s rodinnými domy postačí úzký chodník, na severní straně vznikne vyhlídková promenáda. V místech, kde to prostorové podmínky umožní, budou v ulici doplněna lipová stromořadí. Povrch chodníků tvoří pískovcová dlažba.

obr. 167: Stávající stav ulice Husova vlastní foto

obr. 168: Vzorové znázornění Novohradecké promenády (typ C) M1:100 vlastní zpracování

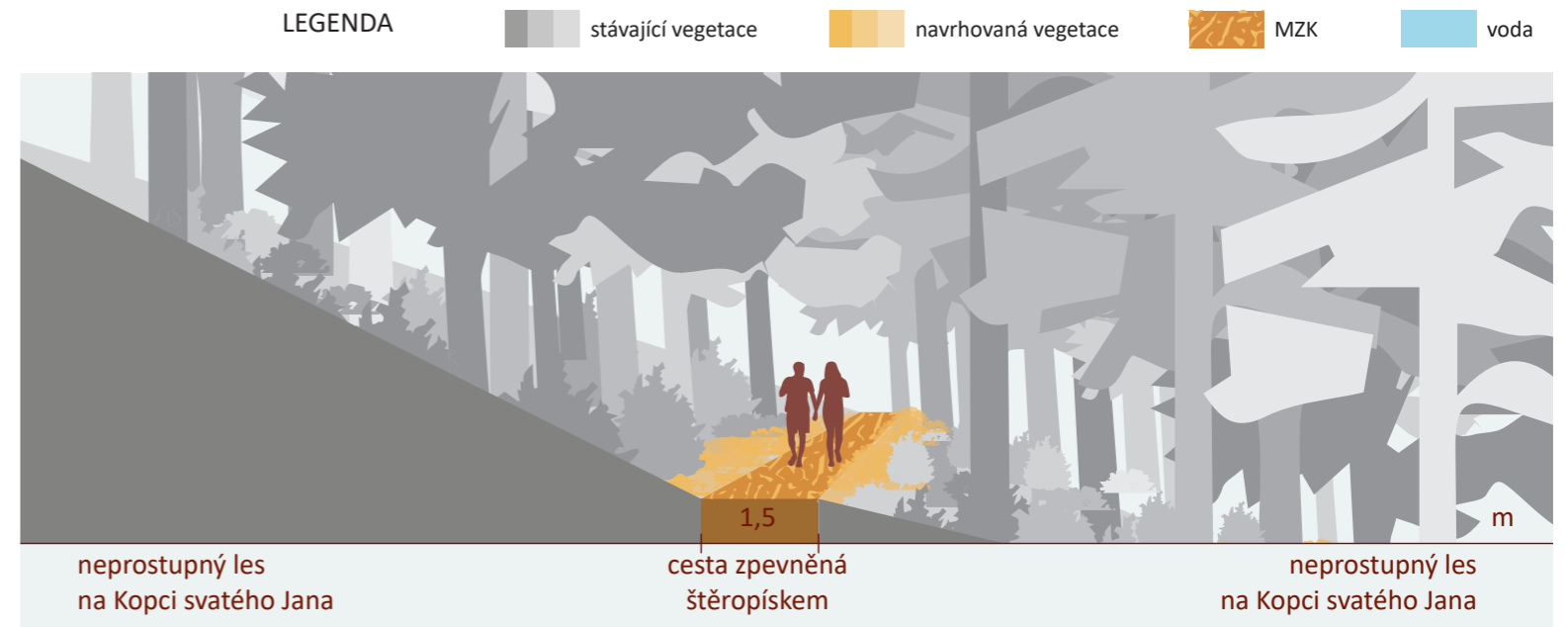
CESTNÍ SÍŤ - VYBRANÉ VZOROVÉ ŘEZOPOHLEDY

D LESNÍ STEZKA

Les na Kopci svatého Jana je v současné době zcela neprostupný (zejména ve vrchní a střední části). Navrhovaná lesní stezka umožní procházku po jeho severním úbočí. Cesta bude zpevněna místním štěrkopískem, je vedena po vrstevnici, tudíž napomůže snížení rizika vodní eroze.

obr. 169: Stávající stav severního úbočí Kopce sv. Jana (cesta neexistuje) vlastní foto

neprostupný les na Kopci svatého Jana

cesta zpevněná štěrkopískem

neprostupný les na Kopci svatého Jana

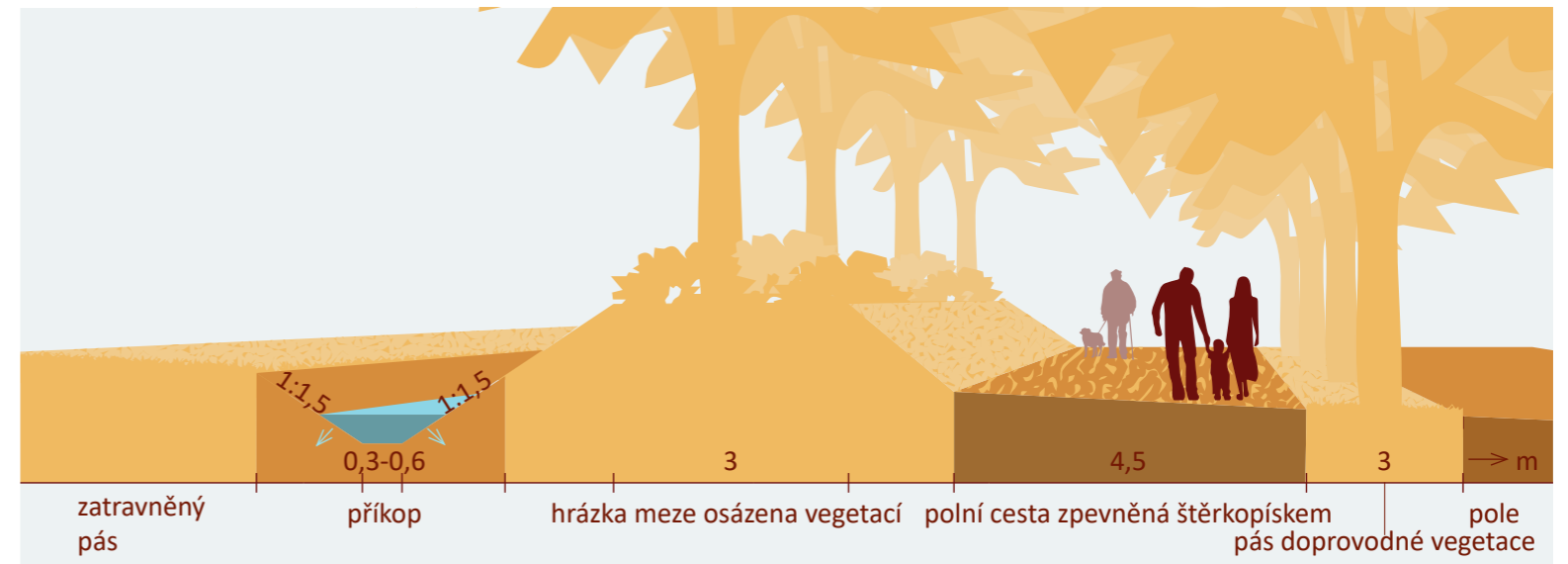
obr. 170: Vzorové znázornění Lesní stezky (typ D) M1:100 vlastní zpracování

I POLNÍ

Polní cesta s protierozní funkcí přispívá k zabraňování zejména vodní erozi a zároveň zvyšuje propustnost zemědělskou krajinou. Je vedena po vrstevnici a na straně proti svahu doplněna příkopem, který zachycuje plošný odtok vody. Na příkop navazuje mez, jejíž hrázka je osázena doprovodnou vegetací, která vytvoří interakční prvek. Na spodní straně je cesta zpevněná štěrkopískem doplněna vegetací.

obr. 171: Stávající stav zemědělské krajiny (cesta neexistuje) vlastní foto

zatravněný pás

příkop

hrázka meze osázena vegetací

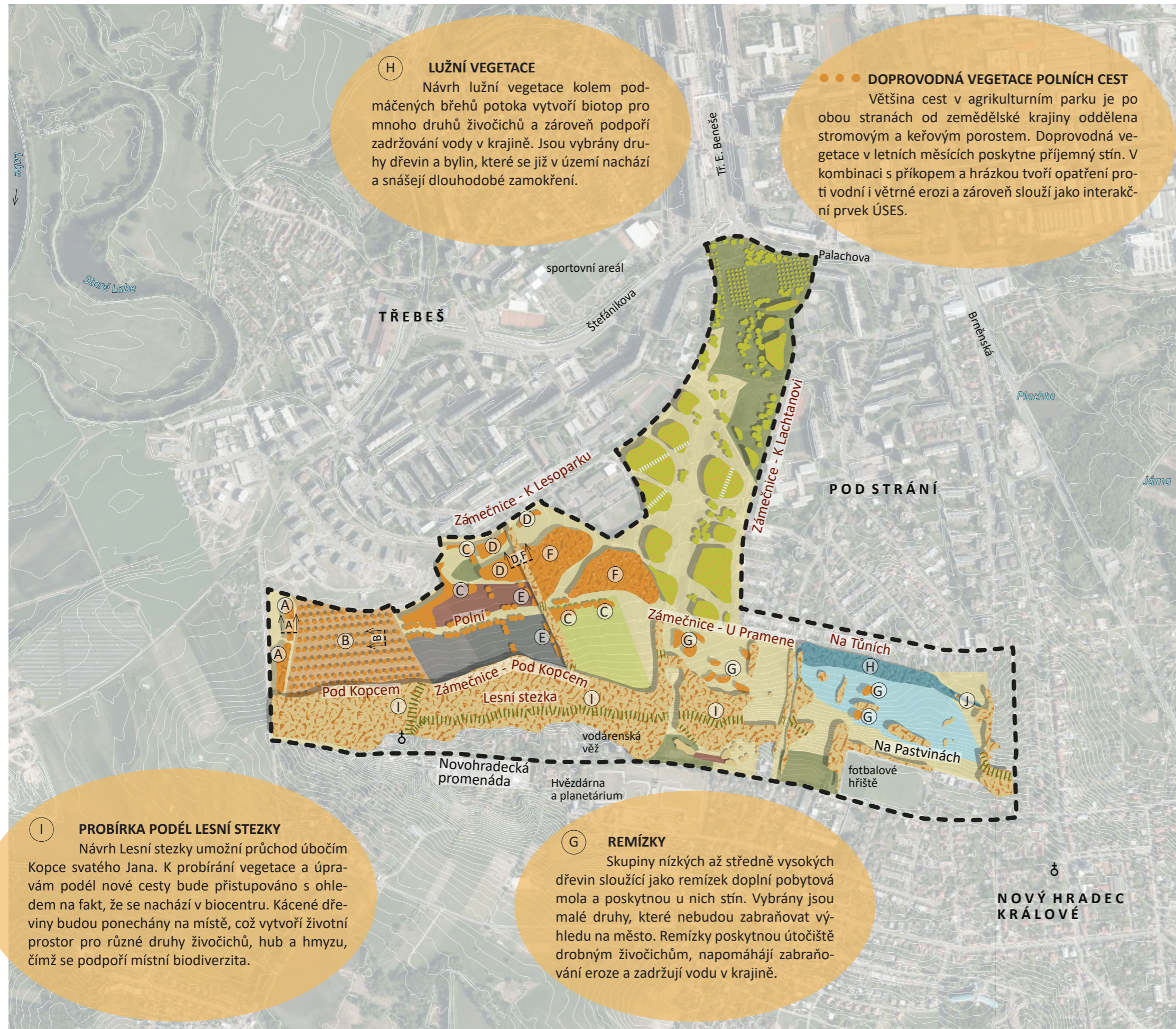
polní cesta zpevněná štěrkopískem pás doprovodné vegetace

obr. 172: Vzorové znázornění protierozní cesty Polní (typ I) M1:100 vlastní zpracování

VEGETACE

Návrh vegetace zvyšuje kvalitu pobytu v území, zároveň podporuje přírodní hodnoty a napomáhá proti větrné i vodní erozi. Navrhované druhové složení jednotlivých vegetačních skupin klade důraz na pestrou diverzitu a je vybíráno dle výskytu v území, vhodnosti pro dané stanoviště a potenciální přirozené vegetace.

Podél většiny cest je navržena doprovodná vegetace, případně je v místě jejich vedení navržena probírka a úprava stávající vegetace.

H LUŽNÍ VEGETACE

Návrh lužní vegetace kolem podmáčených břehů potoka vytvoří biotop pro mnoho druhů živočichů a zároveň podpoří zadržování vody v krajině. Jsou vybrány druhy dřevin a bylin, které se již v území nachází a snázejí dlouhodobé zamokření.

G G DOPROVODNÁ VEGETACE POLNÍCH CEST

Většina cest v agrikulturním parku je po obou stranách od zemědělské krajiny oddělena stromovým a keřovým porostem. Doprovodná vegetace v letních měsících poskytne příjemný stín. V kombinaci s příkopem a hrázkou tvoří opatření proti vodní i větrné erozi a zároveň slouží jako interakční prvek ÚSES.

I I PROBÍRKA PODÉL LESNÍ STEZKY

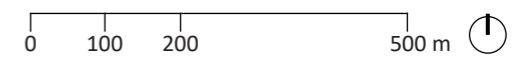
Návrh Lesní stezky umožní průchod úbočím Kopce svatého Jana. K probírání vegetace a úpravám podél nové cesty bude přístupováno s ohledem na fakt, že se nachází v biocentru. Kácené dřeviny budou ponechány na místě, což vytvoří životní prostor pro různé druhy živočichů, hub a hmyzu, čímž se podpoří místní biodiverzita.

G G REMÍZKY

Skupiny nízkých až středně vysokých dřevin sloužící jako remízky doplní pobytová mola a poskytnou u nich stín. Vybrány jsou malé druhy, které nebudou zabraňovat výhledu na město. Remízky poskytnou útočiště drobným živočichům, napomáhají zabraňování eroze a zadržují vodu v krajině.

LEGENDA

- (A) označení vegetační skupiny
- stromové patro
- stromové, keřové patro
- stromové, keřové, bylinné patro
- stávající vzrostlá vegetace
- navrhovaná vegetace
- navrhovaná lužní vegetace
- převzatý návrh úpravy stávající vegetace
- parkový trávník
- travinobylinná směs
- travinobylinná směs - pastva
- travinobylinná směs určená do sadů
- vlhká květnatá louka
- šterkový trávník
- orná půda - střídání zemědělských plodin
- orná půda - pěstování ovoce a zeleniny
- probírka/odstranění a úprava vegetace v místě navrhované cestní sítě
- probírka/odstranění vegetace v místě pohledové vazby
- doprovodná vegetace cest
- ovocný sad
- Polní nový název cesty
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

obr. 173: Návrh vegetace - situace M1:10000
vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK
Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

NAVRHOVANÉ VEGETAČNÍ SKUPINY

ozn.	cílový charakter	druhové složení
A	pruh trvalé dřevinné vegetace s funkcí opatření proti větrné erozi	<i>Quercus robur, Tilia cordata, Acer platanoides, Pinus sylvestris, Prunus avium, Prunus cerasifera, Prunus spinosa</i>
B	ovocný sad	<i>Malus domestica, Pyrus communis, Prunus domestica, Prunus avium, Prunus spinosa, Cornus mas, Ribes rubrum</i>
C	drobné skupiny vegetace (pouze stromové patro) oddělující sídlištní zástavbu od okolní krajiny	<i>Quercus rubra, Alnus glutinosa, Salix alba, Sambucus nigra, Betula pendula</i> (tvořící plášť skupiny)
D	skupiny vegetace (pouze stromové patro) navazující na stávající lesopark s cílem jeho rozšíření	<i>Quercus robur, Acer platanoides, Prunus avium, Alnus glutinosa, Juglans regia</i>
E	drobné skupiny ovocných druhů dřevin (stromové a keřové patro) tvořící přirozený přechod mezi lesoparkem a agroparkem	<i>Prunus avium, Prunus spinosa, Prunus cerasifera, Malus domestica</i>
F	skupiny vegetace (stromové, keřové, bylinné patro) navazující na stávající lesopark s cílem jeho rozšíření	<i>Quercus robur, Acer platanoides, Carpinus betulus, Crataegus monogyna, Prunus domestica, Sorbus aucuparia, Rosa canina, Molinia arundinacea, Festuca ovina, Calluna vulgaris</i> , podél potoka: <i>Alnus glutinosa, Salix alba, Sambucus nigra, Prunus padus</i>
G	skupiny nízkých, až středně vysokých dřevin s funkcí remízku	<i>Acer campestre, Prunus domestica, Sambucus nigra, Sorbus aucuparia</i>
H	lužní vegetace	<i>Alnus glutinosa, Ulmus sp., Salix alba, Quercus robur, Sambucus nigra, Prunus padus, Cornus sanguinea</i>
...	doprovodná vegetace polních cest - nepravidelný pás stromů a keřů	<i>Quercus robur, Tilia cordata, Acer platanoides, Prunus cerasifera, Prunus spinosa</i>

tab. 5: Přehled navrhovaných vegetačních skupin vlastní zpracování

ZÁSAHY DO STÁVAJÍCÍ VEGETACE

ozn.	popis stávajícího stavu	popis zásahu
I	zcela neprostupný vzrostlý les na severním úpatí Kopce sv. Jana; lze projít pouze po chátrajícím schodišti ke sv. Janu	probírka a úprava vegetace v okolí navrhované Lesní stezky a Schodů ke sv. Janu
J	dřeviny roztroušené podél koryta potoka	doplnění vegetace - měkký luh
	neprostupné husté skupiny vzrostlé vegetace (stromové, keřové, bylinné patro)	odstranění a úprava vegetace v místě navrhované cestní sítě
	husté neprostupné (často monokulturní) skupiny vzrostlé vegetace s náletovým podrostem	dle studie Ateliéru zahradní a krajinářské architektury Sendler/Babka (2008) a pěstebních opatření Ateliéru krajinářské tvorby Sendler/Radilová (září 2023) - viz tab. 2

tab. 6: Přehled zásahů do stávající vegetace vlastní zpracování

NAVRHOVANÉ VEGETAČNÍ POKRYVY

ozn.	navrhovaný pokryv	údržba	
		typ	správce
	parkový trávník	intenzivní	městské technické služby
	travinobylinná směs	extenzivní	městské technické služby
	travinobylinná směs - pastvina	pastva	správce zvířecí farmy (městské služby/ stávající obhospodařovatel/ zařídí provozovatel institucionálního městského zemědělství - např. školy)
	travinobylinná směs určená do sadů	seč pomocí řízené pastvy	městské technické služby
	vlhká květnatá louka	seč pomocí řízené pastvy	městské technické služby
	štěrkový trávník	intenzivní	městské technické služby
	travinobylinná směs okrajových pásů cest	pravidelná seč	městské technické služby

tab. 7: Přehled navrhovaných vegetačních pokryvů vlastní zpracování

HOSPODAŘENÍ NA ORNÉ PŮDĚ

ozn.	popis navrhované činnosti na stávající orné půdě	způsob sklizně	obhospodařovatel
	střídání zemědělských plodin	zemědělská technika	stávající
	pěstování ovoce a zeleniny	samosběr	stávající/ zařídí provozovatel institucionálního městského zemědělství - např. školy

tab. 8: Přehled hospodaření na orné půdě vlastní zpracování

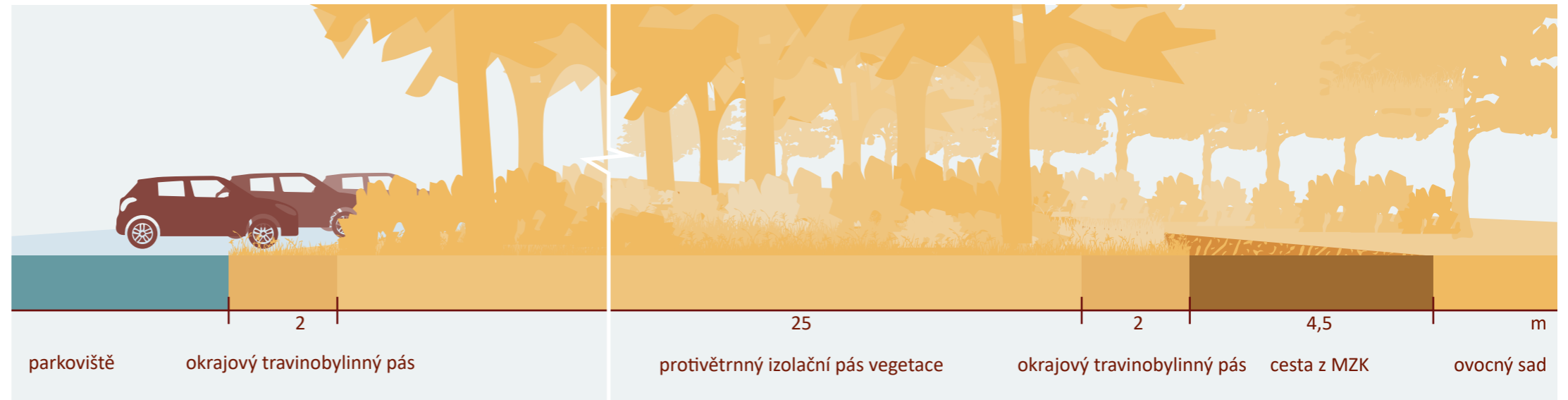
VZOROVÉ ZNÁZORNĚNÍ VYBRANÝCH VEGETAČNÍCH SKUPIN

LEGENDA

stávající vegetace navrhovaná vegetace asfalt MZK

A PROTIVĚTRNNÝ PÁS

Trvalý izolační pás vegetace je navržen kolmo na směr větru a tudíž plní funkci větrolamu. Vybrány jsou místní druhy dřevin, které jsou odolné vůči větru (viz tab. 5). Pás má navrženo keřové patro, které zabrání přízemnímu proudění a poslouží i jako hnízdiště ptáků a úkryt pro zvěř. Z hlediska estetiky vytváří tento pás dřevin přirozený přechod mezi silnicí s parkovištěm a ovocným sadem.

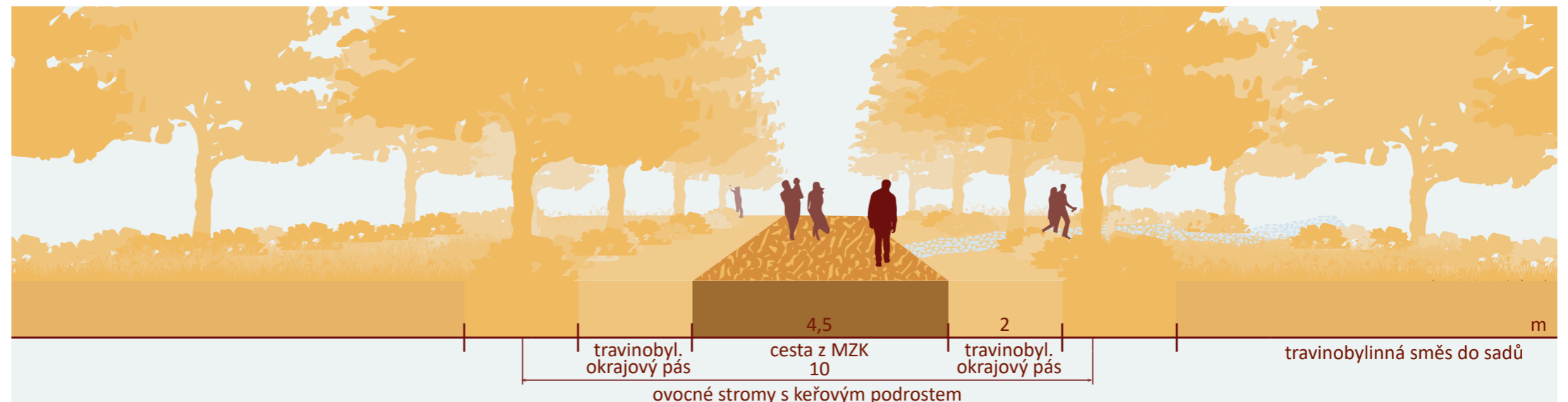

obr. 174: Vzorové znázornění protivětrnného pásu (ozn. A) vlastní zpracování

B OVOCNÝ SAD

Komunitní ovocný sad nabídne nový atraktivní způsob využití území. Stromy ve sponu 10 metrů jsou doplněny keřovým podrostem, který napomůže snížení rizika eroze. Podrost tvoří travinobylinná směs do sadů, jež je udržována sečí pomocí řízené pastvy.

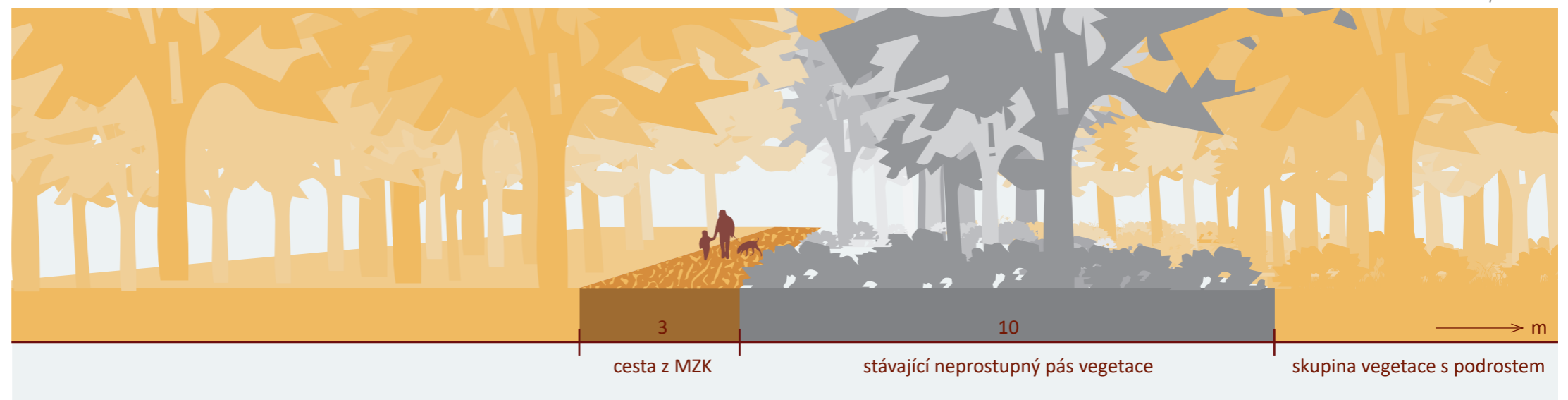
Celý sad je z východu na západ protnut hlavní cestou (Polní), podél níž je okrajový travinobylinný pás s intenzivní údržbou. Návrh nabízí i krátké procházkové okruhy sadem po nášlapných kamenech (šlapáčkách).

obr. 175: Vzorové znázornění ovocného sadu (ozn. B) vlastní zpracování

D ROZŠÍŘENÍ LESOPARKU

Rozšíření lesoparku vytvoří plynulý přechod mezi sídlištní zástavbou a zemědělskou krajinou. Navrhované skupiny vegetace přirozeně navazují na vegetaci stávající. Blíže k zástavbě jsou navrženy prosvětlené skupiny vegetace bez podrostu, která přechází do stávajícího neprostupného pásu dřevin, který je směrem k lesoparku rozšířen.

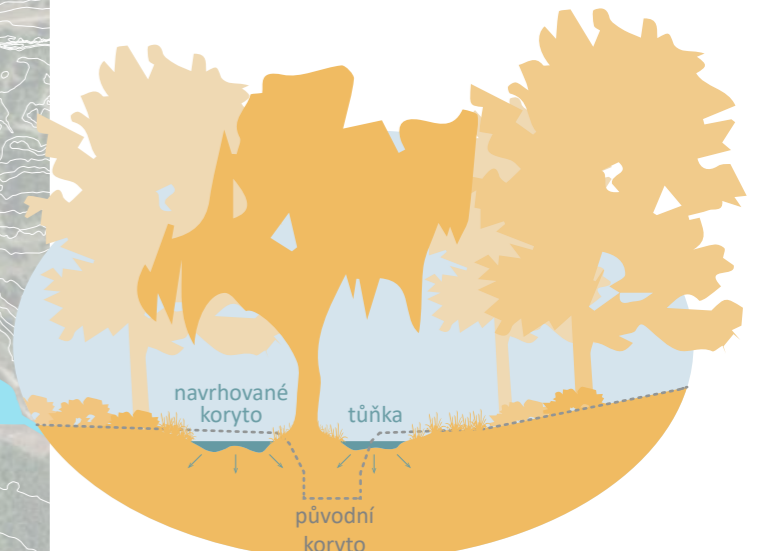

obr. 176: Vzorové znázornění rozšíření lesoparku (ozn. D, F) vlastní zpracování

VODA V KRAJINĚ

Revitalizací betonového potočního koryta dojde k navrácení jeho přirozeného toku. Dno bude zdrsněno a změkčeno, voda tak bude mít možnost se rozlít do šířky, přirozeně meandrovat a zpomalí se její odtok z krajiny. V nejpodmáčenějších místech (dle hydrogeologického průzkumu - viz str. 57) budou založeny tůňky, které podpoří život v okolí potoka. Koryto bude doplněno vlhkomilnými porosty. Na Tůních vznikne lužní les. Na většině místech dojde k jeho odtrubnění.

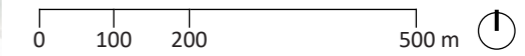
Potok bude pojmenován podle bývalé vesnice - Střebešský.

obr. 177: Schématický řez potočním korytem a tůňkou vlastní zpracování

obr. 178: Schématický řez potočním korytem vlastní zpracování

obr. 179: Revitalizace potočního koryta - situace M1:10000 vlastní zpracování, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

ZATRAKTIVNĚNÍ ÚZEMÍ

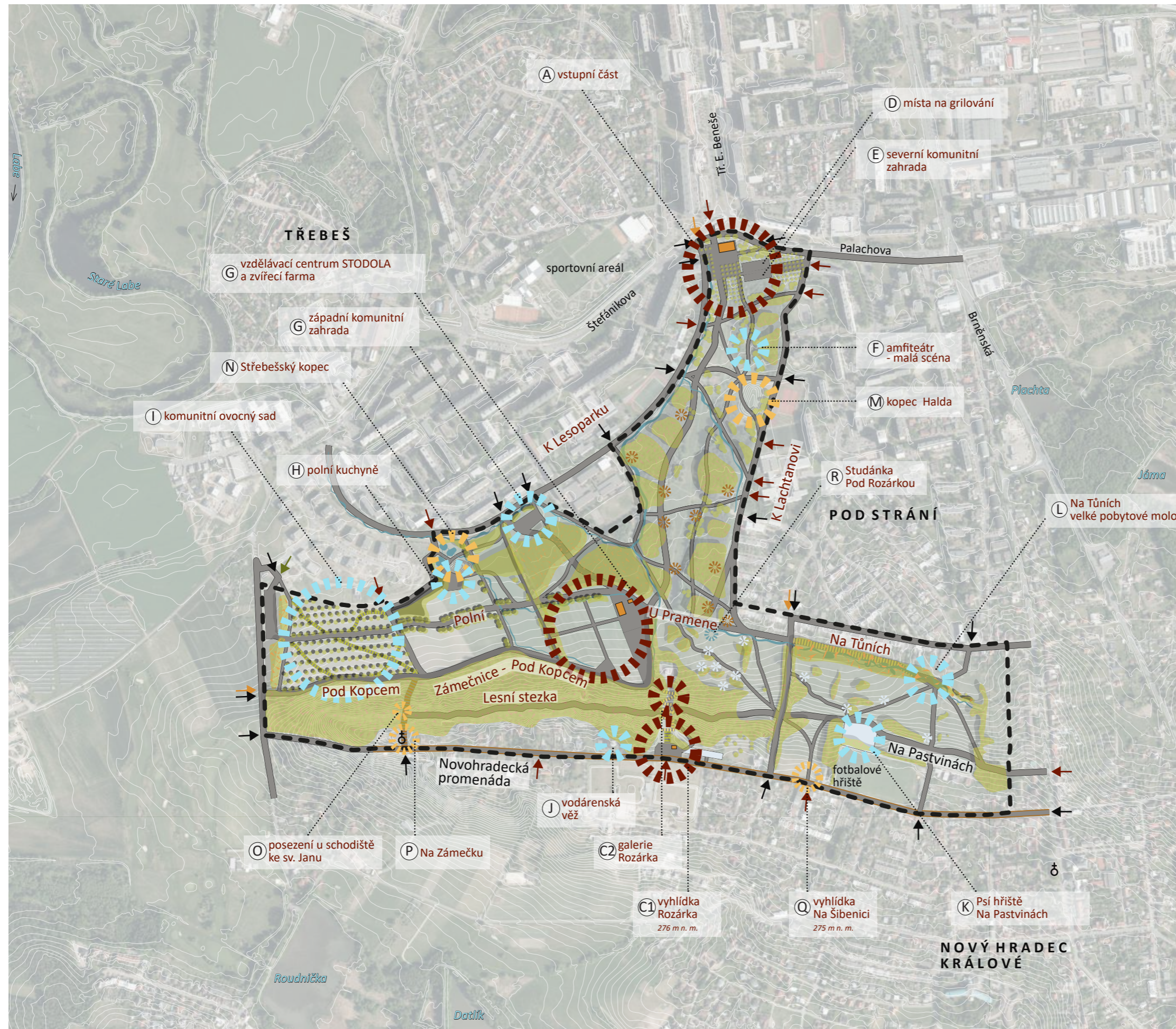
BODY ZÁJMU A MÍSTA ZASTAVENÍ

Aby došlo ke zatraktivnění celého parku a celkově ke zlepšení jeho obytnosti, nabízí návrh několik bodů zájmu a míst zastavení.

Na hlavní body zájmu jsou navázány objekty s občerstvením, veřejnými toaletami a zázemím parku, které ve všech případech obklopuje rovná zpevněná plocha určena k setkávání, posezení, konání různých akcí atd. Jsou jimi vstupní část, vzdělávací centrum STODOLA se zvířecí farmou, Vyhlídka a Galerie Rozárka. Tyto tři body jsou pomyslnými korálky na hlavní pohledové ose území.

Vedlejší body zájmu jsou v parku rozprostřeny dle analýzy přepokládané intenzity pohybu a zároveň na místech, která využívají potenciálu konkrétního prostoru (například lokalita Na Tůních).

V parku se dále nachází místa zastavení, která návštěvníkovi nabídnou posezení či průhled do krajiny.

LEGENDA

- hlavní body zájmu
- vedlejší body zájmu
- místa zastavení
- místa zastavení v lesoparku
- pobytová mola v loukoparku
- navrhované objekty
- vegetace
- cestní síť
- Střebešský potok
- tůně
- Polní nový název cesty
- řešené území
- vrstevnice (1 m)

0 100 200 500 m

obr. 180: Body zájmu a místa zastavení - situace M1:10000

vlastní návrh, podkladová mapa: Geoprohlížeč ČÚZK

Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

Zatraktivnění území | 133

PŘEHLED BODŮ ZÁJMU A MÍST ZASTAVENÍ

označení	název	atraktivita, aktivita, využití	na pozemku ve vlastnictví města?	poznámka
HLAVNÍ BODY ZÁJMU				
A	vstupní část	hlavní vstupní bod, zázemí, veřejné toalety, občerstvení	ano	dle návrhu Ateliéru zahradní a krajinářské tvorby Sendler/Babka (2008) s vlastním návrhem úprav dle aktuální situace v okolí, plocha 5000 m ² = 500 lidí
B	vzdělávací centrum STODOLA se zvířecí farmou	vzdělávací centrum se zvířecí farmou, zázemí parku, občerstvení Na Statku, veřejné toalety	ne	plocha 6300 m ² = cca 630 lidí (kapacita pro celou ZŠ)
C1	vyhlídka Rozárka	výhled na celý Hradec Králové, před vyhlídkou zpevněná plocha, občerstvení Rozárka, veřejné toalety, zázemí parku	ano	plocha 2000 m ² = cca 200 lidí
C2	galerie Rozárka	kulturní akce - velká scéna, vyhlídková bezbariérová stezka po bývalém lyžařském svahu spojená s výstavním prostorem	ano	název galerie ve smyslu venkovního výstavního prostoru i ve smyslu divadelního hlediště v podobě ochozu
VEDLEJŠÍ BODY ZÁJMU				
D	místa na grilování	volně přístupné sezení s grilem	ano	v rámci vstupní části
E	Severní komunitní zahrada	komunitní zahrada určená zejména pro obyvatele severní části sídliště	ano	v rámci vstupní části
F	Amfiteátr - malá scéna	kulturní akce, besídky ZŠ, drobné performance	cca 45 % plochy	dle návrhu Ateliéru zahradní a krajinářské tvorby Sendler/Babka (2008) - viz obr. 144
G	Západní komunitní zahrada	komunitní zahrada určená zejména pro obyvatele západní části sídliště	ne	
H	Polní Kuchyně	veřejně přístupná venkovní kuchyně, místo na grilování, setkávání a posezení	ne	plocha 1600 m ² = cca 160 lidí
I	komunitní ovocný sad	městské zemědělství, krátké procházkové okruhy mezi ovocnými stromy po šlapácích, skrývá několik houpaček	ne	
J	vodárenská věž	návrh jejího zpřístupnění jednou měsíčně	ano	stávající kulturní památka
K	Psí hřiště Na Pastvinách	agility prvky a psí louka (pro velká, střední i malá plemena)	ano	plocha 6600 m ² = cca 150 velkých psů s majitelem
L	Na Tůních	velké pobytové molo nad Střebešským potokem a tůňkami s edukačními prvky o důležitosti zadržování vody v krajině, představení vlhkých biotopů	ano	plocha 1200 m ² = cca 120 lidí (4-5 tříd)

označení	název	atraktivita, aktivita, využití	na pozemku ve vlastnictví města?	poznámka
MÍSTA ZASTAVENÍ				
M	Kopec Halda	vyhlídkové místo s altánem, spjata s historickou stopou Lhoty Pod Strání	ano	dle návrhu Ateliéru zahradní a krajinářské tvorby Sendler/Babka (2008) - viz obr. 145, s vložením konceptu historické stopy místa
N	Střebešský kopec	atraktivní prvek v krajině u tůňek spojený s historickou stopou obce Střebeš a průhledy parkem	cca 50 % plochy	
O	posezení u Schodiště ke sv. Janu	drobný altánek zhruba v půlce Schodiště ke sv. Janu na křížení s Lesní stezkou	ne	
P	Na Zámečku	posezení u kostela spojené s historickou stopou osady Kopec Svatého Jana a vzpomínka na barokní vilu Zámeček	ano	
Q	Vyhliídka na Šibenici	výhled na bývalou Lhotu Pod Strání (byla zde Šibenice), spojená s historickou stopou Nového Hradce Králové, posezení s výhledem	ne	
R	Studánka Pod Rozárkou	dřevěné molo, pojetí rekonstrukce studánky s úctou k historické stopě	ano	
	pobytová mola v loukoparku	výhledy na město, možnost například posezení s knížkou, piknik s přáteli či jóga	ne	
	místa zastavení v lesoparku	altány, průhledový rám, výtvarné objekty	90%	dle návrhu Ateliéru zahradní a krajinářské tvorby Sendler/Babka (2008)

tab. 9: Přehled navrhovaných vegetačních skupin vlastní zpracování

A VSTUPNÍ ČÁST

obr. 181: Hlavní vstup do území se zázemím a náměstíčkem pod rastrem stromů
vlastní zpracování

Severní část je hlavním vstupním bodem do celého parku. V tomto místě je podle mapy na obr. 107 předpokládána nejvyšší intenzita kumulace návštěvníků.

Základ návrhu tohoto prostoru je podle studie Ateliéru pro zahradní a krajinařskou architekturu Sandler/Babka, 2008 - více viz str. 86,87. Pod rastrem stromů se nachází rozsáhlá zpevněná rovná plocha z pískovcové dlažby a objekt s multifunkčním využitím a extenzivní vegetační střechou. Najdeme zde veřejné toalety, občerstvení/kavárnu, zázemí parku a půjčovnu sportovního náčiní. Objekt je napojen na vodovodní řad, kanalizaci i elektřinu.

Na ploše stojí dostatek laviček a odpadkových košů, u objektu jsou navrženy stojany na kola. Příjemné posezení na pomezí centra dění a přírody nabídne pobytový trávník.

Plocha je dimenzována zhruba pro 500 lidí. Mohou se zde konat různé akce - od koncertů až po autorské čtení.

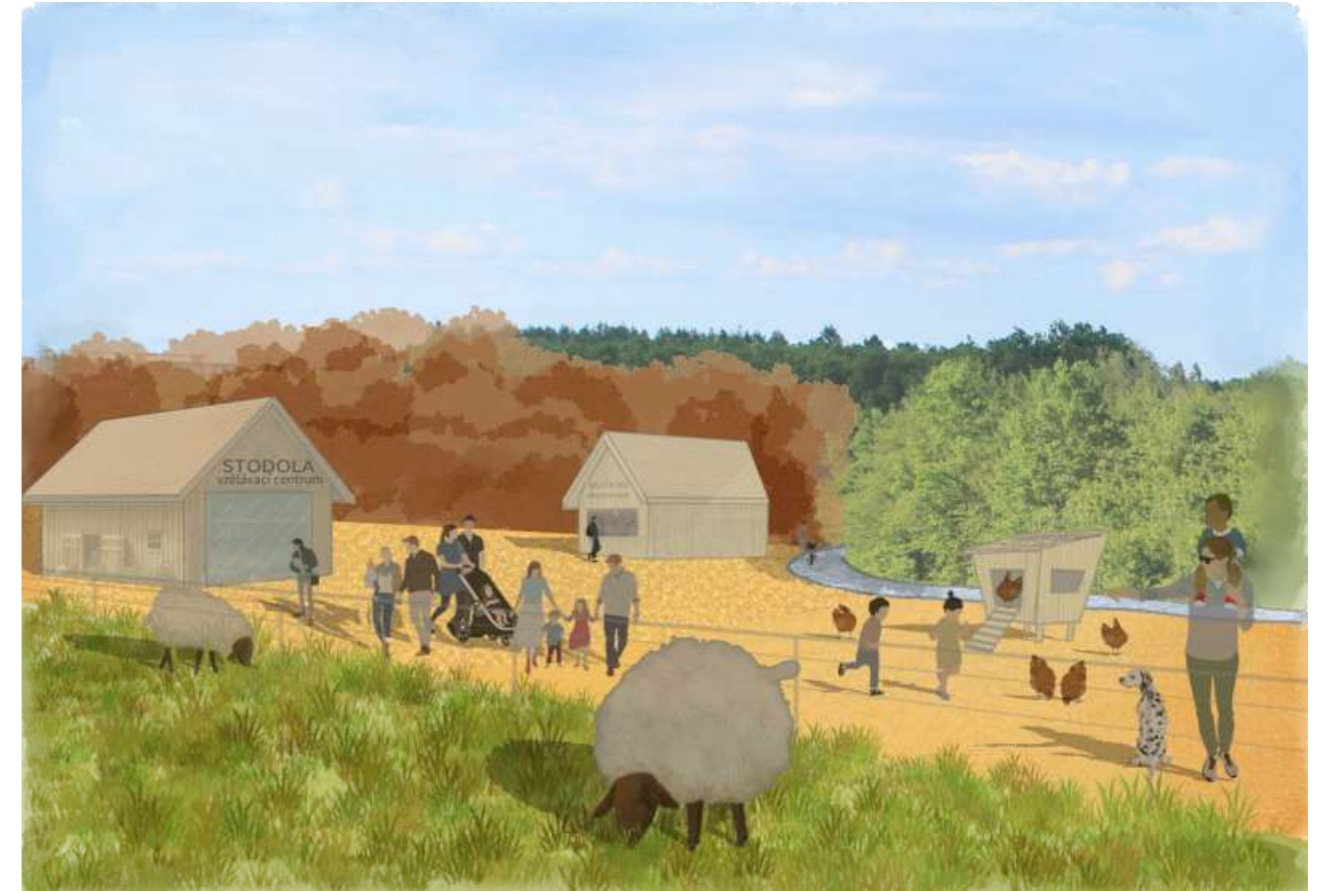
Celý prostor od rušných ulic Palachova a Štefánikova odděluje pás dřevin. Místo je na Třídě E. Beneše napojeno rampou vedoucí z podchodu přímo na náměstíčko. Vstupní část je ohraničena navrhovanou stezkou Zámečnicků. V bezprostřední blízkosti je navrženo parkoviště s padesáti parkovacími stáními.

D MÍSTA PRO GRILOVÁNÍ

V rámci vstupní části je mezi zpevněnou plochou a parkovištěm navrženo celkem 10 grilovacích míst. Každé z nich se skládá z kulatého piknikového stolu a grilu. Prostor je veřejně přístupný bez omezení, jedinou podmínkou jeho využití je udržování pořádku.

obr. 182: Situace označující body zájmu a místa zastavení
vlastní zpracování

B VZDĚLÁVACÍ CENTRUM STODOLA SE ZVÍŘECÍ FARMOU

obr. 183: Vzdělávací centrum Stodola se zvířecí farmou a občerstvením Na Statku
vlastní zpracování

Vzdělávací centrum Stodola a občerstvení Na Statku je součástí zvířecí farmy. Jedná se o formu městského zemědělství, jejíž cílem je fyzická interakce lidí se zvířaty. Vybrána jsou klidná býložravá domestikovaná zvířata (poníci, ovce, kozy, prasata, slepice, včely), která si mohou návštěvníci pohladit i nakrmit. Vzdělávací centrum Stodola s tímto tématem hravě pracuje, vysvětluje zejména dětem, odkud se berou potraviny jako například mléko, vajíčko, brambory.

Ideální formou pro tento typ městského zemědělství je v řešeném území institucionální farma. V okolí se nachází několik základních a mateřských škol, do kterých dochází děti z celého sídliště, což tvoří pevný základ pro vznik komunity. Každý rodič chce pro své dítě to nejlepší a zvířecí farma provozovaná školou je ideální spojení edukace s aktivitami prohlubujícími společenské vztahy. Nejen rodiny tak vytváří prostředí, ve kterém žijí, pěstují si vlastní potraviny (v komunitní zahrádce), případně si mohou potraviny, vyprodukované v místě bydliště rovnou koupit a následně spotřebovat.

Zvířata jsou krmena převážně z vypěstovaných plodin přímo v území. Ovce jsou formou řízené pastvy vypouštěny i do ovocného sadu a loukoparku. Jedná se o nejpřirozenější způsob seče, navíc jejich

kopyta vytvoří v půdě drobné deprese, které přispějí k obnově biodiverzity.

Objekty jsou připojeny na elektrické vedení a vodovodní přípojku. Odpadní voda je shromažďována do kořenové čistírny a následně využívána k zavlažování nebo splachování toalet. Součástí areálu je rozsáhlá zpevněná plocha dimenzována pro 650 osob (celá základní škola). Tato plocha je vhodná pro pořádání různých celoškolských, ale i městských akcí (např. farmářské trhy). Samozřejmostí je vybavenost v podobě laviček, odpadkových košů a stojanů na kola (navržena je nová stanice městských sdílených kol).

Na zvířecí farmu je v rámci agrikulturního parku napojena orná půda, kde se pěstují jak zemědělské plodiny, tak zelenina a drobné ovoce. Celý park směrem na západ uzavírá rozsáhlý ovocný sad.

C VYHLÍDKA A GALERIE ROZÁRKA

obr. 184: Prostor u vyhlídky a galerie Rozárka se zázemím, občerstvením a toaletami vlastní zpracování

Třetím z *korálek* na pomyslné hlavní ose je náměstíčko u vyhlídky Rozárka. Navrhuji zde dřevěný objekt s občerstvením, veřejnými toaletami, zázemím parku a zelenou vegetační střechou. Princip napojení na síť technické infrastruktury je jako u objektů v agroparku (elektrické vedení, vodovodní přípojka a kořenová čistírka). Zpevněná plocha z pískovcové dlažby je dimenzována zhruba pro 200 lidí, mohou se zde konat například (školní) vernisáže.

obr. 185: Předsunuté dřevěné vyhlídkové molo na Rozárce vlastní zpracování

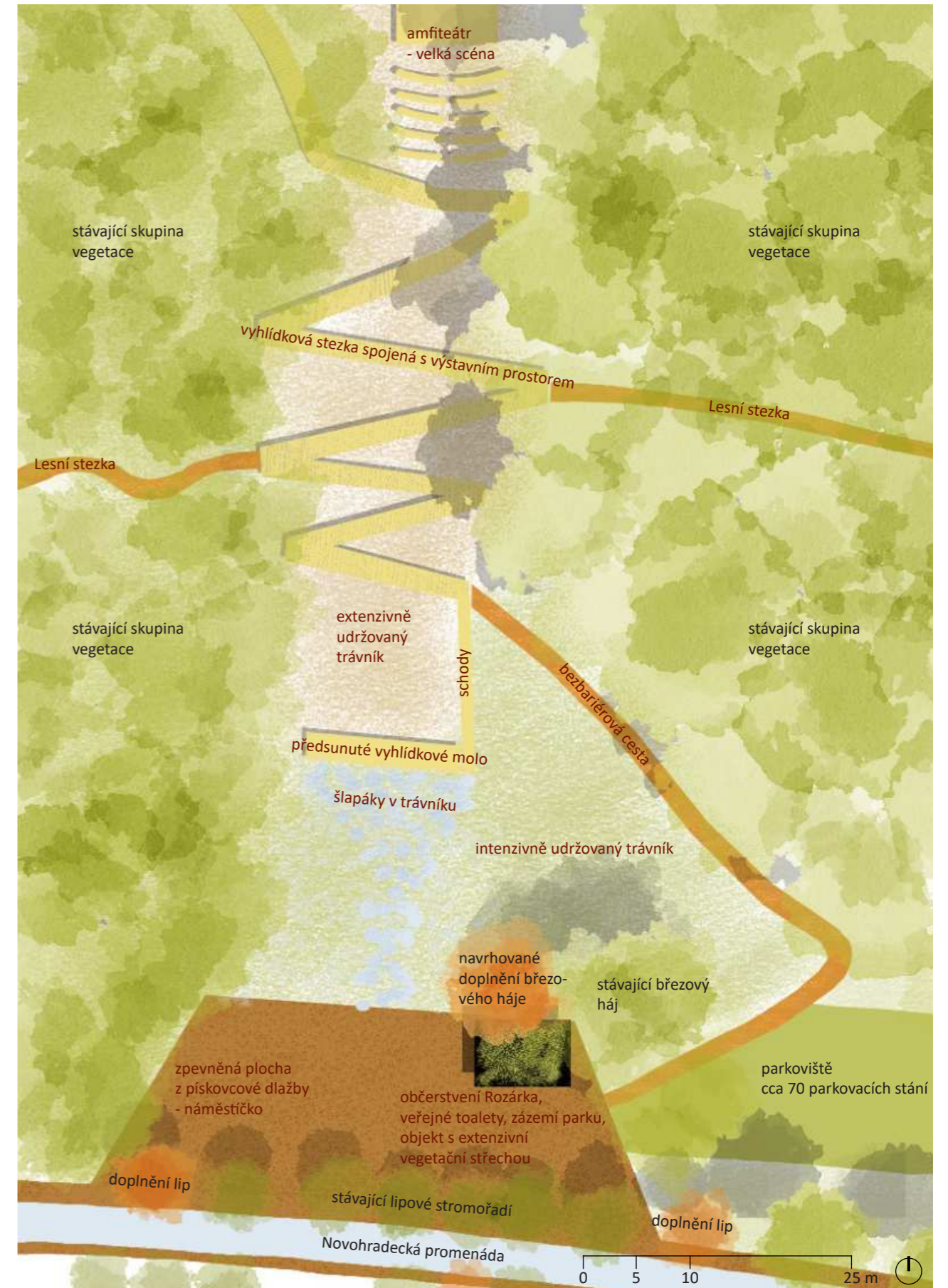
Samotná vyhlídka je podpořena návrhem dřevěného předsunutého mola. Slovo *galerie* v názvu této části odkazuje jak na venkovní výstavní prostor, tak na divadelní hlediště v podobě ochozu.

Celý svah tvoří vyhlídkovou bezbariérovou stezku po bývalém lyžařském svahu, v polovině úbočí je na povalový chodník napojena Lesní stezka.

Horní část nabízí prostor pro venkovní výstavy s panoramatem Hradce Králové v pozadí. Ve spodní části se nachází amfiteátr (velká scéna), který je protipólem amfiteátru (malá scéna) v lesoparku. Za příznivého počasí může tento prostor sloužit jako letní kino s mobilním promítacím plátnem.

obr. 186: Situace označující body zájmu a místa zastavení vlastní zpracování

obr. 187: Schématická situace vyhlídky a galerie Rozárky vlastní zpracování
Zatraktivnění území | 139

I KOMUNITNÍ OVOCNÝ SAD

obr. 188: Posezení na houpačce v romantickém zákoutí komunitního ovocného sadu
vlastní zpracování

Součástí argikulturního parku je komunitní ovocný sad. Stromy jsou od sebe vzdáleny 10 metrů, druhy jsou vybrány dle jejich schopnosti snášet vítr. Jedná se o *Malus domestica*, *Pyrus communis*, *Prunus domestica*, *Prunus avium*, keřový podrost tvoří *Prunus spinosa*, *Cornus mas*, *Ribes rubrum*.

Pro podporu soudržnosti komunity na sídlišti navrhuji založení sadu formou "Vysad' si svůj strom". Zájemci si budou moci sami zasadit svůj ovocný strom, vyzkoušet si jeho výsadbu a zároveň si odnést vzpomínku na celý život.

Sad nabízí krátký vycházkový okruh po nášlapných kamenech v trávě a ukrývá několik laviček a houpaček pro dva.

E KOMUNITNÍ ZAHRADY

G V řešeném území navrhuji dvě komunitní zahrady.

Severní komunitní zahrada je určena zejména pro obyvatele severní a východní části sídliště. Je zde navrženo několik dřevěných vyvýšených záhonů pro děti i dospělé. Zahradní náčiní je možné uschovat do malé kůlničky, která je součástí oplocené zahrady. Přívod vody zajistí přípojka na vodovodní řad.

Komunitní zahrada se stejným schématem je navržena i v západní části území u Střebešského kopce. Ta je určena zejména pro obyvatele západní a nové části sídliště.

Komunitní zahrada je prvním krokem k rozšíření povědomí o městském zemědělství mezi širší veřejnost.

N STŘEBEŠSKÝ KOPEC A TŮŇKY

obr. 189: Střebešský kopec s vyhlídkou, revitalizovaný Střebešský potok a tůňky
vlastní zpracování

Střebešský kopec společně s tůňkami je zajímavým krajinným prvkem, zároveň je protipólem stávajícího kopce Halda. Na jeho vrcholku je umístěn jednoduchý altán s posezením a informační tabulí o historii obce Střebeš. Mimo průhledů v rámci konceptu historické stopy místa je odtud výhled na polní kuchyni a políčka s ovocem a zeleninou.

Kopec může být využíván jako herní prvek pro děti - pouštění draků, sáňkování.

Tůňky jsou zde založeny na základě hydrologického průzkumu (viz obr. 98) pro podpoření zadržování vody v krajině a podporu vlhkomilných druhů rostlin i živočichů.

H POLNÍ KUCHYNĚ

U pole s režimem samosběru se nachází velkovální Polní kuchyně. Lidé si zde mohou suroviny nabírat/ koupit a rovnou je zpracovat.

obr. 190: Situace označující body zájmu a místa zastavení
vlastní zpracování

L NA TŮNÍCH

obr. 191: Revitalizované betonové koryto Střebešského potoka s povalovým chodníkem
vlastní zpracování

Lokalita Na Tůních se nachází ve spodní části loukoparku. Jedná se o povalový chodníček, který návštěvníky provede podél revitalizovaného Střebešského potoka a kolem nově založených tůněk. Příjemný stín poskytne lužní vegetace. Povalový chodník je na několika místech rozšířen a vzniká tak místo pro posezení - navrhuji jak jednoduchá pobyťová mola, tak rozšíření s lavičkou.

Povalový chodník ústí na východě na dřevěnou plochu s hravými edukačními prvky o důležitosti zadržování vody v krajině a představení vlhkých biotopů. Toto rozlehlé pobyťové molo pojme 4-5 tříd prvního stupně základní školy, takže může sloužit i jako interaktivní venkovní učebna.

obr. 192: Situace označující body zájmu a místa zastavení
vlastní zpracování

POBYTOVÁ MOLA

obr. 193: pobyťová mola v loukoparku na úpatí Kopce sv. Jana
vlastní zpracování

Pobyťová mola vytvářejí příjemné místo pro posezení na nezalesněném svahu Kopce sv. Jana, odkud je výhled na město. Jsou rozprostřena po celém loukoparku tak, aby v zimě nebránila sáňkování. Příjemný stín poskytují nízké remízky, které zároveň neomezují výhled z ostatních pobyťových mol.

K PSÍ HŘIŠTĚ NA PASTVINÁCH

Psí hřiště s agility prvky a psí loukou vytvoří ráj pro každého pejska. Celé území se nachází na městském pozemku, který by mohla spravovat kynologická organizace se sídlem poblíž rybníku Plachta nebo psí hotel nacházející se v bezprostřední blízkosti. Hřiště a louka budou oploceny, i přesto však nabízí více než půl hektaru volného prostoru.

P NA ZÁMEČKU

obr. 194: Střeběšský kopec s vyhlídkou, revitalizovaný Střeběšský potok a tůňky
vlastní zpracování

V současné době tento rovný zarostlý městský pozemek slouží k neuspořádanému parkování. Revitalizací tohoto prostoru u Kostela sv. Jana Křtitele dojde k vytvoření příjemného místa k posezení a odpočinku po vyjití Schodiště ke sv. Janu. Navrhují zde nový vstup na hřbitov.

Prostor je doplněn o informační tabuli o bývalé osadě Kopec Svatého Jana a se vzpomínkou na barokní vilu Zameček, která v těchto místech stávala.

obr. 195: Situace označující body zájmu a místa zastavení
vlastní zpracování

R STUDÁNKA POD ROZÁRKOU

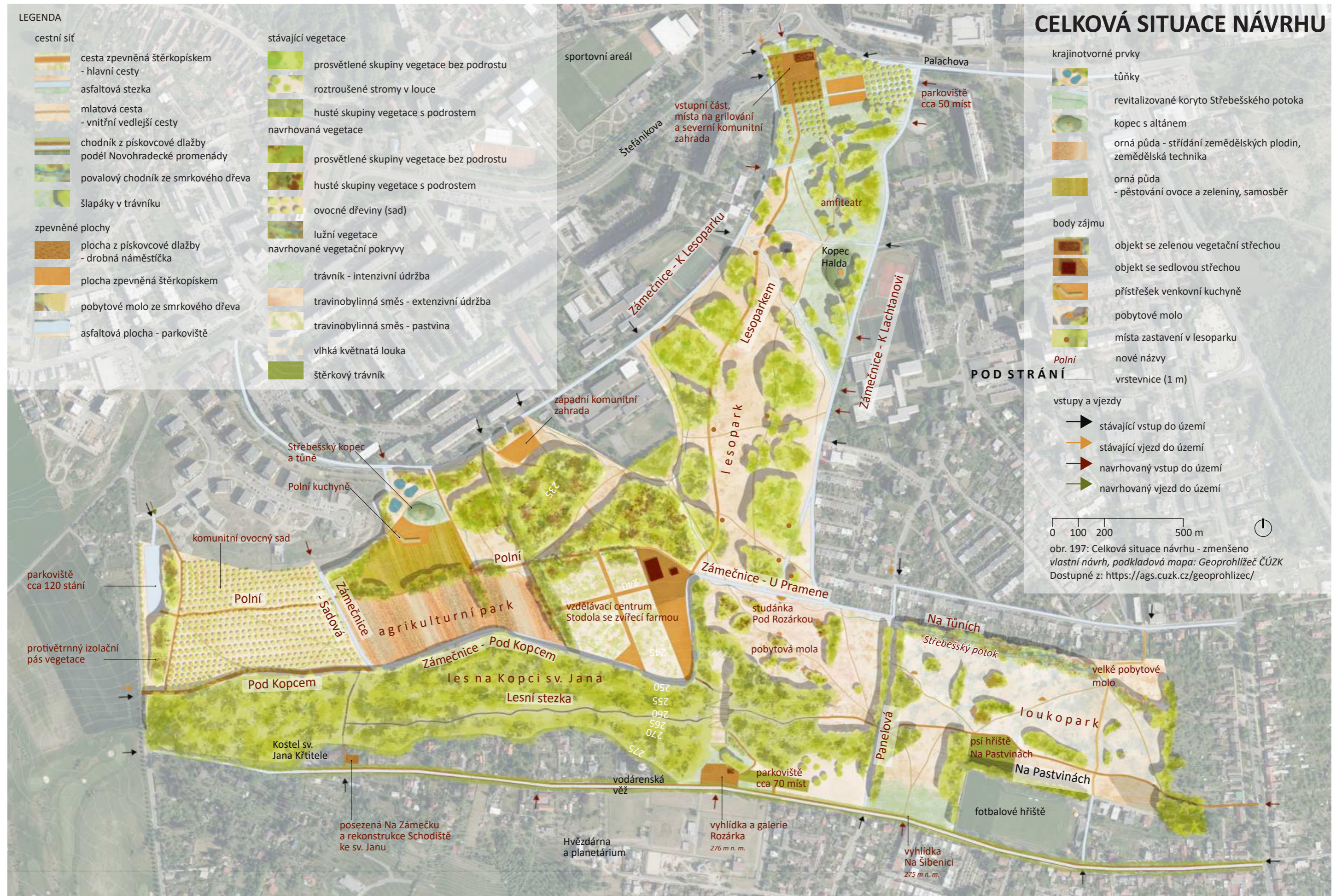
obr. 196: pobytová mola v loukoparku na úpatí Kopce sv. Jana
vlastní zpracování

Rekonstrukce Studánky Pod Rozárkou je založena na historické pověsti o názvu celé lokality Rozárka. Ten nejspíše vznikl již ve 14. století, kdy byly morové epidemie. V Itálii přestal řádit mor poté, co našli tělo svaté panny Rozálie poblíž studánky. Na základě toho byly mnohé studánky pojmenovány Rozárkami. [5]

Návrh je založen na jednoduchosti, kdy na kamenném podstavci stojí socha panny Rozálie a stráží svůj pramen. Prostor dotváří rozvolněné koryto Střeběšského potoka a dřevěné pobytové molo.

„Svatá Rozálie panno, Tobě je od boha dáno,
aby od morové rány chránila nás věrné křesťany.“

[5]

ZÁVĚR

Lesopark, Rozárka, Kopec svatého Jana...
Znám je od malička.

Ačkoliv se jedná o místa bez jasné koncepce, souzní s okolní krajinou a mají své Genius Loci. To je jeden z důvodů, proč se mi toto území tak vrylo do mého srdce.

Co s ním však bude dál? Jak ho podpořit? Jakým způsobem území uchopit?

Na tyto otázky jsem se ve své diplomové práci snažila najít odpovědi.

Fakt, že místo znám *jako své boty*, byl při terénních průzkumech obrovskou výhodou. Čím víc jsem se však přibližovala k samotnému řešení koncepce, zjistila jsem, že tato výhoda je zároveň i překážkou. Těžko se člověk oprostí od něčeho, co zná od dětství. Moje přání území pomoci bylo silnější.

Koncepce představuje postupnou proměnu prostoru, rozdělenou do dvou etap. Zásadním pro toto území bylo vytvoření jasné koncepce celého prostoru s napojením na kontext města.

Z tohoto řešení vyplynula hlavní témata konceptu - prostupnost, voda a vegetace, které společně pomohou zobytnění prostoru. Tyto cíle je vhodné naplnit co nejdříve.

Následně lze přistoupit k zatraktivnění území, které krajinný celek postupnou *akupunkturou* oživují. Tato etapa je zcela flexibilní. Osobně navrhuji nejprve revitalizaci pozemků, které jsou v majetku města. Následně doporučuji vybudování vzdělávacího centra STODOLA a zvířecí farmy.

Plně si uvědomuji problémy s majetkovými vztahy, proto zejména druhá etapa slouží spíše jako nabídka řešení pro toto území, případně doporučení jaké pozemky má město od soukromých vlastníků odkoupit či směnit.

Pevně věřím, že se z celého území jednoho dne opravdu stane...

PODĚKOVÁNÍ

Na závěr bych chtěla poděkovat svým blízkým a hlavně rodičům za neskutečnou podporu po celou dobu mého studia.

Velké poděkování patří mé vedoucí práce Ing. Jitce Trevisan, která pro mě byla průvodkyní celým mým studiem krajinářské architektury.

POUŽITÉ ZDROJE

[23] Ateliér krajinářské tvorby Sendler/Radilová: Návrh pěstebních opatření pro Lesopark na Moravském Předměstí v Hradci Králové. 2023

[21] Ateliér zahradní a krajinářské architektury Sendler/Babka: Studie Lesoparku na Moravském Předměstí v Hradci Králové. 2008

[14] Biogeografické členění ČR. Online. Moravske-Karpaty.cz. 2022. Dostupné z: <http://moravske-karpaty.cz/prirodni-pomery/bioregiony/biogeograficke-cleneni-cr/>. [cit. 2023-11-08].

[30] Central Park Hradec Králové. Online. Hradec Králové. 2022. Dostupné z: <https://www.hrdeckralove.org/central-park-hradec-kralove/ds-3053> [cit. 2024-03-21].

[5] DOUBEK, Zdeněk a REZKOVÁ, Helena. Pohled do historie Nového Hradce Králové. 2. vyd. Vlkov: Helena Rezková, 2012. ISBN 978-80-904449-2-8.

[6] DOUBEK, Zdeněk a REZKOVÁ, Helena. Třebeš: Lhota pod strání, Kopec svatého Jana. Vlkov: Helena Rezková, 2013. ISBN 9788090444966.

[4] FLANDERKA, Milan. Stromy porostou s námi: největšímu královéhradeckému sídlišti největší lesopark. Mladá fronta. 1985, 28.5.1985, 41(123), s. 1.

[11] HALUZÍK, Radan (ed.). Město naruby: vágní terén, vnitřní periferie a místa mezi místy. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3041-2.

[12] Hradecký věžový vodojem je kulturní památkou. Online. Hradec Králové. 2017. Dostupné z: <https://www.hrdeckralove.org/hradecky-vezovy-vodojem-je-kulturni-pamatkou/d-45766> . [cit. 2023-10-27].

[29] Charakter a struktura zástavby městských sídel v územních plánech [online]. Ústav pro místní rozvoj, 2022 [cit. 2023-11-01]. ISBN 978-80-7663-029-1. Dostupné z: <https://www.uur.cz/publikacni-cinnost/prirucky-a-publikace/>

[28] Isabelle: Landwirtschaftspark – Zwischen Stadt Und Landschaft. Online. R:EIN. 2020. Dostupné z: <https://r-ein.de/landwirtschaftspark-zwischen-stadt-und-landschaft/> [cit. 2024-02-18].

[27] KLÁPŠTĚ, Petr Klápště, Klapšťová, Eva , VALEŠ, Milan, TOMCOVÁ, HOŘICKÁ, Jana, BEČKA, Marek, HÁNLOVÁ, Tereza: Územní studie Ruzyně – demonstrační projekt. Online. Nature Systems. 2010. Dostupné z: <https://naturesystems.cz/uzemni-studie-ruzyne-demonstracni-projekt> [cit. 2024-02-04].

[3] KRÁTKÝ, Jiří. Urbanistická koncepce Hradce Králové. 1. vyd. Hradec Králové: Pedagogická fakulta, 1990. ISBN 9788070412046.

[2] KŘELINA, František. Moravské Předměstí Hradec Králové: urbanistická koncepce. Architektura ČSR. 1982, 28.5.1982, 41(2), s. 64-70.

[16] Land Cover. Online. Environmental Protection Agency. 2023. Dostupné z: <https://www.epa.gov/report-environment/land-cover> [cit. 2023-11-11].

[15] Land Use. Online. Environmental Protection Agency. 2023. Dostupné z: <https://www.epa.gov/report-environment/land-use> [cit. 2023-11-11].

[7] Lokalita Rozárka. Online. Hradec Králové. 2021. Dostupné z: <https://www.hrdeckralove.org/lokalita-rozarka/ds-2936>. [cit. 2024-03-25].

[20] Lípa na Kopci sv. Jana. Online. AOPK: Památné stromy. 2020. Dostupné z: https://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/chrob_vyhl_predpisy/index.php?frame&SHOW_CHROB=1&ID=28624 [cit. 2024-02-12].

[31] Město plánuje zachovat Central Park v Hradci pro budoucí generace. Online. Hradec Králové. 2024. Dostupné z: <https://www.hrdeckralove.org/mesto-planuje-zachovat-central-park-v-hradci-pro-budouci-generace/d-84026> [cit. 2024-03-21].

[26] Městské zemědělství – co to je, definice a koncept. Online. economy-pedia.com. 2024. Dostupné z: <https://cs.economy-pedia.com/11040758-urban-agriculture> [cit. 2024-02-19].

[22] O projektu Na Rozárce. Online. Hradec Králové. 2021. Dostupné z: https://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/chrob_vyhl_predpisy/index.php?frame&SHOW_CHROB=1&ID=28624 [cit. 2024-02-20].

[24] POLENO, Zdeněk. Příměstské lesy. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1985.

[8] Půdní kategorie. Online. Taxonomický klasifikační systém půd ČR. 2004. Dostupné z: <https://klasifikace.pedologie.cz/index.php?action=showPudniKategorie>. [cit. 2024-03-26].

[13] Příroda Kolovrat. Online. Kolowrat. 2012. Dostupné z: <https://kolowrat.webnode.cz/>. [cit. 2023-11-08].

[9] Těžba šterkopisku. Online. Městské lesy Hradec Králové. 2024. Dostupné z: <https://www.mestske-lesy.cz/prodej-sterkopisku/prodej-sterkopisku.html>. [cit. 2024-03-27].

[1] TOMAN, František. Sto let výstavby a územního plánování města Hradce Králové. 1. vyd. Hradec Králové: Krajské muzeum východních Čech, 1985.

[19] Územní plán a další dokumenty pro rozhodování o změnách v území. Online. Hradec Králové. 2016. Dostupné z: <https://www.hrdeckralove.org/uzemni%2Dplan%2Dmesta%2Dhradec%2Dkralove/d-55151> [cit. 2024-02-12].

[10] Výkup a prodej dříví. Online. Městské lesy Hradec Králové. 2024. Dostupné z: <https://www.mestske-lesy.cz/prodej-a-vykup-drivi/>. [cit. 2024-03-27].

[25] What is Urban Farming?. Online. UNITY Environmental Univerzity. 2024. Dostupné z: <https://unity.edu/careers/what-is-urban-farming/> [cit. 2024-02-19].

[18] 2023 - 08 Úpravy návrhu Územního plánu Hradce Králové pro opakované veřejné projednání probíhají. Online. Hradec Králové. 2024. Dostupné z: <https://www.hrdeckralove.org/2023%2D08%2Dupravy%2Dnavrhu%2Duzemniho%2Dplanu%2Dhradce%2Dkralove%2Dpro%2Dopakovane%2Dverejne%2Dprojednani%2Dprobihaji/d-83736> [cit. 2024-03-11].

[17] 305 – Nepořádek, lesopark na Moravském Předměstí (30.9.2023). Online. Hradec Králové. 2023. Dostupné z: <https://www.hrdeckralove.org/350-neporadek-lesopark-na-moravskem-predmesti-30-9-2023/d-82676> [cit. 2023-10-28].

pozn.: Obrazové přílohy (obr. 33, 35, 36, 37, 47) byly použity s písemným souhlasem paní Heleny Rezkové.

